

gemeente Winsum

KADERNOTA

2015

Leeswijzer

In de Kadernota 2015 geven wij u, naast diverse financiële perspectieven, een beeld van de onderwerpen die van belang zijn voor de gemeente Winsum. De kadernota is het instrument om het gehele beleid integraal af te wegen. Ons college heeft het collegeprogramma vertaald naar actiepunten en daarna voorzien van een prioritering met de financiële gevolgen. Het eerste beeld van de financiële gevolgen van de decentralisaties is langzaam aan het ontstaan. Daarnaast zijn er nog wat aanvullende voorstellen of lopende voorstellen waarvan de structurele dekking moest worden meegenomen in de kadernota.

De kadernota laat de volgende opbouw zien:

Allereerst is na de inleiding in hoofdstuk 2 een samenvatting gemaakt van de opgenomen voorstellen. In hoofdstuk 3 wordt een voorstel gedaan voor het controle-protocol 2015. In hoofdstuk 4 geven we de stand van zaken weer van de bezuinigingsmonitor. In hoofdstuk 5 zijn we uitgebreid ingegaan op de meicirculaire over onze uitkering uit het gemeentefonds, en vooral over de gevolgen voor onze begrotingspositie. Daarna wordt in hoofdstuk 6 het financiële perspectief besproken. Als uitgangspunt hanteren we de vastgestelde begroting 2015; daarna de (voorgenomen) besluitvorming met gevolgen voor de financiële positie. In hoofdstuk 7 hebben we de prioritering en de financiële vertaling van het collegeprogramma opgenomen. Daarna in hoofdstuk 8 de financiële gevolgen van alle voorstellen. Vervolgens worden in hoofdstuk 9 de uitgangspunten c.q. de kaders die voor de conceptbegroting 2016 gehanteerd zijn/worden weergegeven. In hoofdstuk 10 nog één onderwerp ter informatie/overweging.

Er zijn 6 bijlagen aan deze kadernota toegevoegd:

1. Het normenkader zoals dat geldt voor de accountantscontrole;
2. Uitvoering sociaal domein
3. Visiedocument Winsum-West
4. Maatregelen werkdrukverlichting
5. Inzet van reserves in relatie tot versneld afschrijven
6. Vertaling collegeprogramma in prioriteiten en geld

1. Inleiding

Hierbij ontvangt u de kadernota 2015. In deze kadernota 2015 geven wij niet alleen een actualisatie van onze financiële positie, waarbij wij een eerste slag hebben gemaakt met de vertaling van het collegeprogramma, maar hebben we ook nog de meicirculaire met betrekking tot het gemeentefonds kunnen meenemen. Deze circulaire pakte voor ons niet gunstig uit. Dit geldt overigens voor meer gemeenten.

De rijksuitgaven stijgen veel minder dan eerder verondersteld en dat heeft een negatief effect op de omvang van het gemeentefonds en dus ook op de omvang van ons aandeel van het gemeentefonds. Dit effect wordt versterkt doordat de ontwikkeling in onze gemeente minder gunstig is dan gemiddeld in Nederland (in Winsum geen sprake van groei inwoners/woningen). Daar bovenop komt nog eens het periodieke groot onderhoud van het gemeentefonds waar we nu ook te maken krijgen met een nadelig herverdeeffect. Deze cumulatie van nadelige effecten zorgt voor een behoorlijk minder rooskleurig toekomstbeeld.

Een tweetal grote projecten (Winsum-West en de brede school Winsum) zijn niet opgenomen in deze kadernota. Beide projecten worden nog nader onderzocht, onder andere ten aanzien van de financiële consequenties. De berekeningen op dit moment zijn te prematuur om op te nemen in de kadernota en begroting. Bovendien biedt ons nieuw financieel perspectief op dit moment ook niet veel ruimte. Het hebben en houden van een sluitende begroting is voor ons de eerste prioriteit. Aan de andere kant worden zowel het onderwerp Winsum West als de bouw van een brede school in Winsum breed gedragen. Wij wachten de uitkomsten van het nadere onderzoek met veel belangstelling af.

Niet alleen de algemene uitkering voor onze gemeente daalt, we hebben ook te maken met een behoorlijke verlaging van de uitkering op het terrein van het sociaal domein. In deze kadernota hebben wij deze lagere uitkeringen laten volgen door een verlaging van de kostenramingen. Het is maar de vraag in hoeverre dit reëel is. Het is mede hierdoor dat wij verderop in deze kadernota hebben voorgesteld om extra budget op te nemen voor de kosten op dit gebied.

Onze financiële positie is nog steeds niet slecht, maar het is wel duidelijk dat er, op dit moment, minder ruimte is voor nieuw beleid dan gedacht. Aan de hand van de financiële positie ten tijde van de voorbereiding van de begroting 2016, zullen wij u nadere voorstellen voorleggen.

Wij hebben met u de afspraak te streven naar materieel begrotingsevenwicht of in andere termen: een robuust financieel perspectief. Dit robuust perspectief is nodig voor een gemeente van onze omvang, in deze regio, onder deze economische omstandigheden en voor de ontwikkelingen en risico's die op ons afkomen. In deze kadernota blijft dit robuust financiële perspectief ons uitgangspunt en dat zal ook voor de begroting 2016 gelden.

Het college van burgemeester en wethouders van Winsum

2. Samenvatting voorstellen

In deze kadernota hebben wij bij ieder voorstel waarbij een raadsbesluit wordt verwacht een kader ingevoegd met daarin genoemd het besluitpunt. In dit hoofdstuk hebben wij de te nemen besluiten samengevat:

Besluitpunt 1: Goedkeurings- en rapporteringstoleranties bij controleverklaring.

We stellen voor in te stemmen met de volgende goedkeurings- en rapporteringstoleranties, welke zijn gebaseerd op de omvangsbasis van de begroting:

- a. Fouten in de jaarrekening : $\leq 1\%$ = goedkeurende verklaring;
- b. Fouten in de jaarrekening : $>1\% < 3\%$ = Verklaring met beperking(en);
- c. Fouten in de jaarrekening : $\geq 3\%$ = afkeurende verklaring; en
- d. Een rapporteringstolerantie van 10% voor de verschillende goedkeuringstoleranties

Besluitpunt 2: Vaststelling normenkader.

Voorgesteld wordt het in de bijlage opgenomen normenkader voor de accountantscontrole vast te stellen.

Besluitpunt 3: Bezuiniging: huur pand De Boog

We stellen voor de bezuinigingstaakstelling voor verhoging van de huur van het pand de Boog in Winsum volledig te schrappen.

Besluitpunt 4: Bezuiniging: sport en sportaccommodaties

We stellen voor de bezuinigingstaakstelling op het terrein van de sport te schrappen voor het jaar 2015 en de taakstelling in de jaren 2016-2018 gefaseerd in te voeren.

Besluitpunt 5: Bezuiniging: afstoten muziektempel te Winsum

We stellen voor de bezuinigingstaakstelling in verband met het afstoten van de muziektempel in Winsum volledig te schrappen.

Besluitpunt 6: Bezuiniging: afstoten volière Obergum-Noord

We stellen voor de bezuinigingstaakstelling voor het afstoten van de volière in Winsum te schrappen voor de jaren 2015 en 2016.

Besluitpunt 7: Mei-circulaire 2015

We stellen voor de gevolgen van de meicirculaire 2015 op te nemen in de begroting 2015 alsmede in de concept-begroting voor het jaar 2016.

Besluitpunt 8 : Verwerken financiële gevolgen bestuursrapportages

Voorgesteld wordt de financiële gevolgen voor het jaar 2015 die voortvloeien uit de 2e bestuursrapportage 2014 en de 1e bestuursrapportage 2015 te verwerken in de begroting 2015.

Besluitpunt 9 : Uitvoering sociaal domein

Voorgesteld wordt voor de uitvoering van het sociaal domein voor de jaren 2015-2018 extra middelen in te zetten en voor de dekking van deze kosten onttrekkingen te plegen aan de reserves WMO en WWB volgens het overzicht recapitulatie kosten Sociaal domein.

Besluitpunt 10 : Brede school Baflo

Voorgesteld wordt de lasten voor de realisatie van de Brede school in Baflo in de begroting op te nemen. Deze lasten worden voor wat betreft de onderwijskosten geëgaliseerd met de reserve onderwijshuisvestingsvoorzieningen.

Besluitpunt 11 : Brede school Winsum

Voorgesteld wordt voorlopig geen lasten voor de Brede school Winsum in de begroting op te nemen.

Besluitpunt 12 : Winsum-West

Voorgesteld wordt voorlopig geen lasten voor Winsum-West in de begroting op te nemen. Wel stellen we voor € 25.000 beschikbaar te stellen voor het vervolgonderzoek.

Besluitpunt 13 : Spoorwegveiligheid/N361

Voorgesteld wordt in de concept-begroting 2016 in het jaar 2017 tot een bedrag van € 1 miljoen op te nemen als bijdrage voor een aantal maatregelen op het gebied van de spoorwegveiligheid, fietspad+ en de N361.

Besluitpunt 14 : Cofinancieringsbeleid

Voorgesteld wordt een extra storting te doen in de reserve cofinancieringen tot een bedrag van € 2 ton en deze storting te dekken door een onttrekking aan de algemene reserve.

Besluitpunt 15 : Herinrichting Oude Dijk

Voorgesteld wordt de geactiveerde kosten van de herinrichting van de Oude Dijk versneld af te schrijven en deze extra afschrijvingslast ten laste te brengen van de algemene reserve.

Besluitpunt 16 : Herinrichting Munsterveld

Voorgesteld wordt een krediet beschikbaar te stellen van € 146.000 voor de herinrichting van het voormalige AZC-terrein. Voorgesteld wordt dit bedrag ineens af te schrijven en het bedrag te dekken door een onttrekking te plegen aan de reserve bosaanleg Netlaan.

Besluitpunt 17 : Haalbaarheid fietspaden

Voorgesteld wordt een eenmalig budget in de concept-begroting 2016 op te nemen van € 15.000 wegens een onderzoek naar de haalbaarheid van een tweetal fietspaden.

Besluitpunt 18 : Werkdrukonderzoek

Voorgesteld wordt de financiële gevolgen 1 t/m 4 in de begroting 2015 en in de concept-begroting 2016 op te nemen.

Besluitpunt 19 : Uitbreiding fte I&A BMW-gemeenten

Voorgesteld wordt het jaarlijks bedrag voor automatiseringskosten ingaande het jaar 2015 te verhogen met € 28.075 wegens uitbreiding van de formatie.

Besluitpunt 20 : Museum Wierdenland

Voorgesteld wordt de structurele subsidie voor het museum Wierdenland te verhogen met € 15.000 per jaar ingaande het jaar 2016

Besluitpunt 21 : Aanvullende bezuinigingen

Voorgesteld wordt de 6 genoemde aanvullende bezuinigingsmaatregelen taakstellend in de concept-begroting 2016 op te nemen.

Besluitpunt 22 : Extra verhoging OZB met 1%

Voorgesteld wordt de OZB-opbrengst met ingang van 2016 jaarlijks met 1% extra te verhogen.

Besluitpunt 23 : Begroting 2016 - uitgangspunten

Voorgesteld wordt de genoemde uitgangspunten te hanteren bij het opmaken van de begroting 2016.

Besluitpunt 24 : Versnelde afschrijving

Voorgesteld wordt in te stemmen met de 6 genoemde conclusies en tevens met het uitgangspunt dat onze reservepositie gebruikt kan worden voor de versnelde afschrijving van geactiveerde kapitaaluitgaven waar het gaat om eenmalige investeringen maar niet om vervangingsinvesteringen, waarbij eveneens rekening wordt gehouden met het vastgestelde beleid voor wat betreft ons risicoprofiel en onze weerstandscapaciteit..

3. Controleprotocol 2015

Inleiding

Bij besluit van 11 januari 2011 heeft de gemeenteraad aan Deloitte Accountants B.V. opdracht verstrekt de accountantscontrole als bedoeld in artikel 213 Gemeentewet voor de gemeente Winsum uit te voeren. Het betreft de controle van de boekjaren 2011 tot en met 2014 met twee keer een verlenging van de controle van resp. het boekjaar 2015 en 2016.

In het Controleprotocol 2015 worden nadere aanwijzingen gegeven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij te hanteren goedkeurings- en rapportagetoleranties voor de controle van de jaarrekening 2015.

Object van controle is de jaarrekening 2015, en daarmee tevens het financieel beheer zoals uitgeoefend door of namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Winsum. De controle van de specifieke uitkeringen, die vallen onder het beginsel van SiSa (Single information Single audit), maakt in principe ook deel uit van de controle van de jaarrekening. De verantwoordingsinformatie van de specifieke uitkeringen staat opgenomen in een bijlage bij de jaarrekening.

Controlekader

Zoals in art. 213 Gemeentewet is voorgeschreven, is de accountantscontrole op de jaarrekening gericht op het afgeven van een oordeel over onderstaande aspecten:

- de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de activa en passiva;
- het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen;
- de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 186 Gemeentewet (Besluit accountantscontrole decentrale overheden - Bado);
- de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Bij de controle zullen de regels die bij of krachtens AMvB worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6 GW (Besluit accountantscontrole decentrale overheden) alsmede de uitgangspunten en standpunten van de commissie Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de aanwijzingen en beroepsvoorschriften van het NBA bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens het Bado, dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen 'in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen'.

Goedkeurings-, rapportage- en SiSa-toleranties

De accountant accepteert in de controle bepaalde toleranties en richt de controle daar op in. De accountant controleert niet ieder document of iedere financiële handeling, maar richt de controle zodanig in dat voldoende zekerheid wordt verkregen over het getrouwe beeld van de jaarrekening, en de rechtmatigheid van de verantwoorde baten, lasten, balansmutaties en financiële beheershandelingen. De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten, en baseert zich daarbij op risicoanalyse, vastgestelde toleranties, systeemgerichte controles, statistische deelwaarnemingen, extrapolaties, etc. Alleen fouten in de jaarrekening en onzekerheden in de controle boven een vastgesteld percentage van de totale lasten van de gemeente leiden tot een niet-goedkeurende controleverklaring. Dit wordt bepaald met behulp van de goedkeurings- en rapportagetoleranties.

In het Bado zijn minimeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven. De gemeenteraad is vrij om de goedkeuringstoleranties scherper vast te stellen dan de minimeisen voorschrijven.

Voor de gemeente Winsum zijn de volgende **goedkeuringstoleranties** van toepassing:

Strekking controleverklaring				
Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1 %	> 1 % < 3 %	-	≥ 3 %
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3 %	> 3 % < 10 %	≥ 10 %	-

De goedkeuringstoleranties zijn gerelateerd aan de zogenaamde omvangbasis, die gelijk is aan de totale lasten van de gemeente (de geraamde lasten van de programma's in de actuele begroting 2015). De omvangbasis voor 2015 bedraagt ruim € 32.976 miljoen (cijfers 23 februari 2015). Toepassing van de toleranties wijst uit dat een goedkeurende strekking van de controleverklaring mogelijk is tot:

- een totaalbedrag van € 329.760 aan fouten in de jaarrekening 2015
- een totaalbedrag van € 989.280 aan onzekerheden.

Voor de rapportage van de accountant in het Rapport van bevindingen gelden **rapporterings-toleranties**. Om goed invulling te kunnen geven aan haar controlerende taak, maar tegelijk niet teveel in details te treden, kiest de gemeenteraad ervoor om een rapportagetolerantie van 10% te hanteren, op basis van de hierboven genoemde goedkeuringstoleranties. Voor de controle van de jaarrekening van 2015 betekent dit, dat de accountant fouten tot € 32.976 en onzekerheden tot € 98.928 *niet* zal rapporteren in het Rapport van bevindingen.

Ten aanzien van geconstateerde fouten bij de specifieke regelingen die in het kader van de SiSa moeten worden verantwoord, zijn de volgende rapporteringstoleranties voorgeschreven¹:

- € 12.500,= indien de lasten lager of gelijk zijn aan € 125.000,=
- 10% indien de lasten groter dan € 125.000,= en kleiner of gelijk zijn dan € 1.000.000,=
- € 125.000,= indien de lasten groter zijn dan € 1.000.000,=.

Criteria rechtmatigheidscontrole

Bij de rechtmatigheidscontrole worden de financiële beheershandelingen die aan de baten, lasten en balansmutaties ten grondslag liggen aan de volgende criteria getoetst: het voorwaardencriterium, begrotingscriterium en het M&O-criterium (misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium).

• **Voorwaardencriterium**

Bij de toetsing aan het voorwaardencriterium controleert de accountant of de financiële beheershandelingen rechtmatig (dus in overeenstemming met de wet- en regelgeving) zijn verricht. De financiële beheershandelingen worden alleen aan die bepalingen getoetst, waarvan de toepassing direct leidt tot financiële gevolgen die als baten, lasten en / of balansmutaties in de jaarrekening dienen te worden verantwoord. Concreet betekent dit dat toetsing plaatsvindt aan de bepalingen omtrent het recht, de hoogte of de duur van financiële overdrachten en transacties.

Om dit mogelijk te maken is er een overzicht opgesteld van de voor de gemeente Winsum geldende externe en interne wet- en regelgeving met bepalingen over de financiële beheershandelingen, het zogenaamde **normenkader**. Het normenkader dient voor elk controlejaar te worden geactualiseerd op basis van nieuwe wet- en regelgeving. Het normenkader 2015 wordt tevens afgestemd op de inhoud

¹ Artikel 5, vierde lid, Bado

van de CVDR (Centrale Voorziening Decentrale Regelgeving).

Van de externe wet- en regelgeving zijn alleen die wetten en regels van belang die bepalingen bevatten met betrekking tot financiële beheershandelingen. Alle gemeentelijke verordeningen, voor zover die bepalingen bevatten met betrekking tot financiële beheershandelingen, maken ook onderdeel uit van het normenkader. Andere besluiten van de gemeenteraad (niet zijnde verordeningen), met een kaderstellend karakter en die bepalingen bevatten met betrekking tot financiële beheershandelingen, dienen tevens onderdeel uit te maken van het normenkader. Met de dualisering is een scherpere grens getrokken tussen bevoegdheden die de gemeenteraad toebehoren, en bevoegdheden die het college toebehoren, waarbij de controlerende rol bij de gemeenteraad is neergelegd. Voor de accountantscontrole betekent dit dat de voorschriften die het college uitvaardigt (interne regelgeving) niet onder het rechtmatigheidsoordeel vallen.

Het Normenkader 2015 is in een aparte bijlage bij dit document opgenomen.

• **Begrotingscriterium**

Als blijkt dat de gerealiseerde lasten, zoals weergegeven in de jaarrekening, hoger zijn dan de geraamde bedragen met inbegrip van de laatste begrotingswijziging, is er – voor zover het de begrotingsoverschrijdingen betreft - mogelijk sprake van onrechtmatige uitgaven. De overschrijding kan namelijk in strijd zijn met het budgetrecht van de gemeenteraad, zoals geregeld in de Gemeentewet. Voor de afsluitende oordeelsvorming is van belang, in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid, en/of wordt gecompenseerd door, aan de lasten gerelateerde, hogere inkomsten. Het bepalen of, respectievelijk welke, begrotingsoverschrijdingen al dan niet verwijtbaar zijn, is voorbehouden aan de gemeenteraad.

Ten aanzien van rechtmatigheid van begrotingsoverschrijdingen heeft de gemeenteraad bij besluit van 8 februari 2005 het volgende vastgesteld:

- In de jaarrekening presenteert het college een overzicht² van alle begrotings-overschrijdingen op deelprogramma-niveau, uitgesplitst naar lasten en baten;
- Overschrijdingen van € 20.000 of meer, of overschrijdingen van 25% of meer, zullen worden voorzien van een uitgebreide toelichting conform de indeling van het NIVRA³ voor wat betreft de onderscheiden soorten begrotingsoverschrijdingen;
- Voor overschrijding van investeringskredieten wordt eenzelfde als hierboven vermelde werkwijze gehanteerd.

• **M&O-criterium**

Het M&O-criterium (Misbruik & Oneigenlijk gebruik) houdt in dat de accountant zal nagaan of de gemeente over voldoende interne procedures beschikt die opzettelijk misbruik en oneigenlijk gebruik van subsidies, uitkeringen of bijdragen ondervangen en die voorkomen dat door het niet juist, volledig of tijdig verstrekken van gegevens een te laag bedrag aan heffingen wordt betaald.

Uitgangspunt daarbij is dat binnen de belangrijkste procedures reeds (informeel) adequate maatregelen zijn getroffen ter waarborging van de getrouwheid van de financiële verantwoording. In november 2006 is een nota inzake de bestrijding en voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik ter kennisgeving aan de gemeenteraad voorgelegd.

Rapportage door accountant

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant als volgt:

• **Verslag van bevindingen**

Overeenkomstig de Gemeentewet wordt van de controle een verslag van bevindingen uitgebracht aan de gemeenteraad. Het verslag van bevindingen wordt voor verzending aan de gemeenteraad door de accountant aan het college voorgelegd met de mogelijkheid voor het college om op deze stukken te reageren. In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het

² Het college noemt in het overzicht van begrotingsoverschrijdingen ook de kwalificatie van de overschrijding op basis van de in de 'Kadernota Rechtmatigheid 2013' van de Commissie BBV opgenomen soorten begrotingsoverschrijdingen en hun consequenties

³ De aanbevolen indeling van begrotingsoverschrijdingen van het toenmalige NIVRA, is overgenomen door de Commissie BBV in haar 'Kadernota Rechtmatigheid 2013'.

financieel beheer, en of de beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer en een rechtmatige verantwoording daarover waarborgen.

Gesignaleerde onrechtmatigheden worden toegelicht, gespecificeerd naar de aard van het criterium (begrotingscriterium, voorwaardencriterium, etc.). Fouten of onzekerheden die de rapportagetolerantie, als bedoeld in hoofdstuk 2 van dit controleprotocol overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het verslag van bevindingen. De accountant rapporteert ook over eventuele bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van de door de gemeente gehanteerde geautomatiseerde informatieverzorging.

- **Controleverklaring**

In de controleverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven, zowel ten aanzien van de getrouwheid als de rechtmatigheid. De controleverklaring is bestemd voor de gemeenteraad, zodat deze de, door het college van burgemeester en wethouders opgestelde, jaarrekening kan vaststellen.

- **Managementletter**

In de tweede helft van elk jaar wordt door de accountant een zogenaamde interimcontrole over het lopende boekjaar uitgevoerd. Van belang zijn de onderwerpen (niet limitatief): mogelijke risico's, verbeter- en aandachtspunten betreffende de processen en procedures (beheersingsstructuur), beheersing specifieke subsidiestromen en rechtmatigheid. Over de uitkomsten van die tussentijdse controle wordt een verslag uitgebracht, de Management-letter, waarin de bevindingen van de accountant zijn opgenomen. De organisatie geeft vervolgens aan hoe en op welke termijn deze bevindingen opgelost kunnen worden. Deze verbeteringsprocessen vallen onder verantwoordelijkheid van het lijnmanagement.

- **Raadsbrief**

De raad wordt door de accountant via de Raadsbrief geïnformeerd over de bevindingen van de interimcontrole. In dit document worden ook de specifieke aandachtspunten opgenomen die het auditcomité de accountant heeft meegegeven.

Besluitpunt 1: Goedkeurings- en rapporteringstoleranties bij controleverklaring.

We stellen voor in te stemmen met de volgende goedkeurings- en rapporteringstoleranties, welke zijn gebaseerd op de omvangsbasis van de begroting:

- Fouten in de jaarrekening : $\leq 1\%$ = goedkeurende verklaring;
- Fouten in de jaarrekening : $>1\% < 3\%$ = Verklaring met beperking(en);
- Fouten in de jaarrekening : $\geq 3\%$ = afkeurende verklaring; en
- Een rapporteringstolerantie van 10% voor de verschillende goedkeuringstoleranties

Besluitpunt 2: Vaststelling normenkader.

Voorgesteld wordt het in de bijlage opgenomen normenkader voor de accountantscontrole vast te stellen.

4. Bezuinigingsmonitor

Actualisatie bezuinigingen

In onderstaande tabel een overzicht van de stand van de bezuinigingsvoorstellen tot dit moment. De taakstelling omvatte een bedrag van bijna € 1.180.000. Hiervan is inmiddels een bedrag van € 886.000 daadwerkelijk ingevuld. Er staat nog een bedrag van bijna € 292.000 open, waarvan voor een bedrag van € 89.000 al afspraken zijn gemaakt (leges en OZB)..

		2013	2015	2015	2016	2017	2018
Beslisnr	Boekingsomschrijving	Taakst.	Gerealiseerd	Nog te realiseren	Taakst.	Taakst.	Taakst.
24	Controle gebruiksvergunningen	-10.000	-10.000	0	0	0	0
25	Onderhoud wegen (met Correctie)	-40.000	-40.000	0	0	0	0
26	Onderhoud beschoeiingen	-40.000	-40.000	0	0	0	0
27	Milieu-communicatie	-1.000	-1.000	0	0	0	0
28	Groenkwaliiteit	-80.000	-80.000	0	0	0	0
30	Nota begraven	-50.000	0	0	-50.000	-50.000	-50.000
31	Nota lokale heffingen - titel 1	-81.833	-56.233	0	-21.876	-25.600	-25.600
32	Kwijtschelding in bel.opbrengst	-87.973	-87.973	0	0	0	0
33	OZB-verhoging extra 2,75%	-251.000	-197.214	0	-26.788	-53.786	-53.786
34	Verhoging huur pand De Boog	-3.000	0	-2.000	-3.000	-3.000	-3.000
35	Kostendekkendheid weekmarkt	-690	-690	0	0	0	0
36	BMW-samenwerking	0	0	0	0	0	0
37	Inkoopsamenwerking/Organisatie	-305.000	-206.000	-79.000	-89.000	-99.000	-99.000
39	Toekomst Beheer & Onderhoud	0	0	0	0	0	0
40	minder tractie ivm fte-aanpassing	-8.000	-8.000	0	0	0	0
41	Abonnementenbeheer	-10.000	-10.000	0	0	0	0
42	Duurzaam kopieerbeleid	-1.000	-1.000	0	0	0	0
43	Openbare verlichting	-2.000	-2.000	0	0	0	0
44	Onderhoud geluidmeter	-2.969	-2.969	0	0	0	0
45	Onderh.sportveld Den Andel	-1.000	-1.000	0	0	0	0
46	Jumelage	-1.800	-1.800	0	0	0	0
47	Rekenkamercommissie	-14.000	-14.000	0	0	0	0
48	Trouwen in gemeentehuis	-3.100	-3.100	0	0	0	0
50	Verkoop aula Winsum	-6.226	-6.226	0	0	0	0
52	Kleedaccommodatie sportvelden	-69.309	-11.903	-47.721	-57.406	-57.406	-57.406
53	Muziektempel Winsum	-1.541	0	-1.541	-1.541	-1.541	-1.541
54	Carillon Baflo	-3.631	-3.631	0	0	0	0
55	Onderhoud particul.begraafplaatsen	-5.000	-5.000	0	0	0	0
56	Breedtesport	-8.000	-8.000	0	0	0	0
57	Groninger Bedrijfslocaties	-2.519	-2.519	0	0	0	0
58	Hertenkamp	-1.194	-1.194	0	0	0	0
59	Voliere Obergum-Noord	-1.600	0	-1.600	-1.600	-1.600	-1.600
60	Toren NH-Kerk te Baflo	-4.882	-4.882	0	0	0	0
Motie	Taakstellende verlaging	-80.000	-80.000	0	0	0	0
TOTAALTelling		-1.178.267	-886.334	-131.862	-251.211	-291.933	-291.933

Met kleurarceringen hebben wij aangegeven wat onze verwachtingen zijn omtrent de volledige realisatie van de bezuinigingstaakstelling van ruim € 1,1 miljoen. Onderstaand zullen wij ingaan op de rode en oranje cellen in de kolom "Nog te realiseren" en de roze cellen in de kolom taakstelling 2015.

Nota begraven

De inventarisatie van de gravenadministratie alsmede van de invoering van lange tijd niet geheven rechten verloopt nog niet zoals gehoopt en verwacht. Daarnaast willen wij de nodige zorgvuldigheid betrachten in het invoeringstraject van nieuwe heffingen/maatregelen. In maart 2014 heeft uw raad

besloten om de inning van de verlengingskosten voor wat betreft het onderhoud uit te stellen. Bij de behandeling van de begroting 2015 is er een amendement aangenomen om de opbrengst voor het jaar 2015 te verlagen met € 65.000 (incidenteel). De opbrengst 2015 zal nu worden gehaald; voor de jaren 2016 -2018 staat er nog een taakstellend bedrag open. In het najaar 2015 wordt u de evaluatie van het begraafbeleid en de tarieven voorgelegd.

Verhoging huur pand De Boog

Deze bezuinigingsdoelstelling zou worden meegenomen in het op te stellen accommodatiebeleid. Ten aanzien van dit beleid concentreren we ons eerst op de sportaccommodaties. Beleid omtrent de overige accommodaties willen we oppakken na het moment waarop er een besluit is genomen over een eventuele nieuwe brede school in Winsum. Als er immers wordt besloten tot nieuwbouw komen er een aantal schoolgebouwen leeg te staan. Alleen een verhoging van de huur van het pand De Boog achten wij niet haalbaar. Gebruikers geven aan deze last niet te kunnen dragen. In het kader van de Wet markt en overheid is de verhuur van dit pand (voor maatschappelijke doelstellingen) ook vrijgesteld.

Besluitpunt 3: Bezuiniging: huur pand De Boog

We stellen voor de bezuinigingstaakstelling voor verhoging van de huur van het pand de Boog in Winsum volledig te schrappen.

Invulling inkoop samenwerking

De taakstelling is al voor een deel ingevuld. Er staat voor het jaar 2017 nog een bedrag open van € 99.000,-. Wij verwachten dat we het nog openstaande bedrag voor het jaar 2015 jaar nog gaan invullen. Op het gebied van de openbare verlichting verwachten we voor het jaar 2015 een voordeel van € 40.000 te kunnen inboeken.

Sportaccommodaties

De voorbereidingen voor de invulling van de bezuinigingsopdracht zijn in 2014 opgepakt, maar zijn nog steeds niet afgerond. Realisatie lukt dan ook niet meer voor het kalenderjaar 2015. Wij stellen voor de taakstelling voor 2015 volledig door te schuiven naar 2016 en de taakstelling dan in 3 jaar af te bouwen naar nihil. Voor sommige verenigingen zullen de gevolgen naar verwachting redelijk ingrijpend zijn. We zullen de verenigingen dan ook de tijd moeten geven om in te spelen op de nieuwe situatie en hiervoor op voorhand voor een groeipad van 3 jaar uit te gaan. In de daadwerkelijke uitwerking van de voorstellen zullen wij uw raad dit najaar hiervoor een model voorleggen.

Besluitpunt 4: Bezuiniging: sport en sportaccommodaties

We stellen voor de bezuinigingstaakstelling op het terrein van de sport te schrappen voor het jaar 2015 en de taakstelling in de jaren 2016-2018 gefaseerd in te voeren.

Muziektempel Winsum

Met een tweetal partijen is uitvoerig en serieus gesproken over de overname van de muziektempel. Uiteindelijk zijn beide partijen toch afgehaakt. Wij zien op dit moment geen mogelijkheden om de muziektempel nog te verkopen en stellen voor deze bezuinigingstaakstelling volledig te schrappen.

Besluitpunt 5: Bezuiniging: afstoten muziektempel te Winsum

We stellen voor de bezuinigingstaakstelling in verband met het afstoten van de muziektempel in Winsum volledig te schrappen.

Volière Obergum-Noord

Er is meermalen overleg geweest met de vogelvereniging en de speeltuinvereniging over de overname van het gebouw en de volière. De bereidheid tot overname is gering. Het achterstallig onderhoud is daarbij een struikelblok. Het college zit nu op lijn dat er, in het kader van de herinrichting van het winkelcentrum Obergum, het gebouwtje wordt opgeknapt mits het daarna overgedragen kan worden aan één van beide verenigingen. Dat zal dan in 2016 gerealiseerd moeten worden. Dat betekent dat de bezuiniging voor 2015 en 2016 niet gehaald zal worden.

Besluitpunt 6: Bezuiniging: afstoten volière Obergum-Noord

We stellen voor de bezuinigingstaakstelling voor het afstoten van de volière in Winsum te schrappen voor de jaren 2015 en 2016.

Totaalbeeld

In het schema staat het totaalbeeld op € 1.178.267. Uiteindelijk verwachten we dit bedrag, met uitzondering van de thans geschrapte voorstellen, in 2018 te kunnen realiseren. Tot en met 2014 is er een bedrag van € 886.000 gerealiseerd. Van het nog openstaande bedrag van € 292.000 wordt € 5.000 nu geschrapt en is eigenlijk al een bedrag van € 40.000 (inkoop) ingevuld. Feitelijk resteert er nog een in te vullen bedrag van € 247.000. Dit bedrag bestaat nog uit:

Begraafrechten:	€ 50.000
Belastingen:	€ 79.000
Sport:	€ 57.000
Inkoop samenwerking:	€ 59.000; en
Kleine bezuinigingen	€ 2.000

Voor 2015 staat de taakstelling nog op € 79.000. Dit bedrag zal in elk geval tot een bedrag van € 40.000 kunnen worden ingevuld door een inkoopvoordeel op het gebied van de openbare verlichting. Er staat dan voor 2015 nog een bedrag open van € 39.000,- (inkoop).

Voor 2016 is de taakstelling (na aftrek van de ingevulde posten) nog zo'n € 208.000, waarvan € 49.000 voor inkoop. Daarnaast vragen de onderdelen begraafrechten (€ 50.000) en sport (€ 19.000) nog om een grote inspanning om deze taakstelling te halen.

De taakstelling groeit daarna verder door tot € 288.000,- in 2018. Door aanpassing van de belastingtarieven zal hiervan € 80.000 worden ingevuld, verder nog de onderdelen begraafrechten (€ 50.000), inkoop (€ 99.000 c.q. € 59.000), sportaccommodaties (€ 57.000) en de volière (€ 2.000).

5. Mei-circulaire 2015

Onderstaand ziet u in een samenvatting een overzicht van de financiële gevolgen van de meicirculaire met betrekking tot het Gemeentefonds voor onze gemeente.

De meicirculaire is op maandagavond 1 juni laat verschenen. Daarnaast hebben er t/m 3 juni nog mutaties voorgedaan doordat bijlagen niet correct/volledig waren. Al met al heeft de verwerking enige tijd gevegd.

Algemeen

De mei-circulaire geeft informatie over de omvang en de verdeling van het gemeentefonds. Binnen het gemeentefonds is sprake van een aantal uitkeringen:

- a. Algemene uitkering
- b. Decentralisatie-uitkeringen
- c. Integratie-uitkeringen
- d. Uitkering in het sociaal domein

De onderdelen a, b en c maakten altijd al deel uit van onze gemeentefonds-uitkering. De uitkering ten behoeve van het sociaal domein is nieuw met ingang van 2015.

Het belang van de mei/juni-circulaire is afgelopen jaren sterk toegenomen. Dalende accressen, sterke ontwikkeling van de uitkeringsbasis, financiering 3D-taken, groot onderhoud aan verdeelstelsel. Ook in deze circulaire zitten alle elementen weer opgenomen.

Accressen

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens het systeem van 'samen de trap op en samen de trap af' hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voortvloeiend uit de trap op trap af methode wordt het accres genoemd.

De afrekening van het accres 2014 is nadelig, macro gesproken een min van € 125 miljoen. De rijksuitgaven waren minder dan gedacht. Dit wordt verrekend in 2015. Daarnaast is ook uitkeringsjaar 2015 nadelig, € 221 miljoen. Samen € 346 miljoen. Dat is een flinke aderlating zo tijdens het lopende begrotingsjaar. Halverwege het jaar nog ombuigen zal weinig effect meer hebben in dit jaar. In 2016 komt het weer goed door een accres dat even groot is als de daling in 2015. De meerjarentermijn is dan weer negatief, vooral door een daling van het accres in 2017 van € 200 miljoen.

Groot onderhoud

De afgelopen jaren is groot onderhoud aan het verdeelstelsel uitgevoerd. Dit betekent dat onderzocht wordt of de verdeling van de algemene uitkering nog steeds aansluit bij de gemeentelijke kosten. Met ingang van 2016 worden de uitkomsten van de tweede fase van het onderzoek doorgevoerd. De voorlopige resultaten zijn eind mei bekend gemaakt. Het adviestraject door VNG en de Raad voor de Financiële Verhoudingen heeft een flinke aanpassing gegeven in het subcluster VHROSV (Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing), met dito herverdeeleeffecten. Er komt een nieuw onderzoek waarvan de resultaten bij de meicirculaire van 2016 bekend moeten worden. De andere onderzochte (sub)clusters, Werk en Inkomen en Brandweer en Rampenbestrijding zijn ongewijzigd gebleven. De tweede fase kent een overgangsregeling van 2 jaar, waarbij tevens de effecten van de eerste fase een rol speelt. De overgangsregeling kent een maximaal nadeel van € 15 per inwoner per jaar.

Samenvatting deel Algemene en Decentralisatie- en Integratie-uitkeringen

Het netto-verschil tussen deze meicirculaire 2015 en de voorgaande September-circulaire (raming in de begroting 2015) is als volgt: (2015: nadeel van € 400.376; 2016: nadeel van € 66.880; enz.)

Omschrijving	2015	2016	2017	2018	2019
Algemene Uitkering/DU/IU					
Begroting 2015	-12.905.444	-12.629.679	-12.638.447	-12.641.572	-12.677.896
Nieuwe AU - mei-circulaire	-12.597.496	-12.863.740	-12.558.059	-12.443.214	-12.473.311

Mutatie Alg.uitkering	307.948	-234.061	80.388	198.358	204.585
Invloed taakmutaties					
Ruimte stelpost loon/prijsstijging		163.000	163.000	163.000	163.000
Combinatiefunctie (BSC)	-18.160	-18.160	-18.160	-18.160	-18.160
Individuele studietoelage		0	-8.516	-7.086	-6.504
WMO-2007		34.816	69.982	69.982	69.982
Huishoudelijke hulp	110.588	121.285			
Invloed taakmutaties	92.428	300.941	206.306	207.736	208.318
Invloed op Begrotingspositie	400.376	66.880	286.694	406.094	412.903

Samenvatting deel Sociaal deelfonds

De uitkeringen op de 3 terreinen binnen het sociaal domein dalen alle 3. Dit geldt niet alleen voor het jaar 2015, maar ook voor alle jaren daarna. Dit wordt veroorzaakt door het volgende:

Met ingang van 2016 zijn de objectieve verdeelmodellen voor de WMO 2015 en Jeugd van toepassing. De effecten voor ons zijn redelijk fors te noemen. Door de invoering ervan treden herverdeel-effecten op. Voor beide modellen worden ingroepaden gehanteerd. Door de ingroepaden worden de herverdeel-effecten afgevlakt.

De integratieuitkering Sociaal Domein wordt conform de aankondiging in de decembercirculaire 2014 structureel verlaagd met € 134 miljoen in verband met de zgn. WLZ-indiceerbaren. Cliënten hadden de keuze om hun behandeling onder de Wet Langdurige Zorg door te zetten of in te stromen bij de gemeenten. Minder cliënten dan verwacht stroomden in bij de gemeenten, wat een korting op het macrobudget rechtvaardigde.

Verder worden de macrobudgetten in de verschillende jaren verlaagd tussen € 100 en € 250 miljoen, hoofdzakelijk in de taak Jeugd. De circulaire geeft geen specificatie van die bedragen. De budgetten tot en met 2017 liggen nu meerjarig vast waardoor rust en duidelijkheid is gecreëerd. Wel worden de budgetten nog jaarlijks geïndexeerd met loon- en prijsbijstelling die het ministerie van VWS beschikbaar heeft.

De verdeling van de middelen voor beschermd wonen als onderdeel van de WMO 2015 wordt verbeterd met ingang van 2016.

De uitkering voor de decentralisatie van de AWBZ daalt voor het jaar 2015 met € 20.584 en dit zet zich door naar het jaar 2019 tot een daling van € 192.904.

De uitkering voor de decentralisatie van de Jeugdzorg daalt voor het jaar 2015 met € 168.732 en dit zet zich door naar het jaar 2019 tot een daling van € 241.047.

De uitkering voor de decentralisatie van de Participatie daalt voor het jaar 2015 met € 79.381 en dit zet zich door naar het jaar 2019 tot een daling van € 139.739.

Omschrijving	2015	2016	2017	2018	2019
Sociaal Deelfonds					
AWBZ					
Begroting 2015	-1.842.707	-1.938.762	-1.889.882	-1.884.639	-1.884.639
Nieuwe uitkering	-1.822.123	-1.830.785	-1.784.027	-1.712.801	-1.691.735
Mutatie uitkering	20.584	107.977	105.855	171.838	192.904
Aanpassing lastenraming	-20.584	-107.977	-105.855	-171.838	-192.904
Netto-effect AWBZ	0	0	0	0	0

JEUGDZORG

Begroting 2015	-3.415.002	-3.347.713	-3.252.551	-3.248.540	-3.248.544
Nieuwe uitkering	-3.246.270	-3.035.318	-2.980.883	-3.001.177	-3.007.497
Mutatie uitkering	168.732	312.395	271.668	247.363	241.047
Aanpassing lastenraming	-168.732	-312.395	-271.668	-247.363	-241.047
Netto-effect JEUGDZORG	0	0	0	0	0

PARTICIPATIE

Begroting 2015	-2.482.170	-2.333.473	-2.192.221	-2.078.561	-2.080.755
Nieuwe uitkering	-2.402.789	-2.291.375	-2.146.506	-2.025.385	-1.941.016
Mutatie uitkering	79.381	42.098	45.715	53.176	139.739
Aanpassing lastenraming	-79.381	-42.098	-45.715	-53.176	-139.739
Netto-effect PARTICIPATIE	0	0	0	0	0

Besluitpunt 7: Mei-circulaire 2015

We stellen voor de gevolgen van de meicirculaire 2015 op te nemen in de begroting 2015 alsmede in de concept-begroting voor het jaar 2016.

6. Financieel perspectief

5.1 Algemeen

In de aanbestedingsbrief behorende bij onze begroting 2015 (met inbegrip van de september-circulaire) zijn de volgende saldi gepresenteerd als zijnde onze begrotingspositie voor de jaren 2015-2018. Daarnaast heeft uw raad in januari 2015 nog een besluit genomen met eveneens gevolgen voor onze begrotingspositie.

Op 28 april heeft uw raad uitgesproken om de nadelige saldi van Ability op te vangen binnen het participatiebudget. Alleen de "vaste bijdrage" in het jaarlijkse tekort (voor Winsum € 42.161) komt nu nog ten laste van de gemeentelijke exploitatie. Dit standpunt heeft overigens wel behoorlijke consequenties voor het restantbedrag van de participatie-uitkering dat nog kan worden ingezet voor reïntegratietrajecten. Op grond van de huidige inzichten resteert daar in 2019 nog een budget van nog geen € 10.000 voor. En dan hebben we het over het gehele beschikbare budget. Voor 2016 is hiervoor nog zo'n € 70.000; terwijl wij in 2015 alleen aan vaste afspraken al tot een bedrag van € 127.000 hebben weggezet.

De stand van onze begrotingssaldi ziet er op dit moment als volgt uit:

Omschrijving	2015	2016	2017	2018	2019
Stand volgens vastgestelde Begroting 2015	93.078	195.863	287.776	299.374	299.374
Besluit raad 2014-11-06					
Verlaging begraafrechten (amendement 2)	-65.000	0	0	0	0
Besluit raad 2015-01-13					
Roekenoverlast	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Besluitvorming uitspraak raad 2015-04-28					
Verlagen aandeel tekort Ability (begr-2016)	35.734	117.091	172.829	222.855	222.855
Stand volgens de laatste besluitvorming	53.812	302.954	450.605	512.229	512.229

In hoofdstuk 4 hebben we een actualisatie gegeven van onze bezuinigingsmonitor. Met name een latere invoering van de bezuinigingstaakstelling op onze sportaccommodaties zorgt voor een nadeel in 2015. We streven er naar direct na de zomervakantie een voorstel aan uw raad te presenteren voor aanpassing van het beleid op dit gebied met daarin ook een voorstel voor een invoeringstijdpad. Bij de bezuinigingsmonitor zijn we uitgegaan van een gefaseerde invoering. Uitgaande van dit tijdpad zien de financiële consequenties er als volgt uit:

Omschrijving	2015	2016	2017	2018	2019
Stand actuele begrotingspositie	53.812	302.954	450.605	512.229	512.229
Bezuinigingsmonitor					
Verhoging huur pand De Boog	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
Kleedaccommodaties sport	-47.721	-38.271	-19.136	0	0
Muziektempel Winsum	-1.541	-1.541	-1.541	-1.541	-1.541
Volière Obergum-Noord	-1.600	-1.600	0	0	0
Nieuwe stand begrotingspositie	950	259.542	427.928	508.688	508.688

Bovenstaande houdt in dat wij verwachten dat de meeropbrengsten op het gebied van de sport in 2016 ruim € 19.000 en in 2017 ruim € 38.000 bedragen. In 2018 zal dan de volledige taakstelling van ruim € 57.000 zijn ingevuld. Dat is ambitieus, maar wij denken haalbaar.

In hoofdstuk 5 hebben wij gesproken over de uitkering uit het gemeentefonds. Het gemeentefonds bestond de afgelopen jaren uit een algemene uitkering en de zogenaamde decentralisatie- en integratieuitkeringen. Met ingang van 2015 is daar ook nog eens de uitkering sociaal deelfonds bijgekomen. Waar de algemene uitkering in het verleden ongeveer 85% uitmaakte van de uitkeringen uit het gemeentefonds is dit in 2015 terug gelopen naar $\pm 55\%$. Doordat de omvang van het gemeentefonds niet echt toeneemt, maar wij achterlopen op de ontwikkelingen bij de gemiddelde gemeente in Nederland (bijv. inwoner- en woningaantallen), valt bij ons niet te verwachten dat er sprake zal zijn van groei.

Het algemene beeld is dus sterk negatief. Niet alleen de omvang van het gemeentefonds (gekoppeld aan de omvang van de rijksuitgaven) is teruggelopen, we zitten ook bij de nadeelgemeenten bij de herverdeel-effecten van herijking van een aantal clusters binnen het gemeentefonds, en daar boven op is de ontwikkeling in onze gemeente van de aantallen inwoners, woningen, e.d. slechter dan gemiddeld in Nederland. Het is maar de vraag of deze beweging nog te keren is. De aardgasbaten lopen verder terug, en hoewel deze niet direct van invloed zijn op het gemeentefonds zal het rijk ook vast gaan/moeten bezuinigen op de rijksuitgaven en dat heeft wel effect op de omvang van het gemeentefonds.

Omschrijving	2015	2016	2017	2018	2019
Stand actuele begrotingspositie	950	259.542	427.928	508.688	508.688
Gemeentefonds: mei-circulaire					
Algemene mutaties	-400.376	-66.880	-286.694	-406.094	-412.903
Taakmutaties					
Stelpost loonprijsstijging		163.000	163.000	163.000	163.000
Combinatiefunctie (BuurtSportCoach)	-18.160	-18.160	-18.160	-18.160	-18.160
Individuele studietoelage			-8.516	-7.086	-6.504
WMO-2007		34.816	69.982	69.982	69.982
Huishoudelijke hulp - tijdelijk	110.588	121.285			
Sociaal domein					
AWBZ	-20.584	-107.977	-105.855	-171.838	-192.904
Jeugdzorg	-168.732	-312.395	-271.668	-247.363	-241.047
Participatie	-79.381	-42.098	-45.715	-53.176	-139.739
Mutatie gemeentefonds	-576.645	-228.409	-503.626	-670.735	-778.275
Aanpassingen begroting					
Opvoeren stelpost loonprijsstijging	0	-163.000	-163.000	-163.000	-163.000
Verlagen bedrag Combinatiefunctie (BSC)	18.160	18.160	18.160	18.160	18.160
Verlagen Individuele studietoelage	0	0	8.516	7.086	6.504
Verhogen budget WMO-2007	0	-34.816	-69.982	-69.982	-69.982
Verhogen Huishoudelijke hulp - tijdelijk	-110.588	-121.285	0	0	0
0					
Sociaal domein					
Verlagen budget decentr. AWBZ	20.584	107.977	105.855	171.838	192.904
Verlagen budget decentr. Jeugdzorg	168.732	312.395	271.668	247.363	241.047
Verlagen budget decentr. Participatie	79.381	42.098	45.715	53.176	139.739
Netto resultaat Mei-circulaire	-400.376	-66.880	-286.694	-406.094	-412.903
Nieuwe stand begrotingspositie	-399.426	192.662	141.234	102.594	95.785

Het netto-resultaat van de circulaire is dus € 66.880 nadelig voor het jaar 2016; dit nadeel groeit naar € 413.000 voor het jaar 2019. Toch is onze begrotingspositie met inbegrip van deze forse nadelen nog steeds positief.

Uw raad heeft in december 2014 de 2^e bestuursrapportage 2014 vastgesteld. In deze rapportage hadden een aantal mutaties structurele gevolgen (€ 3.000 positief). Ook is de concept-jaarrekening 2014 inmiddels door ons college voorlopig vastgesteld. Vanuit deze jaarrekening komen een aantal (structurele) afwijkingen naar voren welke alvast in dit overzicht zullen meenemen. Ook deze gevolgen zijn meegenomen in de eerste bestuursrapportage 2015.

Zoals de laatste jaren gebruikelijk nemen we de financiële gevolgen van deze eerste bestuursrapportage mee in deze Kadernota om hiermee een integrale afweging te kunnen maken bij de beoordeling van de financiële consequenties.

Onderstaand de financiële gevolgen:

Omschrijving	2015	2016	2017	2018	2019
Stand actuele begrotingspositie	-399.426	192.662	141.234	102.594	95.785
Bestuursrapportage 2015-1					
Bestuursrapportage 2014-2 - structureel	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Bestuursrapportage 2015-1 - incidenteel	-208.000				
Bestuursrapportage 2015-1 - structureel	-66.000	-84.000	-44.000	-22.000	-10.000
Nieuwe stand van de financiële positie	-670.426	111.662	100.234	83.594	88.785

Besluitpunt 8 : Verwerken financiële gevolgen bestuursrapportages

Voorgesteld wordt de financiële gevolgen voor het jaar 2015 die voortvloeien uit de 2^e bestuursrapportage 2014 en de 1^e bestuursrapportage 2015 te verwerken in de begroting 2015.

7. Vertaling collegeprogramma

Algemeen

Naar aanleiding van het collegeprogramma is er een projectenlijst opgesteld met alle projecten uit het collegeprogramma aangevuld met lopende projecten. De lijst is financieel vertaald en van een prioritering voorzien.

De prioriteitenlijst inclusief de (globale / geschatte) financiële gevolgen is als bijlage 6 bijgevoegd.

8. Financiële vertaling + enige nieuwe voorstellen

In hoofdstuk 7 hebben we nadere prioritering van ons collegeprogramma aangegeven. Onderstaand hebben wij deze prioritering eerst nader toegelicht en daarna financieel uitgewerkt.

Hieronder treft u een nadere toelichting per voorstel aan.

1. Uitvoering sociaal domein

De BMWG-gemeenten hebben een gezamenlijke notitie geschreven over de uitvoering van het sociaal domein. Deze notitie hebben we als bijlage 2 bij deze kadernota opgenomen. In deze notitie is een berekening gemaakt per gemeente van de verwachtingen.

Volgens de notitie zouden de gevolgen voor Winsum als volgt zijn:

Recapitulatie kosten Sociaal domein

Omschrijving	2015	2016	2017
Jeugd	91.992	70.188	70.188
WMO	55.997	-3.543	-3.543
Participatie	47.917	16.875	16.875
Totale meerkosten	195.906	83.520	83.520

Dekking kosten :

- reserve WMO	-147.989	-66.645	-66.645
- reserve participatie	-47.917	-16.875	-16.875
Totale dekking	-195.906	-83.520	-83.520

Effect gemeentelijke exploitatie	0	0	0
---	----------	----------	----------

Wij schatten de gevolgen, met name als gevolg van frictiekosten, iets nadeliger in en stellen u voor om de gemeentelijke ramingen als volgt te wijzigen:

Recapitulatie kosten Sociaal domein

Omschrijving	2015	2016	2017	2018	2019
Jeugd	-93.000	-100.000	-100.000	-50.000	0
WMO	-57.000	-20.000	-20.000	-10.000	0
Participatie	-50.000	-30.000	-30.000	-15.000	0
Totale meerkosten	-200.000	-150.000	-150.000	-75.000	0

Dekking kosten :

- reserve WMO	150.000	120.000	120.000	60.000	0
- reserve participatie	50.000	30.000	30.000	15.000	0
Totale dekking	200.000	150.000	150.000	75.000	0

Effect gemeentelijke exploitatie	0	0	0	0	0
---	----------	----------	----------	----------	----------

Besluitpunt 9 : Uitvoering sociaal domein

Voorgesteld wordt voor de uitvoering van het sociaal domein voor de jaren 2015-2018 extra middelen in te zetten en voor de dekking van deze kosten onttrekkingen te plegen aan de reserves WMO en WWB volgens het overzicht recapitulatie kosten Sociaal domein.

2. Brede school Baflo

Voor de Brede School in Baflo heeft de raad op 31 maart 2015 het ontwikkelingsplan vastgesteld. Het ontwikkelingsplan geeft een eerste antwoord op de volgende vragen: met welke partijen, met welk programma en welk budget is benodigd voor de realisatie van de brede school op de locatie Mathenesse en welke vervolgstappen dienen er gezet te worden?

In dit ontwikkelingsplan zijn de toekomstige gebruikers benoemd, zijn de gesprekken met hen gevat in een voorlopig programma van eisen met hierin hun gezamenlijke gebruikswensen voor het gebouw, wordt een ruimtelijk invulling voorgesteld en is een financiële paragraaf toegevoegd. Tot slot wordt met een planning vooruitgeblikt op de ontwerp- en de realisatiefase van de brede school. De totale geraamde investering voor de brede school bedraagt circa € 4.3 miljoen. In de loop van 2015 zal een ontwerp van de school en budgettraming worden opgesteld. Deze wordt in het voorjaar 2016 voorgelegd aan de raad en vervolgens kan naar verwachting in 2016 worden gestart met de bouw van de brede school.

Besluitpunt 10 : Brede school Baflo

Voorgesteld wordt de lasten voor de realisatie van de Brede school in Baflo in de begroting op te nemen. Deze lasten worden voor wat betreft de onderwijskosten geëgaliseerd met de reserve onderwijshuisvestingsvoorzieningen.

3. Brede school Winsum

Bij de vaststelling van het Integraal Huisvesting Plan (IHP) op 11 maart 2014 heeft de raad besloten om naar de haalbaarheid van een brede school in Winsum een nadere verkenning te laten uitvoeren. Het doel van deze verkenning was om meer duidelijkheid te verkrijgen ten aanzien van het draagvlak voor een brede school in Winsum onder betrokkenen, zoals teamleden en (toekomstige) ouders.

Op 31 maart 2015 heeft de raad besloten een ontwikkelingsplan voor de brede school in Winsum op te stellen. Het ontwikkelingsplan zal een eerste antwoord geven op de volgende vragen: met welke partijen, met welk programma en welk budget is benodigd voor de realisatie van de brede school op de locatie De Twaalf Hoven en welke vervolgstappen dienen er gezet te worden?

In het IHP is voor Winsum is gerekend met een schoolgebouw van 4549 m² (785 kinderen, 2019); dit resulteert in bouwkosten van € 8.4 miljoen. Voor de grondkosten is met een bedrag van € 1 miljoen gerekend.

Het is op dit moment te prematuur om een bedrag voor de Brede school in Winsum op te nemen, aangezien er nog een onderzoek loopt naar o.a. de financiële haalbaarheid.

Besluitpunt 11 : Brede school Winsum

Voorgesteld wordt voorlopig geen lasten voor de Brede school Winsum in de begroting op te nemen.

4. Winsum-West

Voor de ontwikkeling van Winsum-West tot compleet sport- en recreatiegebied voor Winsum en omgeving, is een visiedocument geschreven, waarin 3 scenario's ruimtelijk zijn uitgewerkt en van een budgettraming voorzien. Dit visiedocument gaat als bijlage bij deze Kadernota. De financiële doorrekening is te prematuur om nu al een bedrag op te nemen in de begroting. Er dient nader onderzoek te worden gedaan naar het draagvlak onder gebruikers en naar de financiële doorrekening, waarbij niet allen wordt gekeken naar de benodigde investering, maar ook naar de dekking daarvan. Voor dit aanvullende onderzoek vragen we een krediet van 25.000 euro.

Besluitpunt 12 : Winsum-West

Voorgesteld wordt voorlopig geen lasten voor Winsum-West in de begroting op te nemen. Wel stellen we voor 25.000 euro beschikbaar te stellen voor het vervolgonderzoek.

5. Spoorwegveiligheid/N361

Betreft een totaalpakket aan infrastructurele maatregelen waarbij integraal gekeken wordt naar uitvoering en de financiële haalbaarheid. Financieel betrokken partijen zijn Provincie, Ministerie I&M en gemeente. Momenteel zijn de gesprekken hierover nog volop gaande. Ons kader is een financiële bijdrage van 1 miljoen euro.

Besluitpunt 13 : Spoorwegveiligheid/N361

Voorgesteld wordt in de concept-begroting 2016 in het jaar 2017 tot een bedrag van € 1 miljoen op te nemen als bijdrage voor een aantal maatregelen op het gebied van de spoorwegveiligheid, fietspad+ en de N361.

6. Cofinancieringsbeleid

De door de gemeenteraad op 19 mei 2009 vastgestelde uitgangspunten voor cofinanciering verzoeken zijn toe aan een evaluatie en een update. Vooral gaat het dan om vragen als prioritering in de doelstellingen en vooruit kijken of de middelen de komende jaren voldoende zullen zijn.

Dit laatste is vooral van belang, omdat er de komende tijd fondsen beschikbaar komen. Fondsen van de Regio Groningen Assen, maar ook (leefbaarheid)fondsen vanuit de aardgascompensatiegelden. Deze subsidies kunnen zorgen voor een aardige multiplier bij het beschikbaar hebben van eigen (cofinancierings)middelen.

Realisatie van de projecten op de zgn. 'E-lijst' betekent bestemming van de volledige 'reserve cofinancieringen'. Tot nu hebben wij geen signalen dat er van deze lijst projecten niet door gaan. Ruimte voor het co-financieren van nieuwe projecten als boven vermeld is er dan niet meer. In het najaar leggen wij u een notitie voor over dit onderwerp. Vooralsnog stellen we een extra storting voor.

Besluitpunt 14 : Cofinancieringsbeleid

Voorgesteld wordt een extra storting te doen in de reserve cofinancieringen tot een bedrag van € 2 ton en deze storting te dekken door een onttrekking aan de algemene reserve.

7. Herinrichting Oude Dijk

Dit betreffen de structurele consequenties van het raadsbesluit van 19 mei 2015. Wel stellen wij voor om deze investering versneld af te schrijven ten laste van de algemene reserve.

Besluitpunt 15 : Herinrichting Oude Dijk

Voorgesteld wordt de geactiveerde kosten van de herinrichting van de Oude Dijk versneld af te schrijven en deze extra afschrijvingslast ten laste te brengen van de algemene reserve.

8. Herinrichting Munsterveld

De gemeenteraad heeft een bedrag gereserveerd ter grootte van € 146.000,- voor de herinrichting van het voormalig AZC-terrein; een belofte aan aanwonenden na het vertrek van het asielzoekerscentrum. Teneinde uitvoering te geven aan deze belofte is er in 2014 een tweetal bijeenkomsten geweest met aanwonenden en mogelijke gebruikers (in totaal ongeveer 200 uitnodigingen verzonden), waarin het programma en het ontwerp van het zogenoemde Munsterveld werden bepaald. Het bureau Rho Adviseurs heeft hiervoor vervolgens een uitwerking gemaakt in de vorm van ontwerp en een begroting. Niet alle gewenste maatregelen zijn realiseerbaar voor het gereserveerde bedrag, echter ons kader is het bedrag van de genoemde reserve. Het voorstel en streven is om dit jaar nog een start te maken met de herinrichting. Het plan ligt in de fractiekamer ter inzage.

Besluitpunt 16 : Herinrichting Munsterveld

Voorgesteld wordt een krediet beschikbaar te stellen van € 146.000 voor de herinrichting van het voormalige AZC-terrein. Voorgesteld wordt dit bedrag ineens af te schrijven en het bedrag te dekken door een onttrekking te plegen aan de reserve bosaanleg Netlaan.

9. Haalbaarheid fietspaden

Onderzoek haalbaarheid fietspaden Winsum – Garnwerd en Den Andel – Rasquert. Voor het uitvoeren van dit onderzoek zal gebruik gemaakt worden van externe expertise.

Besluitpunt 17 : Haalbaarheid fietspaden

Voorgesteld wordt een eenmalig budget in de concept-begroting 2016 op te nemen van € 15.000 voor een onderzoek naar de haalbaarheid van een tweetal fietspaden.

Samengevat gaat het om de volgende voorstellen c.q. financiële consequenties met tevens:

Omschrijving	2015	2016	2017	2018	2019
Stand actuele begrotingspositie	-670.426	111.662	100.234	83.594	88.785
Samenvatting voorstellen collegeprogramma					
Uitvoering sociaal domein	-200.000	-150.000	-150.000	-75.000	0
Brede school Baflo	0	0	-232.000	-209.000	-206.000
Brede school Winsum (pm)	0	0	0	0	0
Winsum-West (pm)	-25.000	0	0	0	0
Spoorwegveiligheid/N361	0	0	-65.000	-64.000	-63.000
Cofinancieringsbeleid	-200.000	0	0	0	0
Herinrichting Oude Dijk	0	-41.256	-40.492	-39.728	-38.964
Evaluatie begraafbeleid (raadsinfo 18)	-25.000				
Onderzoek Munsterveld	0	0	-146.000	0	0
Haalbaarheid fietspaden	0	-15.000	0	0	0
Bruto kosten collegeprogramma	-450.000	-206.256	-633.492	-387.728	-307.964
Dekking vanuit reserves :					
- uitvoering sociaal domein (WMO/WWB)	200.000	150.000	150.000	75.000	0
- Brede school Baflo (onderwijs)	0	0	145.000	143.000	141.000
- Brede School Winsum (pm)	0	0	0	0	0
- Winsum-West (onderzoek)	25.000	0	0	0	0
- spoorwegveiligheid	0	0	0	0	0
- cofinanciering	200.000	0	0	0	0
- herinrichting Oude Dijk	0	19.100	19.100	19.100	19.100
- evaluatie begraafbeleid	25.000	0	0	0	0
- onderzoek Munsterveld (bosaanleg)	0	0	146.000	0	0
Netto kosten collegeprogramma	0	-37.156	-173.392	-150.628	-147.864
Nieuwe stand van de financiële positie	-670.426	74.506	-73.158	-67.034	-59.079

Naast de voorstellen zoals die uit de uitwerking van ons collegeprogramma zijn gekomen, zijn er ook nog een aantal andere voorstellen die wij met deze kadernota aan u willen voorleggen.

Het gaat hierbij om de volgende onderwerpen:

1. Werkdrukonderzoek
2. Uitbreiding fte I&A BMW-gemeenten
3. Museum Wierdenland

Hieronder treft u een nadere toelichting per voorstel aan.

1. Terugdringen Werkdruk

Er is een uitgebreide notitie geschreven over de werkdruk. Deze notitie hebben wij als een bijlage bij deze kadernota gevoegd.

Daarnaast wordt momenteel gewerkt aan de vorming van de Overheidsdienst Groningen onder leiding van de Nationaal Coördinator Hans Alders. De Overheidsdienst wordt gevormd door het Rijk, provincie Groningen en de 12 gemeenten in het aardbevingsgebied en zal in Groningen en Den Haag aan de slag gaan. In de fase van 'kwartiermaken', dienen de overheden ambtelijke capaciteit te leveren. Deze kosten, maar ook de kosten die al door diverse overheden gemaakt zijn, worden gedeclareerd bij het ministerie van EZ. Ok wij hebben onze inspanningen in kaart gebracht en een declaratie ingediend. Er is nog geen duidelijkheid of deze declaratie gehonoreerd wordt. Daarom is de opbrengst vooralsnog p.m. geraamd.

De financiële consequenties van de voorstellen voor verlaging van de werkdruk zijn:

1. Er is extra budget in 2015 nodig voor de ziektevervanging tot een bedrag van € 50.000;
2. Voor het wegwerken van achterstanden en piekbelasting is voor 2015 een extra incidenteel budget nodig van € 199.400 en een extra budget voor de jaren 2015 - 2017 van € 2.662;
3. Voor uitbreiding van de formatie is voor het jaar 2015 een bedrag nodig van € 130.300 en voor de jaren 2016 en 2017 extra ruimte tot een bedrag van € 105.300;
4. Dekking kan worden gevonden in een incidentele onttrekking aan de algemene reserve tot een bedrag van € 274.400, een structurele verhoging van een aantal inkomsten tot een bedrag van € 39.900 en een resterend bedrag van € 68.062 ten laste van het begrotingssaldo voor de jaren 2015 t/m 2017.

Besluitpunt 18 : Werkdrukverlaging

Voorgesteld wordt de financiële gevolgen 1 t/m 4 in de begroting 2015 en in de concept-begroting 2016 op te nemen.

2. Uitbreiding fte I&A BMW-gemeenten

Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten

Vanuit de resolutie 'Informatieveiligheid, randvoorwaarde voor de professionele gemeente' is bepaald dat de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) het normenkader dient te zijn voor Informatiebeveiliging (landelijke standaard, die valt onder het principe 'past toe of leg uit' en zorgt voor het naleven van de wet- en regelgeving). Het op orde hebben van informatiebeveiliging is eveneens een randvoorwaarde voor gemeenten om vanaf 2017 digitaal zaken te kunnen doen met burgers.

Met de invoering van deze norm wordt de betrouwbaarheid van de informatievoorziening gewaarborgd, wordt de gemeente een betrouwbare partner (voor burger, bedrijven en (keten)partners), minimaliseert de gemeente de eventuele gevolgen als een beveiligingsincident optreedt en voorkomt het ongeoorloofd gebruik en of -toegang tot de informatievoorziening.

Om aan deze norm te kunnen voldoen is het noodzakelijk de resolutie uit te voeren. In 2015 wordt informatiebeveiligingsbeleid, dat gebaseerd is op de BIG, ontwikkeld (zie begroting 2015 paragraaf bedrijfsvoering, doelstelling 9). Vervolgens zal in de jaren 2016 en 2017 het beleid worden uitgevoerd

door het benoemen van verantwoordelijken, het werken aan bewustwording en het inrichten van een Information Security Management System. Het resultaat hiervan is dat wij eind 2017 voldoen aan de BIG regelgeving.

Uitzetting begroting afdeling I&A BMW

Terugblik

In 2010 hebben Bedum, De Marne en Winsum een samenwerkingsconvenant afgesloten voor een aantal terreinen, waaronder I&A. Doelstellingen daarvan zijn het verminderen van de kwetsbaarheid van de drie gemeentelijke organisaties, verbeteren van de continuïteit en waar mogelijk efficiënter (samen)werken. Dit heeft in 2012 geresulteerd in één gezamenlijke afdeling I&A voor de gemeenten met een personele inzet van 6,5 fte.

Resultaten samenwerking

De afhankelijkheid van ICT-voorzieningen bij de dienstverlening en bedrijfsvoering van de gemeenten wordt steeds groter. Er zijn en worden binnen de samenwerking goede I&A voorzieningen tot stand gebracht die in de afzonderlijke gemeenten niet mogelijk waren geweest c.q. kunnen worden gerealiseerd. Dit wel mede dankzij inzet van incidentele middelen. De samenwerking is nu goed gestructureerd. I&A BMW heeft steeds scherp aan de wind gezeild. Dit blijkt uit de SIV-prijs die laag is ten opzichte van andere gemeenten.

Ontwikkelingen

Begin 2015 is de gezamenlijke I&A afdeling middels een door de BMW-raden vastgesteld voorstel structureel uitgebreid met 0,5 fte. Dat was nodig om het technisch applicatiebeheer van de geïmplementeerde software te kunnen uitvoeren en waarborgen. De invoering van zaakgericht digitaal werken betekent dat een vitale applicatie voor veel activiteiten in de gemeentelijke organisaties in gebruik genomen wordt. Dit is de reden dat het noodzakelijke technisch applicatiebeheer in tegenstelling tot andere applicaties is ondergebracht bij de afdeling I&A BMW. De kosten daarvan worden gelijkmatig verdeeld over de drie gemeenten.

Toename omvang hardware en benodigde personele capaciteit

De grondplaat is de basisinfrastructuur in de informatie- en communicatietechnologie voor de drie gemeentelijke organisaties. Door de toename van het aantal ICT-voorzieningen en ICT-projecten dijt de grondplaat I&A van de drie gemeenten uit. I&A heeft te maken met groei in servers en opslagcapaciteit voor de invoering van diverse applicaties. Ten opzichte van het begin van de samenwerking is de capaciteit aan opslag, hardware en applicaties verdrievoudigd. De uitbreiding van hardware is gerelateerd aan o.a. de decentralisaties, de invlechting van SoZa van Eemsmond, die resulteert in extra ICT-werkplekken, in gebruikneming van het P&O ondersteuningssysteem Youpp en het zaakstelsel Decos.

De toegenomen ICT voorzieningen (hardware) leiden tot een structureel hogere beheerslast, dat wil zeggen meer benodigde personele capaciteit voor het uitvoeren van werkzaamheden. Te denken valt aan werkzaamheden extra opslag, migraties, updates, backups, uitwijkmogelijkheden in verband met veiligheid en onderhoud. Voor de uitdijende ICT beheerslast is structureel meer capaciteit nodig dan er aan personele inzet beschikbaar is.

De vraag vanuit de organisaties naar extra inzet is groot. Een aantal projecten kan niet worden uitgevoerd vanwege tekort aan capaciteit. Er staat stevige spanning op de afdeling I&A BMW vanwege uitzetting van werk in de loop der jaren. De afhankelijkheid van een goed werkend systeem is groot bij een te kwetsbare personele bezetting. Reden van de Stuurgroep om met het voorstel tot uitbreiding van de afdeling I&A met 1 fte te komen.

Voorstel Stuurgroep BMW-samenwerking (prioriteit: noodzakelijk)

De Stuurgroep heeft de kwetsbaarheid in de personele bezetting bij de afdeling I&A BMW onderkend en geeft de raden in overweging om die structureel met 1 fte uit te breiden. Dit betekent een structurele uitzetting van de begroting I&A BMW met € 75.000. De verrekening van de kosten zal plaatsvinden op basis van het aantal SIV's bij desbetreffende gemeente. Voor Bedum gaat het om een jaarlijks bedrag van € 19.300, voor De Marne om € 27.625 en voor Winsum is het bedrag € 28.075.

Invlechting SoZaWe van Eemsmond in SoZa BMW

In 2015 is SoZaWe van Eemsmond geïntegreerd in SoZa BMW. Er zijn ongeveer 20 werkplekken overgekomen vanuit Eemsmond. SoZa BMW wordt ondersteund door I&A BMW. Dit betekent dat de ondersteunende kosten van BMW I&A verrekend gaan worden met Gemeente Eemsmond. Op dit moment is nog niet duidelijk hoe deze verrekening gaat plaatsvinden.

Besluitpunt 19 : Uitbreiding fte I&A BMW-gemeenten

Voorgesteld wordt het jaarlijks bedrag voor automatiseringskosten ingaande het jaar 2015 te verhogen met € 28.075 wegens uitbreiding van de formatie.

3. Museum Wierdenland

Sinds 2012 is de gemeentelijke jaarlijkse subsidie verlaagd van € 56.742,- tot € 46.742,-. De periode van de zogenaamde extra opstartsubsidie van € 10.000,- is daarmee ten einde.

Voor de huisvesting betaalt het museum huur aan de gemeente, ter grootte van jaarlijks € 36.500,-. Het is duidelijk dat dit zwaar drukt op de begroting; van de totale huisvestingskosten bedraagt deze huurpost ¾ deel.

In 2014 heeft de gemeente zonnepanelen aangebracht op het dak van het museum. Er is toen (volgens raadsbesluit 1 oktober 2013) een overeenkomst gesloten met het museum, waarin wordt verwoord dat het museum de uitgespaarde elektriciteitskosten aan de gemeente overmaakt als afbetaling van de investering in zonnepanelen. Het museum heeft hiervan dus geen enkel voordeel. Effectief ontvangt het museum dus nog € 10.000,- gemeentelijke subsidie per jaar.

Ondanks het wegvallen van de opstartsubsidie is het museum erin geslaagd om door professionalisering van de organisatie de museale en educatieve activiteiten te verdiepen. Het is het enige museum voor het wierdengebied, dat zich uitstrekt van Friesland tot in Duitsland. Er is bovendien een Archeologisch Informatiepunt (AIP) in gevestigd. Met regelmaat worden er publiekstrekkende projecten georganiseerd; niet de minste was de Helmantel-tentoonstelling in 2014. Met ingang van het jaar 2015 is er een nieuwe situatie ontstaan door het wegvallen van het reïntegratiebudget. Dit betekent een financiële teruggang van € 16.500 euro op jaarbasis.

Zoals het museumbestuur aangeeft in de Oplegnotitie en plan van aanpak Museum Wierdenland 2015-2017 genereert het museum 50 % van de totale inkomsten op eigen kracht (nog exclusief de bijdrage van de vrijwilligers; dan zou het 80 % bedragen). Dit is een zeer hoog percentage, gezien bijvoorbeeld de norm van 17,5 % voor door het rijk gesubsidieerde musea.

In gesprekken hebben we kritisch gekeken naar het takenpakket van het museum en de financiële vertaling daarvan. Verdere besparingen op personeel en huisvesting zijn niet denkbaar in deze opzet. Als er wordt vastgehouden aan de huidige, complete, invulling van het programma dan zal het museum jaarlijks een tekort kennen van € 15.000,-. Dit levert een aanzienlijk probleem op lange termijn. Bovendien eisen onder andere de museumregistratie en de museumkaart dat de begroting ieder jaar sluitend moet zijn. Lukt dit niet, dan vervalt direct het recht op gebruik van de kaart. Het museum heeft de afgelopen jaren een degelijk (financieel) beleid gevoerd en goede resultaten geboekt. De tijdelijke tentoonstellingen hebben voor extra inkomsten gezorgd. Ook voor de komende tijd staan er weer projecten op het programma: momenteel zijn er werken van De Ploeg te bezichtigen die een relatie hebben met landschap.

Financiële consequentie:

Er zijn twee mogelijkheden om dit waardevolle museum een financieel gezonde toekomst te bieden:

- Jaarlijkse de gemeentelijke bijdrage verhogen met € 15.000,-.
- De jaarlijkse huursom verlagen met € 15.000,-.

Stukken ter inzage fractiekamer:

- Oplegnotitie en plan van aanpak Museum Wierdenland 2015-2017.
- Museum Wierdenland; van waarde en betekenis. Bijgesteld beleidsplan Museum Wierdenland 2015-2018.

Besluitpunt 20 : Museum Wierdenland

Voorgesteld wordt de structurele subsidie voor het museum Wierdenland te verhogen met € 15.000 per jaar ingaande het jaar 2016

In financiële zin gaat het om de volgende bedragen:

Omschrijving	2015	2016	2017	2018	2019
Stand actuele begrotingspositie	-670.426	74.506	-73.158	-67.034	-59.079
Samenvatting voorstellen organisatie					
Werkdrukonderzoek	-382.362	-68.062	-68.062	0	0
Uitbreiding fte I&A BMW	-28.075	-28.075	-28.075	-28.075	-28.075
Museum Wierdenland	0	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Bruto kosten extra voorstellen	-410.437	-111.137	-111.137	-43.075	-43.075
Dekking vanuit reserves :					
- werkdrukonderzoek	274.400	0	0	0	0
Dekking van uit de reserves	274.400	0	0	0	0
Nieuwe stand van de financiële positie	-806.463	-36.631	-184.295	-110.109	-102.154

Onze begrotingspositie kleurt, zowel in het lopende jaar 2015 als in alle meerjarenschijven, rood.

Hierom stellen we een aantal aanvullende bezuinigingstaakstellingen voor:

Omschrijving	2015	2016	2017	2018	2019
Stand actuele begrotingspositie	-806.463	-36.631	-184.295	-110.109	-102.154
Bezuinigingsmogelijkheden :					
- sluiting bieb Baflo				30.000	30.000
- subsidie schoolbegeleiding					43.500
- verlagen subsidie zwembad		35.000	50.000	50.000	50.000
- afstoten Hoofdstraat W 4		13.000	13.000	13.000	13.000
- subsidies			5.000	10.000	15.000
- kosten bezwaar/beroep in OZB		50.000	50.000	50.000	50.000
- extra verhoging OZB 1% per jaar t/m 2018		24.000	48.000	72.000	72.000
	0	122.000	166.000	225.000	273.500
Nieuwe stand Begrotingssaldo	-806.463	85.369	-18.295	114.891	171.346

Voor onze begrotingspositie zou, bij accordering van alle bovenstaande bezuinigingsvoorstellen, dit de consequentie hebben dat er in de meerjarenschijven alleen nog een nadelig saldo resteert in het jaar 2017.

Onderstaand geven wij een korte toelichting op deze bezuinigingsvoorstellen:

Sluiting bibliotheek Baflo

Dit voorstel komt uit het nieuwe bibliotheekbeleid waar uw raad eerder over heeft gesproken. Het voorstel was de bibliotheek te sluiten op het moment dat de nieuwe school gereed is met een zogenaamde 'bibliotheek-op-school' faciliteit. Dit najaar volgt hierover een nadere discussie met uw raad.

Subsidie schoolbegeleiding

Eerder is voorgesteld deze subsidie te schrappen. We zijn niet meer verplicht deze subsidie te verlenen, scholen krijgen via de bekostigingssystematiek zelf middelen voor schoolbegeleiding. In een eerdere discussie heeft de raad bepaald dat de subsidie vooralsnog in stand blijft met aanscherping van de kaders. In het licht van de eventuele nieuwe brede scholen in Baflo / Rasquert en Winsum zou de subsidie heroverwogen kunnen worden. We zullen dat in een later stadium nader uitwerken.

Verlaging subsidie zwembad

Hierover is gesproken bij de discussie rondom het nieuwe sportbeleid. In totaal was in de sportnota een bezuiniging van 70.000 euro op het zwembad opgenomen. Momenteel vindt er overleg plaats met het zwembadbestuur. Het college acht die 70.000 euro niet haalbaar. Er wordt nu gekoerst op een bedrag van 50.000 euro.

Afstoten pand Hoofdstraat W. 4

De oorspronkelijke gebruikers van het pand (de VVV en het kinderboekenmuseum) hebben het pand inmiddels verlaten. Dorpshuis 'De Tijd' maakt er nu tijdelijk gebruik van in afwachting van verkoop. Die verkoop relateren we aan de ontwikkelingen met het Boogplein.

Subsidies

Bij de bezuinigingsronde zijn de subsidies voorlopig buiten beschouwing gebleven. Voorgesteld wordt het totale subsidiebedrag (subsidieplafond) met dit bedrag te verlagen. We werken het verder uit welke subsidies daadwerkelijk worden verlaagd.

Kosten bezwaar/beroep in OZB

De kosten van bezwaar en beroep zijn de laatste jaren behoorlijk gestegen. Heel wat gemeenten nemen de kosten van bezwaar en beroep (net als bijv. de kwijtschelding) mee bij de bepaling van de percentages. Doordat uitgegaan wordt van de opbrengststraming in de begroting vindt een extra verhoging plaats van het percentage.

Besluitpunt 21 : Aanvullende bezuinigingen

Voorgesteld wordt de bovenstaande 6 aanvullende bezuinigingsmaatregelen taakstellend in de concept-begroting 2016 op te nemen.

Extra verhoging OZB met 1%

In onze huidige meerjarenbegroting wordt uitgegaan van een jaarlijkse verhoging met 2,75% OZB. Door de uitvoering van ons collegeprogramma vindt een impuls plaats van de kwaliteit van het voorzieningenniveau. Het is hierom niet onredelijk om hier een offer voor te vragen. Natuurlijk doen we dit ook bij de gebruikers van de voorzieningen, maar ook in algemene zin is dit niet onredelijk.

Besluitpunt 22 : Extra verhoging OZB met 1%

Voorgesteld wordt de OZB-opbrengst met ingang van 2016 jaarlijks met 1% extra te verhogen.

In de aanbestedingsbrief behorende bij de begroting 2016 zullen wij voorstellen doen waarmee we voldoen aan de eisen om blijvend te kunnen vallen onder het repressieve toezicht.

9. Financiële kaders voor programmabegroting 2016

In dit hoofdstuk zijn de richtlijnen en uitgangspunten opgenomen met een

- a) technisch administratief karakter en richtlijnen; en uitgangspunten die een meer
- b) beleidsmatig karakter hebben.

Richtlijnen en uitgangspunten

De kaders hebben betrekking op zowel de budgettaire als de vermogenspositie. De financiële kaders zijn onder meer vastgelegd in de 'Verordening op de uitgangspunten voor het financieel beleid, alsmede de regels voor het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Winsum'.

Voor de opstelling van de begroting en meerjarenramingen gaat het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) uit van een sluitend perspectief. Om tot een sluitend perspectief te komen zijn keuzes onvermijdbaar. Om tot een goede afweging en besluitvorming te kunnen komen wordt voor de opstelling van de Kadernota en de Begroting een aantal richtlijnen en uitgangspunten geformuleerd. Deze worden door de organisatie gehanteerd bij het aanreiken van de noodzakelijke gegevens.

a) Richtlijnen en uitgangspunten met een technisch/administratief karakter

Looncompensatie

In principe wordt, voor de raming van de loonontwikkeling 2016, de laatst vastgestelde cao als basis voor de berekeningen gehanteerd. Dit betreft echter voor de gemeenteambtenaren een cao met een geldingsduur tot en met 31-12-2015. Dat maakt dat het lastig is om een juiste raming op te stellen. Voor de begroting 2016 gaan we uit van het laatst vastgestelde cao-loon van 2015 met daarop een stijging in verband met de werkelijke periodieke verhogingen, en met voor het jaar 2016 genoemde verhoging van de loonkosten zoals dat wordt genoemd in de meicirculaire. Wij verwachten verder dat de komende maanden meer informatie bekend wordt van de pensioenpremies voor het jaar 2016.

Prijscompensatie

Voor de samenstelling van de begroting 2016 stellen wij voor om bij de ramingen uit te gaan van een prijsontwikkeling van 0% voor zowel de exploitatie als bij investeringen. Dit betekent dat er feitelijk een bezuiniging plaatsvindt op de budgetten. Immers, de prijsstijgingen worden niet gecompenseerd door een verhoging van de budgetten.

Over de jaren 2012, 2013 en 2014 is de inflatiecorrectie op de gemeentelijke budgetten niet/zeer beperkt toegepast. In verband met de onzekerheden over de ontwikkelingen ten aanzien van aanvullende rijksbezuinigingen zijn wij van plan om ook voor 2016 de nullijn te hanteren. Wel zullen wij de geboden compensatie via het gemeentefonds als stelpost opnemen ter dekking van eventuele noodzakelijke ramingsaanpassingen. In de begroting 2016 wordt met betrekking tot de ramingen voor de gemeentelijke belastingen en heffingen rekening gehouden met de eerdere besluitvorming (bijv. OZB-verhoging van 2,75%).

Subsidies en bijdragen

Subsidies en bijdragen aan derden worden jaarlijks geraamd op basis van bestaande subsidies met een prijsindex van 0 %. Voor de gesubsidieerde instellingen kan daar waar sprake is van het onderdeel looncomponent en voor zover er al geen afzonderlijke individuele afspraken zijn gemaakt worden uitgegaan van de cao.

Energieheffingen

Met een verhoging van de tarieven van energie wordt rekening gehouden met een stijging van 0%.

Algemene uitkering

De raming algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt gebaseerd op de laatst bekende circulaire van het Rijk. Het in deze circulaire opgenomen bedrag ter compensatie van gestegen prijzen wordt als stelpost in de begroting opgenomen.

Raming aantal inwoners, woonruimten en WWB-ers

Het aantal inwoners en woonruimten wordt bepaald aan de hand van de laatst bekende gegevens en aangepast aan autonome ontwikkelingen.

Raming aantal inwoners: (werkelijk aantal 01-01-2014: 13.850)

1 januari 2016 een inwoneraantal van 13.840

1 januari 2017 een inwoneraantal van 13.820

1 januari 2018 een inwoneraantal van 13.800

1 januari 2019 een inwoneraantal van 13.780

Raming toename woningen: (werkelijk aantal 01-01-2014: 6.199)

1 januari 2016 toename van 15 ten opzichte van 1 januari 2015

1 januari 2017 toename van 15 ten opzichte van 1 januari 2016

1 januari 2018 toename van 15 ten opzichte van 1 januari 2017

1 januari 2019 toename van 15 ten opzichte van 1 januari 2018

Raming aantal Bijstandsontvangers: (werkelijk aantal 01-01-2015: 286)

1 januari 2016 een aantal van 310

1 januari 2017 een aantal van 320

1 januari 2018 een aantal van 320

1 januari 2019 een aantal van 310

Belastingen, heffingen en rechten

Algemeen

In de begroting 2015 en het meerjarenperspectief tot en met 2018 is rekening gehouden met een tariefstijging van 2,75% ten aanzien van de opbrengst van de onroerende zaakbelastingen. Vanuit de sportnota worden voorstellen gedaan op het gebied verhuur van gemeentelijke sportaccommodaties. Het gaat daarbij om zowel binnen- als buitensportaccommodaties en het zwembad. Ook voor wat betreft de verhuur van overige accommodaties zullen wij de huren aanpassen waar dat kan. Dit kader, met inbegrip van hetgeen we over de bezuinigingstaakstellingen hebben geschreven, houden we vast voor 2016. Wij hebben geen redenen om het ingezette beleid te heroverwegen.

Wet Waardering Onroerende Zaken (wet W.O.Z.)

Sinds het belastingjaar 2008 vinden de hertaxaties jaarlijks plaats. Met waardepeildatum 1 januari 2014 zijn de OZB-aanslagen voor 2015 opgelegd. Uitgangspunt is dat, ondanks de gewijzigde waarden van het onroerend goed, sprake is van een gelijkblijvende belastingopbrengst. Door de Raad in november 2013 het besluit genomen om de OZB-opbrengst voor 2014 en de hierna volgende jaren te laten stijgen met een percentage van 2,75%. Dit percentage komt nagenoeg overeen met de door het rijk vastgestelde macronorm. In onze meerjarenschijven is deze periode van een jaarlijkse stijging doorgetrokken tot en met het jaar 2018. Uiteraard blijft het zo dat de gemeenteraad bij de jaarlijkse vaststelling van de belastingverordeningen de bevoegdheid heeft om, zo daar reden voor is, daarvan af te wijken.

Afvalstoffenheffing

In 2013 zijn we gestart met DifTar. We hebben gezien dat zowel de kosten als de opbrengsten fors achterliepen bij de oorspronkelijke ramingen (niet gebaseerd op DifTar). In 2014 is het invoeringsjaar geëvalueerd. Ten tijde van het opstellen van de belastingvoorstellen voor het jaar 2016 zullen wij deze evaluatie en onze ervaringen in 2015 als basis gebruiken voor onze voorstellen voor het jaar 2016.

Rioolheffing

In 2014 zijn we gestart met het eerste uitvoeringsjaar van het nieuwe Waterbeleidsplan 2014-2018. Uitgangspunt hierbij is dat alleen wordt vervangen c.q. geïnvesteerd als dat werkelijk noodzakelijk is. De verwachting is dat de tarieven, gelet op de maximale kostendekkendheid van 100%, de komende jaren niet hoeven te stijgen. De hogere kosten van het baggeren zullen overeenkomstig het vastgestelde baggerplan voor 50% worden meegenomen bij de rioolkosten.

Besluitpunt 23 : Begroting 2016 - uitgangspunten

Voorgesteld wordt om de bovenstaande uitgangspunten te hanteren bij het opmaken van de begroting 2016.

10. Wat staat er nog op de rol

Dankzij een vertraagde aanbieding van deze kadernota hebben wij de meicirculaire hierin nog kunnen opnemen. Een nadere prioritering en de financiële vertaling van het collegeprogramma heeft ook plaatsgevonden. De projecten met voor ons college de hoogste prioriteit hebben we grotendeels ook meegenomen in deze kadernota. Het is niet uitgesloten dat de komende jaren hieraan nog zaken zullen/moeten worden toegevoegd (Winsum-West en de brede school Winsum zijn niet meegenomen). Allereerst is het noodzakelijk om de uit het voorgestelde uitvoeringsprogramma voortkomende lasten in een sluitende meerjarenbegroting te kunnen aanbieden. Gelet op de voorlopige cijfers vraagt dat een behoorlijke inspanning.

Alhoewel wij het middel van belastingverhogingen zeker niet van harte omarmen is het aan de andere kant ook zo dat het voorzieningenniveau een behoorlijke impuls krijgt. Het is daarom ook niet onredelijk om daar iets extra's voor te vragen. Het is voor ons college zeker niet de eerste stap om onze begroting meerjarig sluitend te maken, maar het is, gelet op de huidige cijfers, ook bepaald niet uit te sluiten. Onze eerste stap zal zijn om te bezien of er niet toch nog andere mogelijkheden zijn om onze lasten structureel terug te brengen. Wij zien de mogelijkheid van het gebruik van onze reservepositie nog steeds als een zeer reële mogelijkheid.

Overige onderwerpen

1. Gevolgen van de inzet van reserves in relatie tot versnelde afschrijving

In het collegeprogramma 2014-2018 wordt er over gesproken om bij de eerstvolgende kadernota of begroting de plannen in lijn te brengen met de **vrij aanwendbare financiële reserves**.

In de bijlage 5 hebben we, met wat cijfervoorbeelden, geprobeerd de gevolgen van het gebruiken van onze redelijk forse reservepositie te verduidelijken. Deze bijlage hebben we afgesloten met de onderstaande conclusies.

Conclusie:

- Onze reserves zijn vrij aanwendbaar voor wat betreft het bestedingsdoel, maar niet (altijd) vrij aanwendbaar voor wat betreft de financiële gevolgen;
- De inzet van reserves voor het plegen van afwaardering van de balans (versneld afschrijven) kan ongestraft en biedt het voordeel van wegvallende afschrijvingslasten;
- De inzet van reserves voor de financiering van nieuwe projecten voorkomt dat er afschrijvingslasten moeten worden opgenomen in de begroting, maar er ontstaan wel rentelasten;
- We kunnen in het laatste geval dus niet spreken van vrij aanwendbare reserves in de zin dat de reserves ongestraft kunnen worden aangewend;
- Versnelde afschrijving is een administratieve maatregel, maar door het naar voren halen van de afschrijvingslasten ontstaan lagere kapitaallasten in de toekomst;
- Versnelde afschrijving is niet verstandig voor zaken die in de toekomst vervangen moeten worden.

Besluitpunt 24 : Versnelde afschrijving

Voorgesteld wordt in te stemmen met bovenstaande 6 conclusies en tevens met het uitgangspunt dat onze reservepositie gebruikt kan worden voor de versnelde afschrijving van geactiveerde kapitaaluitgaven waar het gaat om eenmalige investeringen maar niet om vervangingsinvesteringen, waarbij eveneens rekening wordt gehouden met het vastgestelde beleid voor wat betreft ons risicoprofiel en onze weerstandscapaciteit.

Bijlage 1

Normenkader 2015

Bijlage Normenkader 2015 gemeente Winsum

Deelprogr. / producten	Specifieke activiteit	Externe regelgeving (financieel)	Gemeentelijke regelgeving (financieel)	Datum inwerking-treding
Bestuursorganen en ondersteunende processen	Algemeen middelenbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Grondwet • Burgerlijk Wetboek • Gemeentewet • Algemene Wet Bestuursrecht • Besluit accountantscontrole decentrale overheden • Besluit Begroting en Verantwoording • Wet HOF • Wet Openbaarheid Bestuur 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening ex art. 212 GW: financiële verordening • Verordening ex art. 212 GW: financiële verordening • Verordening ex art. 213 GW: controle • Verordening rekenkamerfunctie • Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning • Algemeen Mandaatbesluit Winsum • Ondermandaatbesluit 2014 • Mandaat inkoop regionale jeugdzorgtaken • Mandaatstatuut afdeling Sociale Zaken • Gedragscode bestuurlijke integriteit • Algemene subsidieverordening 2011 	17 april 2007 17 maart 2015 18 november 2003 1 januari 2006 17 maart 2006 11 juni 2014 11 juni 2014 21 oktober 2014 1 juli 2005 17 maart 2006 1 juni 2011
	Treasurybeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet Schatkistbankieren • Wet Financiering Decentrale overheden • Financiering Decentrale overheden • Regeling Uitzettingen en Derivaten 	<ul style="list-style-type: none"> • Treasurystatuut • Treasurystatuut 	9 maart 2006 17 maart 2015
	Arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Ambtenarenwet • Wet op ondernemingsraden • ARBO-wet en -besluit • Fiscale wetgeving • Wet poortwachter • Sociale verzekeringswetten • Tabakswet • Flexwet • WOBOT • Wet Minimum loon/minimum vakantietoelage • Wet Normering Topinkomens • Pensioenwetgeving 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezoldigingsverordening • Sociaal statuut • CAR/UWO • Organisatiereglement gemeente Winsum 2014 • Consignatiegeling 2010 • Gedragscode ambtenaren • Procedureregeling organieke functiebeschrijving en -waardering • Verordening rechtspositie wethouders, raadsleden 2010 	18 juli 2012 18 juli 2012 1 april 2012 1 juni 2014 1 juli 2010 17 december 2010 3 januari 2006 18 juli 2012
	Inkopen en contractbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Burgerlijk Wetboek • Gemeentewet • Europese Aanbestedingsregels • Aanbestedingswet 2012 • Mededingingswet • Wet BTW Compensatiefonds • Wet op de omzetbelasting • Wet Markt & Overheid • Wet BIBOB 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening groenonderhoud • Verordening op het alleenrecht inkoop ICT 	1 januari 2007 1 januari 2012
Publiekszaken en Belastingen	Burgerlijke stand en afgifte documenten	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Regeling grondslag heffing Nederlandse ID-kaart • Wet basisregistratie personen • Wet rechten burgerlijke stand 	<ul style="list-style-type: none"> • Legesverordening 2015, incl. Tarieventabel 	1 januari 2015
	Heffingen en belastingen algemeen	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Algemene wet inzake rijksbelastingen • Invorderingswet 1990 • Uitvoeringsregeling invorderingswet 	<ul style="list-style-type: none"> • Besluit kwijschelding 2013 • Aanwijzingsbesluit heffingsambtenaar • Mandaatbesluit heffingsambtenaar • Aanwijzingsbesluit invorderingsambtenaar 	1 januari 2013 1 november 2002 1 oktober 2010 1 oktober 2010
	Heffing onroerende en roerende zaak belastingen	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet waardering onroerende zaken 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening Onroerende Zaak Belasting 2015 • Verordening Roerende Zaak Belasting 2015 	1 januari 2015 1 januari 2015
	Lijkbezorgingsrechten	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet op de lijkbezorging 	<ul style="list-style-type: none"> • Nota begraven en begraafplaatsen in de gemeente Winsum • Verordening op lijkbezorgingsrechten 2015, incl. tarieventabel 	27 juli 2011 1 januari 2015
	Marktgelden	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening op heffing en invordering marktgelden 2015 	1 januari 2015
Openbare orde en veiligheid	Handhaving	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Winkeltijdenwet • Bouwbesluit • Drank- en horecawet • Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 	<ul style="list-style-type: none"> • Algemeen Plaatselijke Verordening 2011, wijziging 2013 	20 november 2013
	Veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet gemeenschappelijke regelingen • Wet veiligheidsregio's 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen 	15 november 2013
Wegen en vervoer	Wegenbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Wegenwet • Wegenverkeerswet 1994 • Besluit administratieve bepalingen wegverkeer • Wet Personenvervoer • Wet BDU verkeer en vervoer • Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï 	<ul style="list-style-type: none"> • Wegenbeheerplan 2011-2015 	11 juli 2011

Bijlage Normenkader 2015 gemeente Winsum

Deelprogr. / producten	Specifieke activiteit	Externe regelgeving (financieel)	Gemeentelijke regelgeving (financieel)	Datum inwerking-treding
Verf		<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoerings- en beleidsregel BDU verkeer en vervoer 		
	Havenbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Scheepvaartverkeerswet • Huisvestingswet 	<ul style="list-style-type: none"> • Woonschepenverordening 	24 augustus 2004

Bijlage Normenkader 2015 gemeente Winsum

Deelprogr. / producten	Specifieke activiteit	Externe regelgeving (financieel)	Gemeentelijke regelgeving (financieel)	Datum inwerking-treding
Milieu	Afvalstoffen-beheer, reiniging en rioolbeheer en milieubeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet Milieubeheer • Waterwet • Wet gemeentelijke watertaken • Wet Bodembescherming • Wet gemeenschappelijke regelingen 	<ul style="list-style-type: none"> • Rioolrechtenverordening 2014 • Afvalstoffen- en reinigingsrechten-heffingsverord. 2015, incl. tarieventabel • Gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord Groningen 	<p>1 januari 2014</p> <p>1 januari 2015</p> <p>1 mei 2011</p>
Ruimtelijke ontwikkeling, volkshuisvesting, economie en monumentenzorg	Grondexploitatie	<ul style="list-style-type: none"> • Wet ruimtelijke ordening • Besluit op de ruimtelijke ordening 	<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsnotitie uitgifte van openbare ruimte • Exploitatieverordening • Procedureverordening tegemoetkoming planschade 2010 	<p>1 augustus 2006</p> <p>26 augustus 2003</p> <p>8 december 2010</p>
	Wonen en beheer gemeentelijke panden en accommodaties	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet algemene bepalingen • Besluit omgevingsrecht • Regeling omgevingsrecht • Wet bevordering eigen woningbezit • Huisvestingswet • Huisvestingsbesluit • Woningwet • Leegstandswet • Huurwet • Huursubsidiewet • Huurprijzenwet woonruimte • Pachtwet • Bouwbesluit 	<ul style="list-style-type: none"> • Welstandsnota • Bouwverordening 2014 • Tarievenverordening buitensportaccommodaties • Tarievenverordening overdekte sportaccommodaties • Verordening Starterslening gemeente Winsum 	<p>15 mei 2004</p> <p>19 februari 2014</p> <p>1 augustus 2011</p> <p>1 augustus 2011</p> <p>9 april 2014</p>
	Economie en stedelijke ontwikkeling	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Algemene wet bestuursrecht • Wet Investeren stedelijke vernieuwing (ISV) 	<ul style="list-style-type: none"> • Marktverordening • Verordening reclamebelasting 2014 	<p>12 augustus 1994</p> <p>1 januari 2014</p>
	Monumenten-zorg	<ul style="list-style-type: none"> • Monumentenwet 	<ul style="list-style-type: none"> • Erfgoedverordening 2012 gem. Winsum 	<p>4 juli 2012</p>
	Groenbeheer	<ul style="list-style-type: none"> • Boswet • Flora- en faunawet 	<ul style="list-style-type: none"> • Bomenbeleidsplan 2012-2021 	<p>28 maart 2012</p>
Maatschappelijke zorg en welzijn	Algemeen welzijn	<ul style="list-style-type: none"> • Algemene wet bestuursrecht • Welzijnswet 	<ul style="list-style-type: none"> • Subsidiebeleid welzijn gemeente Winsum 2007 • Beleidsnota Dorpshuizen 2003 - 2008 	<p>1 mei 2007</p> <p>19 september 2003</p>
	Maatschappelijke ondersteuning	<ul style="list-style-type: none"> • Wet maatschappelijke ondersteuning 	<ul style="list-style-type: none"> • WMO beleid 2015-2018 • Verordening Maatschappelijke ondersteuning Winsum 2015 • Nadere regels en besluit maatschappelijke ondersteuning 2015 BMW-gemeenten 	<p>1 januari 2015</p> <p>1 januari 2015</p> <p>1 januari 2014</p>
	Jeugdzorg	<ul style="list-style-type: none"> • Jeugdwet 	<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsplan Jeugdhulp BMW-gemeenten 2015-2018 • Verordening Jeugdhulp gemeente Winsum 2015 • Nadere regels jeugdhulp gemeente Winsum 2015 	<p>1 januari 2015</p> <p>1 januari 2015</p> <p>1 januari 2015</p>
	Openbare gezondheidszorg	<ul style="list-style-type: none"> • Wet Publieke Gezondheid • Wet gemeenschappelijke regelingen 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg 	<p>1 januari 2014</p>
	Ambulance-vervoer	<ul style="list-style-type: none"> • Tijdelijke wet ambulancezorg 		<p>1 januari 2013</p>
	Kinderopvang	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentewet • Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen • Regeling Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening kinderopvang 	<p>5 november 2004</p>
Jeugd, onderwijs en cultuur	Onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> • Wet primair onderwijs • Wet op het voortgezet onderwijs • Wet educatie- en beroepsonderwijs • Wet op de expertisecentra • Wijzigingswet Wet op basisonderwijs, enz. inzake gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid • Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014 • Wet Oke • Leerplichtwet 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening leerlingenvervoer gemeente Winsum 2015 • Verordening huisvestingsvoorzieningen onderwijs 2010 	<p>1 januari 2015</p> <p>28 december 2010</p>
	Cultuur	<ul style="list-style-type: none"> • Wet op het specifiek cultuurbeleid 	<ul style="list-style-type: none"> • Notitie Schetsen cultuurbeleid 	<p>21 maart 2006</p>
	Jeugd		<ul style="list-style-type: none"> • Jeugdsozennotitie Winsum (2008-2012) 	<p>21 oktober 2008</p>
Inkomen	Sociale inkomens-voorzieningen en	<ul style="list-style-type: none"> • Participatiewet • Wet IOAW • Wet IOAZ • Wet BUIG • Wet Wajong 	<ul style="list-style-type: none"> • Maatregelverordening WWB • Toeslagenverordening WWB-2 • Verordening Langdurigheidstoelag 2010 • Maatregelverordening IOAW en IOAZ • Verordening cliëntenparticipatie SoZaWe BMW • Reintegratieverordening 	<p>1 januari 2012</p> <p>1 januari 2012</p> <p>1 januari 2012</p> <p>25 januari 2011</p> <p>1 januari 2012</p> <p>1 januari 2012</p>

Bijlage Normenkader 2015 gemeente Winsum

Deelprogr. / producten	Specifieke activiteit	Externe regelgeving (financieel)	Gemeentelijke regelgeving (financieel)	Datum inwerking-treding
Werk en inkomsten	werkgelegenheid	<ul style="list-style-type: none"> • Wet Werkloosheidsvoorziening (WWV) • Wet werk en inkomsten kunstenaars (WWIK) 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive BMW • Verordening participatie schoolgaande kinderen WWB 2012 	<p>1 januari 2013</p> <p>1 januari 2012</p>
	Schuldhelp-verlening	<ul style="list-style-type: none"> • Wet op het kredietbeheer • Besluit tijdelijke specifieke uitkering Schuldhelpverlening 		
Vreemde-lingen	Vreemdelingen-zaken en integratie	<ul style="list-style-type: none"> • Vreemdelingenwet • Wet inburgering • Besluit Inburgering • Regeling inburgering 	<ul style="list-style-type: none"> • Verordening Wet Inburgering 2010 	1 oktober 2010

Bijlage 2

Uitvoering sociaal domein

Notitie Organisatie van de Beleidsuitvoering sociaal domein BMWWE 2015 e.v.

Datum: 19-5-2015

Opsteller: Bettien Stiksmā/Kees de Koning

1. Aanleiding

Voor u ligt de beleidsagenda 2015 voor het sociaal domein BMWWE 2015 met daarbij de inzet van de beleidsmedewerkers in BMWWE op de verschillende onderdelen.

Vanaf 2013 werken we in BMWWE nauw samen aan de realisatie van de 3 decentralisaties, AWBZ, Participatiewet en Jeugdzorg. In de projectgroep TIS is gewerkt aan de beleidsmatige voorbereiding van de 3 decentralisaties en is de overdracht naar de uitvoering gerealiseerd, zodat we in BMWWE vanaf 1 januari 2015 klaar waren voor de nieuwe taken die op ons af zijn gekomen.

In deze notitie wordt uitgelegd hoe de beleidsagenda tot stand is gekomen en hoe we de beleidsmedewerkers in BMWWE op de verschillende onderdelen inzetten. Uit het overzicht wordt duidelijk dat we voor de realisatie van de beleidsagenda BMWWE 2015, en verder extra inzet nodig hebben. Het voorstel voor extra inzet is in deze notitie meegenomen.

Het voorstel voor de organisatiestructuur voor het sociaal domein in 2015 en verder is eveneens onderdeel van deze notitie. Wij verwachten hiermee een solide basis te leggen voor de manier waarop we samenwerken in het sociaal domein in BMWWE.

Tot slot wordt ingegaan op de uitvoering van de 3 decentralisaties en de extra inzet die dat met zich meebrengt in 2015. Gebleken is dat de verbinding en wisselwerking tussen beleid en uitvoering in het sociaal domein van cruciaal belang is om de taken goed te kunnen uitvoeren. In de komende tijd werken we aan de verbetering van de aansluiting van beleid en uitvoering. Dit is van belang om de uitvoering van de gemeentelijke taken efficiënt en effectief uit te voeren en kwalitatief goede dienstverlening aan onze inwoners in BMWWE te kunnen realiseren.

2. Aanpak

In een bijeenkomst met alle beleidsmedewerkers in BMWWE in het sociaal domein eind oktober 2014 is de beleidsagenda BMWWE gemaakt. In de weken er na zijn de onderwerpen voor de beleidsagenda aangevuld en aangescherpt. Het resultaat van deze inventarisatie treft u aan in bijlage 1 en 2, de beleidsagenda en maatwerkagenda 2015.

In november 2014 is de werkwijze van de projectgroep TIS geëvalueerd. Dit om een antwoord op de vraag te krijgen: "Hoe nu verder?" Besproken is wat goed ging en wat minder goed ging. De evaluatie is gedaan door de projectgroep TIS en de projectleiders, bestaande uit: Bettien Stiksmā (Bedum), Renée Orleans (Winsum), Lisa Labrie (de Marne), Fenny Klein (Eemsmond), Gerard Kleinsmit (Eemsmond/financiën), Ernst Ottens (Soza BMW+E), Sofie Kradolfer (Eemsmond) en Tina Bollin (Winsum).

Uit de evaluatie zijn de volgende verbeterpunten naar voren gekomen:

- Het is wenselijk alle onderwerpen in het sociaal domein, die BMWÉ-breed worden opgepakt onder te brengen in de TIS structuur. Denk hierbij aan bijvoorbeeld een onderwerp als huishoudelijke ondersteuning. Dit voorkomt onduidelijkheid in de aansturing.
- In projecten moeten we gaan werken met een opdrachtgever en een opdrachtnemer, een heldere opdracht en een geschatte uren inzet.
- De knelpunten met de lijnverantwoordelijken moeten worden opgelost, door heldere afspraken en eventueel gemandateerde verantwoordelijkheden.
- We moeten werken met een heldere structuur die voor iedereen duidelijk is.
- Er moet voor TIS één coördinerend gemeentesecretaris blijven.

Daarnaast zijn een aantal randvoorwaarden genoemd om goede geïntegreerde samenwerking op het beleidsniveau BMWÉ in het sociaal domein mogelijk te maken.

- 1 collegebesluit voor BMWÉ
- 1 programma manager voor BMWÉ
- 1 financieel verantwoordelijke voor BMWÉ
- 1 juridisch advies van BMWÉ.

Gebleken is dat daar waar de beleidsmedewerkers met één document kwamen voor BMWÉ, de verschillende specialismen in BMWÉ, juristen en financieel medewerkers, daar ieder voor zich een eigen oordeel over velden. Een eensluidend besluit voor BMWÉ is dan niet te realiseren. In de loop van de tijd is dit verbeterd door met werkgroepen van financiële mensen en juristen tot één oordeel te komen voor BMWÉ. Maar deze werkwijze is niet geborgd. De financiële en juridische mensen hebben terecht aangegeven dat zij voor een goede beoordeling van documenten eerder in het beleidsproces betrokken willen zijn. Dit vergt een pro-actieve opstelling op dit punt van beleidsmedewerkers én financiële en juridische medewerkers.

3. De beleidsagenda

In de beleidsagenda is onderscheid gemaakt in de volgende beleidsterreinen:

1. Sociaal domein (3D integraal)
2. Jeugd
3. WMO
4. Participatiewet

Daarnaast is een maatwerk agenda opgesteld met o.a. de volgende onderdelen:

5. Leefbaarheid /Welzijn (NB: raakvlak met aardbevingsdossier)
6. Vreemdelingen beleid
7. Bibliotheken
8. Kunst en Cultuur beleid
9. Lokaal beleid
10. Onderwijs

Bij de thema's benoemd in de maatwerk agenda, wordt steeds beoordeeld of gezamenlijk optrekken in BMWÉ voor het onderhavige onderdeel voor de hand ligt. Bestuurlijk wordt dan besloten of een onderwerp in BMWÉ verband wordt opgepakt of in G7 verband. Voor de uitwerking van de maatwerkagenda volgt een apart voorstel.

Voor de transformatieagenda in het sociaal domein liggen een paar grote opgaven voor ons in 2015 waaronder, de ontwikkeling van goede monitoring, de inkoop 2016 en de integrale toegang. Daarnaast moeten de beleidsmedewerkers vorm en inhoud geven aan een nieuwe rol als regievoerder op uitvoeringsorganisaties. Met name op de genoemde onderdelen willen we extra kennis en capaciteit inzetten. De beleidsagenda en maatwerkagenda BMW treft u aan in bijlage 1 en 2. De gemeenten werken voor diverse onderdelen samen met andere gemeenten in verschillende samenstellingen. Voor de inkoop Jeugd werken we samen met alle Groninger gemeenten, voor de inkoop WMO werken samen met de DAL-gemeenten en nu ook met Oost-Groningse gemeenten. Het WMO-beleid wordt afgestemd in provinciale overleggen. Het jeugdbeleid wordt afgestemd in het RIGG (regionaal inkooporgaan Groninger Gemeenten). Aan al deze samenwerkingsverbanden wordt door BMW inzet geleverd.

4. Breed portefeuillehoudersoverleg Sociaal Domein

De gemeenten Bedum, Winsum, de Marne en Eemsum hebben sinds enige jaren meerdere gezamenlijke portefeuillehoudersoverleggen op het terrein van het sociaal domein. Via deze overleggen wordt richting en sturing gegeven op de transformatieagenda. Via het Breed portefeuillehoudersoverleg Sociaal Domein, bestaande uit de portefeuillehouders participatie, Wmo en jeugd, (voorheen Stuurgroep TIS) worden voorstellen naar de vier afzonderlijke colleges van BMW geleid, zodat eenheid in de voorstellen in het sociaal domein wordt gewaarborgd.

5. De inzet van BMW

Managementteam sociaal domein

Het managementteam sociaal domein heeft onderling de beleidsterreinen verdeeld, ieder is eindverantwoordelijke voor bepaalde onderdelen. Wie waarvoor eindverantwoordelijk is en bij wie de beleidsmedewerkers terecht kunnen wanneer er knelpunten ontstaan op inhoud, proces of planning, is opgenomen in de beleidsagenda. Het managementteam sociaal domein is gezamenlijk verantwoordelijk voor de sturing op de beleidsagenda. Het managementteam bestaat uit: voorzitter: Bettien Stikma (Bedum), Renée Orleans (Winsum), Lisa Labrie (de Marne), Fenny Klein en Kees de Koning (kwartiermaker Uitvoering Wmo en Jeugd). Via het managementteam sociaal domein worden producten van de beleidsmedewerkers voorgelegd aan Breedportefeuillehoudersoverleg (SG TIS). De voorzitter van het managementteam sociaal domein bewaakt de voortgang op het geheel, en is de schakel tussen managementteam sociaal domein en gemeentesecretarissen en Breedportefeuillehoudersoverleg sociaal domein.

Gemeentesecretarissen BMW

De voorzitter van het MT Sociaal Domein heeft regelmatig overleg met de verantwoordelijk gemeentesecretaris Sociaal Domein. Bij het reguliere overleg van de gemeentesecretarissen BMW sluiten de voorzitter van het MT Sociaal Domein en de kwartiermaker Uitvoering Wmo en Jeugd aan, om de voortgang te bespreken.

De gemeentesecretarissen hebben onderling de ondersteunde taken als volgt verdeeld: Bedum: P&O; de Marne: I&A; Winsum: communicatie en juridische zaken; Eemsum: financiën.

Inzet beleidsmedewerkers

Na een belangstellingspeiling bij alle beleidsmedewerkers zijn aan de uit te voeren beleidstaken medewerkers gekoppeld. Om de inzet van de medewerkers zo effectief mogelijk te benutten zijn de

taken over BMWWE verdeeld. Per onderdeel is één beleidsmedewerker in BMWWE, trekker of hoofdverantwoordelijke. Bij grotere thema's zijn twee beleidsmedewerkers genoemd, waarbij de tweede medewerker achtervang is, zodat ingeval van afwezigheid van de trekker, er geen hiaat ontstaat in de voortgang.

Deze werkwijze betekent dat de beleidsmedewerkers in BMWWE werken voor BMWWE. Zij bedienen dus alle betrokken wethouders in BMWWE voor dat onderdeel.

De trekkers op de verschillende beleidsonderdelen gaan werken met een opdrachtformulier, zodat helder is wat het eindresultaat moet zijn en wie er nodig zijn bij de voorbereiding. Met deze werkwijze willen we rollen en verantwoordelijkheden verduidelijken.

Coördinerend beleidsmedewerker

De bestuurders van BMWWE hebben de wens uitgesproken de bestuurlijke overleggen Wmo, Jeugd en Participatiewet ook in 2015 te willen handhaven, naast een Breed portefeuillehoudersoverleg sociaal domein. Wel is besloten om met ingang van februari de portefeuillehoudersoverleggen jeugd en Wmo zo te plannen dat aansluitend aan het portefeuillehoudersoverleg jeugd en voorafgaand aan het portefeuillehoudersoverleg Wmo een gezamenlijk portefeuillehoudersoverleg jeugd/Wmo kan plaatsvinden. Dit vanwege de samenhang tussen deze twee decentralisaties. Hoewel er ook sprake is van samenhang met de Participatiewet is er voor gekozen het portefeuillehoudersoverleg Werkplein voorlopig op dezelfde manier te handhaven, omdat op dit dossier het komende jaar erg veel speelt, zowel beleidsmatig als in uitvoering, en daardoor nodige aandacht vraagt. De totstandkoming van de nieuwe uitvoeringsorganisatie Participatiewet, betekent ook een andere rol voor Ernst Ottens, omdat beleid en uitvoering in de nieuwe organisatie gescheiden zijn. Bij de uitwerking van de beleidsagenda werken we niet meer met projectleiders voor jeugd, Wmo en de Participatiewet, maar met verantwoordelijke beleidsmedewerkers voor de onderdelen.

Om de verschillende portefeuillehouders overleggen in BMWWE zo goed mogelijk voor te bereiden, is besloten te gaan werken met een coördinerend beleidsmedewerker voor jeugd, Wmo en Participatiewet. Deze medewerker heeft een coördinerende rol op de beleidsopdrachten, maar uitdrukkelijk niet op de uitvoering. De taken van de coördinerend beleidsmedewerkers zijn:

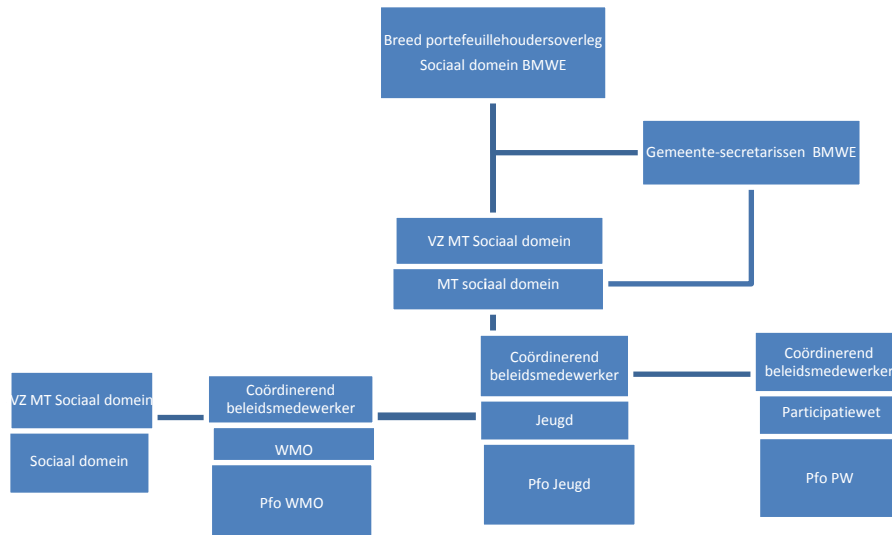
- Het organiseren van het ambtelijk beleidsoverleg;
- Het organiseren van het wethoudersoverleg;
- Terugkoppeling van het wethoudersoverleg naar andere verantwoordelijke beleidsmedewerkers;
- Signaleren van knelpunten (inhoudelijk, qua voortgang en proces), bij uitvoering van de onderdelen door beleidsmedewerkers en terugkoppelen naar MT sociaal domein;
- Contactpersoon voor het deelverantwoordelijke MT-lid van MT sociaal domein;
- Overall blik op de opdrachten op de deelterreinen en deze met elkaar verbinden;
- Contactpersoon voor provinciale overleggen (WMO-overleg, RIGG/PG&Z, Werk In Zicht).

De coördinerend beleidsmedewerkers zijn:

- voor de WMO: Sofie Kradolfer
- voor Jeugd: Tina Bollin
- voor de Participatiewet: Tjakkeliën Nipperus.

6. Structuur sociaal domein BMWE

Voorgaande is als volgt in een plaatje samen te vatten:

Voor transparante sturing op deze beleidsagenda en op de betrokken medewerkers is het noodzakelijk dat de aanwezige lijnmanagers in BMWE, hun inhoudelijke sturingsbevoegdheid op deze medewerkers overdraagt aan het sociaal domein en aan het verantwoordelijk MT-lid. De beleidsmedewerkers hebben hiermee één inhoudelijk verantwoordelijk manager. Wanneer er zich in de loop van 2015 onverhoopt nieuwe onderwerpen aandienen, die niet zijn opgenomen in de beleidsagenda 2015, zal in het managementteam sociaal domein beoordeeld worden welke medewerker hierop inzetbaar is. Het managementteam gaat vervolgens in overleg met de verantwoordelijk lijnmanager. Deze aanpak voorkomt onduidelijkheid en overbelasting bij medewerkers, zoals wij die in de afgelopen periode kenden. Zonder deze gemandateerde verantwoordelijkheid naar het managementteam sociaal domein is deze structuur niet werkbaar.

7. Extra inzet beleid

Per beleidsmedewerker is voor de beleidsagenda 2015 bepaald welke taken hij/zij uitvoert. Na deze puzzel is gebleken dat voor de uitvoering van de beleidsagenda 2015 extra capaciteit nodig is op de volgende onderdelen: Mantelzorgondersteuning, Privacybeleid, Zorgroutes Jeugd, Methodiek ontwikkeling integrale zorg, Inkoop, Monitoring, Ontwikkeling regierol op samenwerkingspartners in het CJG.

Voor de uitvoering van de beleidstaken Wmo en jeugd zetten we extra capaciteit in voor 32 uur. Voor inkoop, monitoring, methodiekontwikkeling en het ontwikkelen van de regierol zetten we per onderdeel passende externe deskundigheid in. Inmiddels wordt geconstateerd dat de huidige beleids capaciteit voor de uit te voeren taken voor de participatiewet en de uitvoeringsorganisatie te beperkt is. Nog niet duidelijk is wat er extra nodig is. Hiervoor komt een separaat voorstel.

In paragraaf 14 zijn in overzicht de financiële gevolgen van de extra inzet opgenomen, voor zover deze nog niet zijn opgenomen in de begroting Sociaal Domein BMW E.

8. Financiën

In het eerste en tweede kwartaal ligt de focus bij de ontwikkeling van een monitoring, zowel financieel als inhoudelijk op het gebied van Wmo en Jeugd. Aan colleges en raad is toegezegd dat per kwartaal gerapporteerd zal worden over de stand van zaken.

De monitor over het eerste kwartaal zal een eerste opzet zijn. Ten eerste moet nog worden bepaald waarop (bestuurlijk) gestuurd zal worden, ten tweede zullen de systemen moeten worden ingericht op deze verantwoording en ten derde zal er een efficiënt werkproces moeten worden ontwikkeld om zoveel mogelijk handmatig werk te voorkomen. Gaandeweg de kwartalen zal de monitor verbeteren.

Onderdeel van de monitoring is de budgetbewaking. BMW E-breed is de begroting en administratie identiek ingericht. Het proces van factuurafhandeling moet nog worden verfijnd. Daarbij speelt ook een rol hoe wij zicht houden op de budgetontwikkeling bij het RIGG. BMW E heeft de suggestie gedaan voor een periodiek overleg met het RIGG. Zo'n overleg komt ten goede van de onderlinge communicatie, nog belangrijker is dat we tijdig geïnformeerd zijn over ontwikkelingen en dus niet voor verrassingen komen te staan.

Van zowel de budgetbewaking als de monitoring wordt een rapportagemodel ontwikkeld over de behaalde resultaten per individuele gemeente als voor BMW E-breed.

Door de ontwikkelingen in het sociaal domein wordt steeds meer een beroep gedaan op financiële expertise om bij te dragen in projecten. Voorbeeld daarvan is het project inkoop. Tot nu toe is dit beroep binnen de bestaande formatie opgevangen, maar de druk neemt toe. Nauwgezet zal geprioriteerd moeten worden. Evident is dat extra inzet nodig is om aan de vraag van financiële advisering in het sociaal domein te voldoen. De belangen en mogelijke risico's zijn van dien aard dat nauwlettend vinger aan de pols gehouden moet worden.

Systemen leveren niet zomaar op maat gemaakte management- en stuurinformatie. In de huidige situatie vergt dat nog veel handmatig werk. Dat is tijdrovend en foutgevoelig. Daarom is het aan te bevelen uit te zien naar een adequaat monitoring- en rapportagetool. Binnenkort zal hiervoor een voorstel worden voorgelegd.

Voorzien wordt dat het eerste halfjaar 2015 nog grotendeels in het teken zal staan van ontwikkelen en implementeren. Na de zomer zal het proces van borgen en overdracht naar de staande organisatie plaatsvinden.

9. Communicatie

Onderdeel van de aanpak in de projectgroep TIS was gezamenlijke communicatie over de 3 decentralisaties. Nu we de beleidsagenda voor het sociaal domein gezamenlijk inhoud geven in BMW E en we ook in de uitvoering van de 3 decentralisaties gezamenlijk optrekken, blijft ook in 2015 gezamenlijke communicatie, intern en naar burgers van belang.

De BMW E- gemeenten zijn de logische afzender voor communicatie over het sociaal domein: van de betreffende webpagina's, van zorgspecials in de huis-aan-huisbladen, de organisator van

bijeenkomsten voor burgers en aanbieders. In geval van calamiteiten is overall communicatie in BMW van groot belang, maar ook over de uitvoering in de CJG's, de WMO-loketten en bij Soza. De communicatiemedewerkers in BWE hebben de aandachtsgebieden onderling verdeeld, Cathelijne van der Heijden is aangesteld om samen met de communicatiemedewerkers het communicatieplan voor het sociaal domein 2015 op te stellen.

10. Juridische zaken

Wat voor financiën geldt is ook van toepassing bij juridische zaken. Door de ontwikkelingen in het sociaal domein wordt steeds meer een beroep gedaan op juridische expertise.

De juridisch medewerkers van WME werken samen en hebben de taken als volgt verdeeld: De coördinatie van de juridische ondersteuning verzorgt Winsum, in overleg wordt bepaald wie op welke ondersteuningsvraag wordt ingezet. De juridische ondersteuning kan adviserend zijn in een besluitvormingsproces of in een concrete casus. In sommige situaties kan op verzoek een onderdeel worden overgenomen, bijvoorbeeld bij het opstellen van een verordening. De juristen zien elkaar één keer per maand voor afstemming. Vooralsnog wordt dit beroep binnen de bestaande formatie opgevangen, maar de druk neemt toe. Nauwgezet zal geprioriteerd moeten worden. Evident is dat extra inzet nodig is om aan de vraag van juridische advisering in het sociaal domein te voldoen.

11. Verbinding met uitvoering

De uitvoering van de 3 decentralisaties hebben we (nog) apart georganiseerd. Voor de sturing op de realisatie van de nieuwe uitvoerende taken van de BMW gemeenten voor jeugd en Wmo is Kees de Koning aangetrokken, kwartiermaker voor de uitvoering van jeugd en WMO.

De uitvoering van de nieuwe taken voor de jeugdzorg hebben we overgedragen aan de samenwerkingspartners in het CJG. De gemeente is verantwoordelijk voor een deel van het administratieve proces in de uitvoering van jeugd. Deze administratieve taak is ondergebracht bij de administratief medewerkers in het WMO-loket in Winsum onder aansturing van Jantien Buitenkamp. Het regie voeren op de uitvoering van de jeugdzorg is een nieuwe taak voor de beleidsmedewerkers. In 2015 willen we investeren op deze nieuwe taak, door tijdelijke extra ondersteuning in te zetten op de daadwerkelijke regievoering op de uitvoering door het CJG.

De uitvoering van de WMO wordt gedaan in de WMO-loketten van de gemeenten in BMW. De afstemming en harmonisatie van de uitvoering vindt plaats in het WMO-coördinatorenoverleg, onder voorzitterschap van de kwartiermaker uitvoering WMO en jeugd. Eén beleidsmedewerker is aangesloten bij het uitvoeringsoverleg WMO en is zo de noodzakelijke verbindende schakel tussen beleid BMW en de uitvoering in BMW. Verder is één beleidsmedewerker aanspreekpunt voor Wmo consultants met vragen over complexe casuïstiek en sluit deze medewerker aan bij een maandelijks casusoverleg van de Wmo-consulenten.

De nieuwe jeugdtaken worden uitgevoerd door de samenwerkingspartners in het CJG en een klein deel administratie door de gemeenten. Ook hier is een goede wisselwerking tussen de uitvoering door het CJG en de gemeenten van belang.

Zowel beleid als de kwartiermaker uitvoering is hierbij betrokken. In het komende jaar wordt verder uitgewerkt hoe de schakel tussen beleid en uitvoering door derden in het CJG goed vorm kan worden gegeven.

De uitvoering van de Participatiewet wordt gedaan onder verantwoordelijkheid van het hoofd Soza van BMW en het hoofd Soza van E. Op dit moment worden beide onderdelen samengevoegd in Soza BMW. De samenvoeging van beide onderdelen is een directe verantwoordelijkheid van de gemeentesecretarissen van BMW.

12. Uitvoering

Sinds medio september 2014 is de kwartiermaker 3D voor de uitvoering van Wmo en Jeugd, aan de slag. De kwartiermaker geeft sturing aan het proces voor de realisatie van de nieuwe uitvoerende taken en zorgt er voor dat allerlei losse eindjes aan elkaar worden geknoopt. In onderstaand overzicht worden de verschillende onderdelen benoemd en tevens wordt aangegeven waar in de uitvoering in 2015 extra inzet nodig is. Hiermee bewerkstelligen we dat alle nu voorziene extra inzet in het sociaal domein in één document zijn meegenomen.

Het jaar 2015 kan grofweg in twee fasen worden onderscheiden:

1. Afronding van de transitiefase en implementatie veranderingsprocessen (tot de zomer)
2. Overdracht naar de staande organisatie en aansluiting bij de transformatieagenda (na de zomer)

Ad 1. Afronding transitie en implementatie veranderingsprocessen

Het eerste halfjaar 2015 staat nog in het teken van het oplossen van de open eindjes en het afronden van de transitiefase. Dat is eerst nodig om voorbereid te zijn voor de transformatiefase. Begin 2015 ligt de focus vooral bij het waarborgen dat de zorg wordt verleend en betaald. Het administratieve proces daarachter moet gedeeltelijk nog op orde worden gemaakt. Een bepalende factor daarin is de ICT.

ICT

Binnen het sociale domein spelen 2 grote projecten:

1. Invlechting sociale zaken Eemsmond bij sozawe BMW + conversie Wmo Eemsmond naar CivisionSamenleving BMW
2. Implementatie 3 decentralisaties
  - a. Herinrichten werkprocessen in de applicaties Wmo en Jeugd (workflow, documenten) van CivisionSamenleving en EBB (tijdelijk)
  - b. Inlezen bestanden nieuwe doelgroepen Wmo en Jeugd. Bestanden die veelal incompleet blijken te zijn en in fasen worden aangeleverd
  - c. Verbindingen met externe partijen zoals SVB, CAK, RIGG en GGK
  - d. Begeleiden/scholing medewerkers voor het gebruik van het nieuwe werkproces en de nieuwe applicaties
  - e. Afstemming met CJG en RIGG/gemeente Groningen

In het najaar 2014 is veel in gang gezet, zowel bij de BMW-gemeenten als bij de genoemde samenwerkingspartners. Aangezien leveranciers laat waren met opleveren van hun applicaties, instellingen moeten samenwerken en informatie uitwisselen die daarvoor nooit met elkaar te maken hadden, bestanden moeten worden overgedragen met privacygevoelige informatie, is dit een hele opgave gebleken.

Gezien de complexiteit is veel opgelost met tijdelijke inrichting, tijdelijke verbindingen en

tijdelijke toegang via portals. Al die tijdelijke voorzieningen zullen in de loop van 2015 moeten worden omgezet naar definitieve oplossingen. Nog niet in alle gevallen zijn die oplossingen al voorhanden. Overigens is dit niet typisch voor BMW, het hele land worstelt met dezelfde problematiek.

Deze projecten vragen veel aandacht en inzet van de I&A coördinatoren en applicatiebeheerders alsook van de consultants Wmo en Jeugd en de administratieve medewerkers Wmo en Jeugd. Met een totale omvang van 2,8 fte is de groep applicatiebeheer kwetsbaar.

WMO

Het werkproces Wmo is vernieuwd op basis van de Wmo 2015 en het beleidsplan

Wmo en is per medio maart 2015 in productie genomen. Vanaf dat moment worden de Wmo-consulenten adequaat ondersteund door ict. Dat wil zeggen, de consultants van de BMW-gemeenten.

De conversie van EBB Eemsmond naar CivisionSamenleving BMW staat gepland in de 2^e kwartaal 2015. Naast een technische invlechting is dit voor de medewerkers van Eemsmond een geheel andere vorm van ondersteuning dan ze gewend zijn, dus vergt de nodige scholing en begeleiding.

Voor wat betreft het (her)indiceren van onze cliënten zijn een aantal projecten opgestart:

- In het eerste kwartaal 2015 is het project herindicaties huishoudelijke ondersteuning uitgevoerd. Dit project is aanbesteed in BMWEDAL-verband en gegund aan Scio. De planning van het project stond onder grote druk en vereiste een nadrukkelijke centrale sturing om het project op tijd gerealiseerd te krijgen.
- In februari is begonnen aan de herindicaties van circa 230 cliënten die voorheen onder de AWBZ vielen. Daaraan worden toegevoegd de groep cliënten van 18-23 jaar die voorheen onder BJZ vielen (in totaal circa 30 BMW-breed). Voor de huisbezoeken van deze cliënten zijn 3 tijdelijke consultants ingezet (2,2 fte) die BMW-breed de huisbezoeken afleggen.
- Ingaande het 2^e kwartaal zullen de Wmo-consulenten beginnen met de huisbezoeken van de groep van circa 550 cliënten die voorheen onder de AWBZ vielen en waarvan de indicatie na 31 december 2015 niet meer geldig is.

Deze grote (her)indicatieprojecten vergen veel aandacht van de 4 loketten, maar ook een centrale aansturing op het geheel om eenduidigheid in de aanpak en de planning te bewaken.

Voor de invoering en implementatie van alle nieuwe processen vinden verschillende activiteiten plaats, onder andere wordt ingezet op de scholing en ondersteuning van de zittende medewerkers.

De hieruit voortvloeiende activiteiten zijn:

- Begeleiden van het ontwikkelplan Wmo-consulenten. Het ontwikkelplan bevat kennis op Wet- en Regelgeving, kennis van de nieuwe doelgroepen, gespreksvoering met deze doelgroepen en periodiek gezamenlijk bespreken van casuïstiek op een intervisie-achtige manier. De uitvoering is een combi van gebruik maken van de expertise van bureau HHM en eigen expertise, bijvoorbeeld door de inzet van onze beleidsmedewerkers.
- Implementatie van het werkproces vergt continue aandacht voor een andere manier van werken ("gekantelde" gesprekken en sturen op resultaten ipv indicaties)

- De nieuwe manier van werken moet verbonden worden met de aanbieders.
- Alle veranderingen in het sociaal domein leveren veel vragen op bij burgers. Veel van die vragen komen terecht bij de medewerkers van de WMO-loketten.

Om de werkwijze van de 4 Wmo-loketten te borgen is de werkgroep Wmo (bestaande uit de Wmo-coördinatoren + kwartiermaker 3D) voortgezet. Het is aan te bevelen dat deze samenwerking van de 4 loketten wordt voortgezet tot 1 juli 2015 en daarna structureel te borgen.

JEUGD

De uitvoering van de jeugdzorg is door de BMWG-gemeenten belegd bij het CJG. Het CJG is de toegang tot de jeugdzorg. De gemeente is eindverantwoordelijk dat de zorgplicht goed wordt uitgevoerd.

Het hele proces van de zorgtoewijzing ligt bij de consultants van de CJG-partners. De administratieve ondersteuning is een samenwerking tussen het CJG en BMWG en ondergebracht in een gezamenlijke administratieve functie.

Om de kwetsbaarheid van deze administratieve functie te verkleinen (één is geen) is tijdelijk een extra administratief medewerkster benoemd voor jeugd. Feitelijk draait deze medewerkster mee in het Wmo-team van Winsum. Deze medewerkster wordt ook gedeeltelijk ingezet voor de Wmo-werkzaamheden van Bedum. Vanwege de tijdelijkheid van de bemensing van de administratieve functies zal voor de zomer een evaluatie moeten plaatsvinden in hoeverre het werkaanbod leidt tot structurele invulling van functies.

Zowel voor het CJG als de gemeenten is deze manier van werken nieuw. Dat betekent dat we regelmatig voor vragen komen te staan waar ter plekke een antwoord op moet worden gegeven. Tweewekelijks vindt afstemming plaats tussen CJG en gemeenten.

Ad 2. Overdracht naar de staande organisatie en aansluiting bij de transformatieagenda

De transformatie 3D is opgenomen in de gemeenschappelijke beleidsagenda. Met de transformatie krijgt de integrale toegang op het gebied van Wmo, Jeugd en Participatie vorm. Aansluitend op gemeenschappelijk beleid en integrale toegang ligt het voor de hand ook op het gebied van de uitvoerende organisatie verdergaand samen te werken. Gaandeweg zal overdracht naar de staande organisatie plaatsvinden, zodat de eigen medewerkers volop meedraaien en de verantwoordelijkheid krijgen van de structurele veranderingen.

Hoe deze verdergaande samenwerking en borging eruit ziet is mede afhankelijk van de ontwikkelingen in het eerste halfjaar. Om daarvan een globaal beeld te schetsen:

- samenwerking tussen de consultants van Wmo Jeugd en Participatie;
- samenwerking cq integratie van de 4 Wmo-loketten;
- integratie van de administratieve ondersteuning op het gebied van Wmo en Jeugd.

13. Extra inzet uitvoering

Om de uitvoeringsorganisatie op orde te krijgen is er de volgende extra inzet nodig:

- **Applicatiebeheer**
De conversie van sociale zaken Eemsmond en Wmo Eemsmond naar BMW speelt zich helemaal af in het 1^e halfjaar 2015. Tegelijkertijd leiden de 3 decentralisatie tot veel veranderingen in de applicaties op het gebied van Wmo, Jeugd en Participatie. Dit vraagt zowel incidenteel als structureel een versterking van het applicatiebeheer. Structureel kan nog niet worden overzien, incidenteel komt dit neer op een voorbereiding van 20 uur per week van 1 maart – 1 juli 2015.
- **Jeugdapplicatie Groningen**
De inkoop van jeugdzorg is voor de 23 groninger gemeenten belegd bij het RIGG. Het RIGG handelt het contractbeheer en de financiële afwikkeling af van de gecontracteerde aanbieders. Het RIGG is ondergebracht bij de financiële administratie van de gemeente Groningen. De jeugdapplicatie van BMW heeft echter geen rechtstreekse toegang tot het RIGG. Daartoe moet het voertuig van de jeugdapplicatie van de gemeente Groningen worden gebruikt. De kosten van die applicatie en de aanvullende kosten voor inrichting c.a. zijn nog niet bekend.
- De uitbreiding van de doelgroepen waarvoor de gemeente verantwoordelijk is, leidt tot een toename van administratieve werkzaamheden. Het gaat dan met name om de doelgroepen die overkomen van de AWBZ en de Jeugdzorg. Een uitbreiding van de Wmo ondersteuning bij Winsum/Bedum leidt ertoe dat de zittende Wmo-consulenten van Bedum worden gevrijwaard van administratieve werkzaamheden en zich kunnen richten op consulententaken. Daarnaast kan deze uitbreiding worden ingezet voor de administratieve werkzaamheden bij jeugd.
- Begeleiding ontwikkelplan Wmo, en implementatie nieuwe werkproces Wmo, kanteling afstemmen met de aanbieders
- In toenemende mate wordt een extra beroep gedaan op de advisering van de ondersteunende functies van met name financiën, communicatie en juridische zaken. De inrichting van de uitvoeringsorganisatie 3D voor de BMW-gemeenten vergt afstemming, coördinatie en aansturing door de kwartiermaker. Onderscheid wordt gemaakt in de fasen voor en na de zomer 2015.
- Uitvoeringsorganisatie soza: voor het opstellen van het Strategisch beleidskader is gebruik gemaakt van de inzet van Nautus. Voor de inrichting van de uitvoeringsorganisatie Sociale Zaken en Werk wordt een kwartiermaker aangetrokken.

14. Financiële gevolgen 2015

Uit deze notitie blijkt dat we voor een grote opgave staan om de taken die op ons afkomen goed te kunnen uitvoeren. Dat betekent dat we onze organisatie daartoe moeten toerusten. Er is extra inzet nodig om de beleidsagenda te kunnen uitvoeren. Dat geldt voor alle onderdelen van het sociaal domein: Jeugd, Wmo en Participatie en vraagt investeren in zowel de beleidsmatige, uitvoerende als ondersteunende functies. Op dit moment staan onze organisaties onder grote druk. Er is reeds sprake van (langdurige) uitval en dat risico neemt alleen maar toe als we niks doen. Het alternatief, om taken niet uit te voeren, is geen optie. In het kader van onze bestuurlijke verantwoordelijkheid en vanuit goed werkgeverschap kiezen wij ervoor te investeren in onze organisatie. Voor de begroting 2015-2017 voor het sociaal domein BMW wordt verwezen naar bijlage 3.

Recapitulerend ziet het kostenoverzicht er als volgt uit:

2015							
Domein	Budget	Kosten	Benodigd	Bedum	De Marne	Winsum	Eemsmond
Jeugd	832.736	1.206.535	-373.799	-63.434 (16,97%)	-88.030 (23,55%)	-91.992 (24,61%)	-130.344 (34,87%)
Wmo	562.515	834.476	-271.961	-41.610 (15,30%)	-51.292 (18,86%)	-55.997 (20,59%)	-123.062 (45,25%)
Participatie	0	191.667	-191.667	-47.917 (25,00%)	-47.917 (25,00%)	-47.917 (25,00%)	-47.917 (25,00%)
TOTAAL	1.395.251	2.232.677	-837.424	-152.960	-187.238	-195.905	-301.322

Het meerjarig beeld is als volgt:

2016 en 2017							
Domein	Budget	Kosten	Benodigd	Bedum	De Marne	Winsum	Eemsmond
Jeugd	832.736	1.117.936	-285.200	-48.398 (16,97%)	-67.165 (23,55%)	-70.188 (24,61%)	-99.449 (34,87%)
Wmo	562.515	545.308	17.207	2.633 (15,30%)	3.245 (18,86%)	3.543 (20,59%)	7.786 (45,25%)
Participatie	0	67.500	-67.500	-16.875 (25,00%)	-16.875 (25,00%)	-16.875 (25,00%)	-16.875 (25,00%)
TOTAAL	1.395.251	1.730.744	-335.491	-62.640	-80.794	-83.519	-108.537

De kosten zouden moeten worden gedekt uit de uitvoeringskosten WMO en Jeugd, maar die middelen zijn al benut voor diverse taken die de gemeenten uitvoeren. De extra benodigde middelen worden ingezet door BMWWE op basis van de gebruikelijke verdeling.

Bij navraag in DAL en WK blijkt dat men daar met een vergelijkbare situatie te maken heeft. Ook daar extra capaciteit nodig is om alle taken in 2015 en volgende jaren uit te kunnen voeren.

15. Besluitpunten

De colleges van BMWWE besluiten:

- 1 de beleidsagenda 2015 voor het sociaal domein in BMWWE vast te stellen,
- 2 in te stemmen met de voorgestelde organisatie structuur in het sociaal domein van BMWWE;
- 3 in te stemmen met de voorgestelde inzet ter realisatie van de beleidsagenda BMWWE ;
- 4 in te stemmen met de extra inzet voor het sociaal domein BMWWE;
- 5 Het managementteam sociaal domein BMWWE inhoudelijk verantwoordelijk te stellen voor:
  - a. de realisatie van de beleidsagenda ;
  - b. de betrokken beleidsmedewerkers in BMWWE;
- 6 Het lijnmanagement draagt hiermee een deeltaak over aan het managementteam;
- 7 In te stemmen met de extra inzet ter realisatie van de uitvoering;

- 8 In te stemmen met de financiële gevolgen van dit voorstel en de bedragen op te nemen in de begroting TIS en middels een Raadsvoorstel voor te leggen aan de Raden van BMW E;
- 9 De gemeentesecretarissen van BMW E opdracht te geven om invulling te geven aan de randvoorwaarden van voldoende inzet vanuit financiën, juridische zaken en communicatie om de beleidsagenda goed te kunnen uitvoeren.

Bijlage 3

Visiedocument Winsum-West

An aerial photograph of a rural landscape. On the left, there are large, rectangular agricultural fields separated by narrow paths or ditches. A river or canal flows through the middle of the image, curving from the top left towards the bottom right. To the right of the river, there is a dense cluster of buildings, likely a village or town, with many small houses and some larger structures. The overall scene is a mix of natural and built environments.

Ontwikkelingsvisie Winsum-West

Verkenning en ontwikkelrichtingen

Keuzedocument juni 2015

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Beleid en achtergrond
3. Doelstellingen
4. Proces
5. Verkenning
6. Ontwikkelrichtingen
7. Toetsing
8. Conclusie

Bijlagen

- lijst met gesprekspartners verkenning
- onderzoek Ekwadraat
- onderzoek Kybys

1. Inleiding

Deze ontwikkelingsvisie geeft invulling aan de inrichting van Winsum-West als een aantrekkelijk sportief en recreatief gebied. De thema's sport, recreatie en infrastructuur staan hierin centraal. De aanleiding voor deze visie ligt in de structuurvisie Winsum, de Sportnota en het collegeprogramma 2014-2018.

De gemeenteraad heeft op 7 oktober 2014 een startnotitie vastgesteld waarin inhoudelijke en organisatorische kaders en uitgangspunten voor de ontwikkelingsvisie staan omschreven. De raad heeft aangegeven dat zij het belangrijk vindt om samen met betrokken partijen een haalbaar, uitvoerbaar en gedragen plan te maken en snelheid en voortgang in het proces te houden.

De ontwikkelingsvisie zal naast nieuwe toekomstplannen, tegelijkertijd oplossingen aandragen voor concrete knelpunten op het gebied van de huidige sportaccommodaties. Zoals bijvoorbeeld het capaciteitsprobleem van de beide voetbalclubs. De raad heeft de wens uitgesproken voor een compact nieuw voetbalcomplex en een duurzame en energieneutrale invulling van het hele gebied.

Hoewel een aantal opgaven voor het gebied in korte tijd is uit te werken, hebben andere onderdelen weer een langere ontwikkeltijd nodig. Daarom is nu eerst een keuze op hoofdlijnen aan de orde in de vorm van drie ontwikkelrichtingen. Deze ontwikkelrichtingen worden in dit document geschetst en met een begeleidend voorstel aan de raad voorgelegd. De keuze voor een bepaalde ontwikkelrichting is het kader voor verdere uitwerking van de plannen voor Winsum-West.

Winsum-west

— grens projectgebied

2. Beleid

Structuurvisie Winsum

De 'Structuurvisie Winsum' (januari 2014) beschrijft de ruimtelijke en programmatische kaders voor sectoraal beleid, zoals economie, onderwijs en wonen. De visie gaat uit van de huidige kwaliteiten van de gemeente: een bereikbare gemeente, vitale kernen met karakter en een waardevol buitengebied. Een goed regionaal voorzieningenniveau maakt onderdeel uit van een aantrekkelijk woonmilieu. De verschillende dorpen en kernen in de gemeente vervullen hierin ieder een eigen rol. Het dorp Winsum is het centrumdorp van de gemeente en is als regionale kern van belang.

De structuurvisie geeft aan dat alle buitensportaccommodaties, die zich vrijwel allemaal al in het gebied ten westen van de N361 bevinden, ook in de toekomst daar geconcentreerd zullen worden. Bij de ontwikkeling van (nieuwe) buitensportaccommodaties wordt gezocht naar samenwerking en naar multifunctioneel en efficiënt gebruik.

Ook bereikbaarheid en verkeersveiligheid verdienen aandacht. In samenwerking met de provincie Groningen, zal de N361 de komende jaren worden aangepakt. Het doel is om de doorstroming op deze weg te verbeteren, waarbij ook rekening wordt gehouden met leefbaarheid en verkeersveiligheid.

In aansluiting op het recreatiecentrum aan het Winsumerdiep en het inmiddels opgerichte Toeristische Overstappunt (TOP), is in de structuurvisie ook de wens uitgesproken om – naast het sportieve - het toeristisch-recreatieve profiel van dit gebied te versterken.

Fragment structuurvisie

Sportnota Winsum

De sportnota “Een sportieve en gezonde leefstijl” (september 2013) geeft aan dat sport en bewegen belangrijke onderdelen zijn in een gezonde leefstijl. De gemeente ziet het als haar verantwoordelijkheid om in een goede basis voor deze leefstijl te voorzien, die voor iedereen toegankelijk is. Onder het motto “een leven lang bewegen” wil de gemeente Winsum dat zoveel mogelijk inwoners gaan én blijven sporten of bewegen - bij vitale verenigingen of individueel in de openbare ruimte.

In het sportbeleid verschuift de focus van accommodatiebeleid naar sportstimulering. Het sportbeleid kent ook een bezuinigingsopgave: voor het onderhoud van de sportfaciliteiten is minder budget beschikbaar. Dit houdt in dat we sportvoorzieningen efficiënter zullen moeten beheren en dat verenigingen meer zelf moeten doen.

Provinciaal beleid

Het Provinciaal Omgevingsplan (POP) stelt dat toerisme en recreatie bijdragen aan de groei van de werkgelegenheid in Groningen en een versterking van de economische positie van de regio. De provincie wil de toeristische mogelijkheden dan ook meer promoten en de provincie op het gebied van recreatie toegankelijker maken. Een goede landschappelijke inpassing is hierbij wel een aandachtspunt. Nieuwe functies in het buitengebied mogen geen afbreuk doen aan waardevolle landschap(selementen).

Met betrekking tot een toekomstige herinrichting van de Viboa-velden aan de Schouwerzijlsterweg, is de Provinciale Omgevingsverordening (POV) nog een relevant beleidskader. Op het gebied van bedrijventerreinen is de POV terughoudend waar het de gemeente Winsum betreft. Uitbreiding van bedrijventerreinen buiten de regionale kernzones is niet zonder meer aan de orde, Winsum is niet aangewezen als een dergelijke kernzone. In regioverband wordt overigens de komende

jaren discussie gevoerd of deze benadering van bedrijventerreinen de komende jaren kan standhouden.

Gemeentelijke herindeling

Intussen zijn op dit moment de ontwikkelingen rond de gemeentelijke herindeling in de provincie Groningen van belang. Hoewel op dit moment nog niet duidelijk is hoe de nieuwe gemeente waar Winsum eventueel onderdeel van gaat uitmaken eruit zal zien, kunnen we wel stellen dat ook in de toekomst het dorp Winsum de rol van regionaal centrum heeft. Een goed aanbod van sport- en recreatieve functies past bij die rol.

3. Doelstellingen

Het algemene doel van de visie is het duurzaam versterken en ontwikkelen van Winsum-West als sportief en recreatief gebied voor het dorp Winsum en de regio. Winsum-West wordt een aantrekkelijk gebied voor sporters en recreanten uit Winsum en de wijde omgeving.

Sport

In Winsum-West bevindt zich momenteel een breed aanbod van buitensport-faciliteiten. Sport en bewegen dragen bij aan een gezonde levensstijl, de gemeente wil hiervoor een goede basis bieden. Daarom willen we de sportfaciliteiten goed beheren en (met deze visie) knelpunten oplossen en ontwikkelingsmogelijkheden voor toekomst bieden.

Bij de ontwikkelingsvisie voor Winsum-West gaat het over nieuwe velden en gebouwen. Bij de aanleg en de bouw hiervan, heeft efficiënt beheer en onderhoud de aandacht, zodat de exploitatielasten beperkt kunnen blijven. De algemene gewenste lijn van het accommodatiebeleid wordt op die manier ook in Winsum-West toegepast. Bij de bouw, exploitatie en beheer is ook zelfredzaamheid een aandachtspunt.

Recreatie

Winsum-West wordt een aantrekkelijk groen gebied waar inwoners van Winsum kunnen wandelen, fietsen en sporten. Ook voor recreanten is het een vertrekpunt voor diverse routes.

De gemeente ziet in Winsum-West graag een verdere versterking en ontwikkeling van de (bedrijfsmatige) recreatieve functies in dit gebied, bijvoorbeeld in de vorm van een dag-attractie, of (uitbreiding van) verblijfsrecreatie. Zij bedenkt of ontwikkelt niet zelf, maar reserveert in de ontwikkelingsvisie wel ruimte voor recreatieve ontwikkeling.

Infrastructuur

Het gebied moet goed en veilig bereikbaar zijn en voldoende parkeercapaciteit bieden voor de aanwezige en toekomstige functies. Er is aandacht voor een goede ruimtelijke inpassing, door middel van een duidelijke groene- en blauwe structuur. Deze moet zorgen voor een goede overgang naar het aangrenzende landschap en ruimte bieden voor een aantrekkelijke verbinding met het centrum.

Na een eerste verkenning via gesprekken met gebruikers van het gebied en andere betrokkenen en belanghebbenden, komen we in het verlengde van die algemene thematische doelstellingen tot een aantal meer concrete doelen die we in Winsum-West willen bereiken:

- Het realiseren van een compact (nieuw) voetbalcomplex,
- Een logische indeling van het gebied (met ruimte voor bestaande functies),
- Een toekomstbestendige invulling van het gebied, afgestemd op de gebruikersbehoeften,
- Duurzame toepassingen van materialen en energiegebruik (energieneutraal),
- Het realiseren van een bezuinigingsopgave op grond van de Sportnota,
- Het bereiken van de centrale doelstellingen in samenspraak met gebruikers.

4. Het proces

De gemeente heeft in het proces de regierol. Zij initieert gesprekken en bijeenkomsten, stelt kaders vast en zorgt voor de nodige randvoorwaarden (faciliteren). Dat wil niet zeggen dat de gemeente bedenkt wat er moet gebeuren; voor een gedragen en haalbaar plan met passende oplossingen, is samenwerking met en input van de gebruikers in het gebied noodzakelijk.

1. Verkenning

De eerste stap in de ontwikkelingsvisie is een brede verkenning van alle behoeften, toekomstwensen en knelpunten in het gebied. Dit is gedaan in de vorm van verkennende gesprekken met gebruikers van het gebied, ondernemers, onderwijspartijen en andere (externe) partijen. Ook binnen de gemeentelijke organisatie is onderzocht of en in hoeverre ontwikkelingen vanuit andere beleidsvelden raakvlakken hebben met Winsum-West.

De verkennende fase is afgerond. In hoofdstuk 5 staat beschreven welke informatie er in de verkennende fase is opgehaald.

2. Van verkenning naar ontwerp: ontwikkelrichtingen

De gemeenteraad heeft in de startnotitie aangegeven voor de zomer van 2015 een uitspraak te willen doen over de toekomstige ontwikkeling van Winsum-West. Hoewel een aantal opgaven voor het gebied in korte tijd zijn uit te werken, hebben andere projecten weer een langere ontwikkeltijd nodig. De informatie uit de verkennende fase is daarom vertaald in drie scenario's of ontwikkelrichtingen. Op die manier kan nu op relatief korte termijn een keuze op hoofdlijnen worden gemaakt, en bestaat daarna ruimte om in deelprojecten verder te faseren en/of te prioriteren.

De ontwikkelrichtingen zijn, voordat zij voor de raad worden voorgelegd, op hoofdlijnen teruggekoppeld met de gesprekspartners uit de verkennende fase in een serie bijeenkomsten. Bij uitwerking van de ontwikkelrichting, worden de gesprekspartners verder betrokken bij het ontwerpproces.

De gemeenteraad is in een informerende raadsvergadering op de hoogte gesteld. Aansluitend op deze bijeenkomsten, volgt op 21 mei 2015 nog een openbare informatieavond voor omwonenden en andere belangstellenden.

De drie ontwikkelrichtingen worden uiteengezet in hoofdstuk 6.

3. Besluitvorming college van B&W, gemeenteraad

De ontwikkelrichtingen zijn voorzien van een globale begroting, gebaseerd op een ruime raming van de kosten voor diverse voorgenomen werkzaamheden. Voor de zomer van 2015 wenst het gemeentebestuur een besluit te nemen over de uiteindelijke ontwikkelrichting voor de invulling van Winsum-West. In elk van de ontwikkelrichtingen is overigens ruimte om op korte termijn te starten met het oplossen van de meest urgente knelpunten; het capaciteitsprobleem van de beide voetbalclubs en de bezuinigingsopgave voor het zwembad.

4. Uitwerking gekozen ontwikkelingsrichting en aanvang uitwerking deelprojecten

Na de zomer volgt de verdere uitwerking van de gekozen ontwikkelrichting. De verschillende deelprojecten worden hierin meer gedetailleerd doorgerekend vertaald in een uitvoeringsagenda. In samenspraak met de gebruikers van Winsum-West wordt de toekomstige inrichting verder ontworpen.

5. De verkenning

De ontwikkelingsvisie startte met een verkennende fase. In deze fase is geïnventariseerd wat er in het gebied speelt en zijn enkele technische aspecten verder uitgewerkt.

5.1. Het verkenningproces

Luisteren (naar verschillende partijen)

In verkennende gesprekken zijn gebruikers van het gebied gevraagd naar knelpunten, behoeften en wensen voor de toekomst voor hun situatie in het gebied Winsum-West.

De groep waarmee verkennende gesprekken zijn gevoerd, bestaat uit sportverenigingen en het zwembad (de huidige gebruikers), maar ook onderwijspartijen, ondernemers uit Winsum en recreatieve ondernemers (toekomstige gebruikers). In de bijlage is een lijst opgenomen met alle gesprekspartners en de voorbereidende vragen voor het verkennende gesprek.

Uiteraard is ook binnen de gemeentelijke organisatie gekeken naar ontwikkelingen die mogelijk van invloed kunnen zijn op Winsum-West, of die daar raakvlakken mee hebben.

Schetsen en toetsen (terugkoppeling gesprekken)

De informatie uit de verkennende gesprekken is gebundeld in drie scenario's of ontwikkelrichtingen (zie Hoofdstuk 6). In bijeenkomsten hebben we getoetst of de betrokkenen zich hierin herkennen.

Uitwerken en doorrekenen

Na terugkoppeling met de betrokken partijen zijn de schetsen bij de ontwikkelrichtingen nog aangepast. Op basis van drie ontwikkelrichtingen of scenario's hebben we ook alvast een begin gemaakt met het verzamelen van cijfermatig relevante informatie; we hebben een raming

van de kosten gemaakt die met de verschillende werkzaamheden of deelprojecten gemoeid zijn. Ook hebben we aangegeven hoe de afzonderlijke scenario's scoren op de algemene doelstellingen van de visie.

5.2. Het resultaat van de verkenning

Hieronder is per thema de informatie samengevat die in de verkennende is opgehaald.

- *Buitensport*

Voetbal is de grootste buitensport in het gebied. **Viboa** en **Hunsingo** hebben sinds de zomer van 2014 een gezamenlijke jeugdafdeling, waardoor het samenwerkingsproces in een stroomversnelling is geraakt en beide verenigingen zich willen richten op een fusie. De beide clubs (samen ca. 1100 leden) ervaren het gebrek aan capaciteit als een groot knelpunt. Daarnaast versterken problemen met het hoofdveld de urgentie voor een goede oplossing.

De clubs zien één gezamenlijk voetbalcomplex als een voorwaarde voor een geslaagde gezamenlijke toekomst. Dit complex kent één centraal gebouw met kleedkamers en een kantine en een combinatie van kunstgras (vanwege capaciteit/bespeelbaarheid) en natuurgas. De raad heeft bij de vaststelling van de starnotitie aangegeven de urgentie van de clubs in te zien en wil een fusie en 1 locatie ondersteunen. Daarbij sprak zij de wens uit voor één compact voetbalcomplex.

De hockeyvereniging (**HC Winsum** – 135 leden) en de korfbalvereniging (**DWA-Argo** – 165 leden) delen sinds 2013 het kunstgrasveld en het daarbij gebouwde clubgebouw met gezamenlijke kleedkamers en een kantine. Ook zij kennen een knelpunt t.a.v. capaciteit. Dit knelpunt komt voort uit de kwaliteit van het veld, maar ook in het gebruik van de gezamenlijke accommodatie; met name de kantine. Waar HC Winsum een

gedeeld gezamenlijk gebruik geen probleem vindt, geeft DWA-Argo toch de voorkeur aan een eigen plek.

De tennisvereniging (**TC Winsum** – 250 leden) bestaat in 2015 50 jaar. De laatste jaren is het ledenaantal sterk gedaald en is er sprake van vergrijzing. Door de daling van het ledenaantal heeft de vereniging meer banen dan nodig is. Maar door een stevige organisatie en de inzet van vrijwilligers, regelt de vereniging het onderhoud van die banen zelf en heeft zij onlangs het verenigingsgebouw gerenoveerd.

De tennisvereniging kent dan ook op dit moment geen direct knelpunt of urgentie t.a.v. hun accommodatie, maar staat open voor samenwerking in de ontwikkeling van Winsum-West.

Jeugdathletiekvereniging **Jupiter** (40-50 leden, met name jeugd) maakt gebruik van het oude hockeyveld, waar zij geen eigen accommodatie heeft. De kwaliteit van het veld en het gebrek aan een eigen gebouw (met name sanitair) op loopafstand, is een knelpunt. De vereniging is tussen (stad) Groningen en Delfzijl de enige atletiekvereniging in het noorden van Groningen en zou met een betere accommodatie (naast een clubgebouw ook sprintbanen, hoogspringfaciliteiten en een verspringbak) atletiek in de regio op de kaart willen zetten.

De **Jeu de Boulesvereniging Winsum** heeft een plek ten noorden van de velden van Hunsingo. De plek ligt enigszins afgelegen en er is daardoor veel overlast van vandalisme. Ook het gebouwtje (een oud ijsbaangebouw) voldoet niet vanwege het gebrek aan sanitair. Een meer centrale plek zou een oplossing bieden voor het (voorkomen van) vandalisme. Hoewel men graag een eigen gebouw zou hebben, is het gebruik maken van een (gezamenlijke) accommodatie een mogelijke oplossing.

Naast de verenigingen met een eigen accommodatie, zijn er verenigingen zonder een eigen accommodatie die gebruik maken van (faciliteiten in)

Winsum-West. **Loopgroep Artemis** maakt gebruik van de kleedkamers van Hunsingo en de Toer-Fiets-Club (**TFC**) Winsum gebruikt camping Marenland als startpunt. Beide verenigingen hebben aangegeven niet zozeer afhankelijk te zijn van Winsum-West voor hun eigen sporten (beide verenigingen maken ook buiten het gebied vooral gebruik van de openbare weg), maar geven wel aan dat een goede padenstructuur of gescheiden verkeersstromen met het oog op de uitoefening van hun sport gewaardeerd worden. TFC benadrukt de bereikbaarheid van het gebied; met name het oversteken van de N361 wordt als knelpunt ervaren. Artemis geeft aan met name in de winter gebaat te zijn bij goed verlichte en goed begaanbare paden.

- *Binnensport*

Hoewel in de startnotitie niet is gesproken over de optie om een binnensportaccommodatie in Winsum-West te realiseren, kwam dit onderwerp in de verkennende gesprekken regelmatig aan de orde. Een multifunctionele hal in Winsum-West, is in de ogen van veel verenigingen een aanvulling op het sportaanbod in Winsum.

Veel verenigingen maken (in de winter) gebruik van de Ripperdahal, of zouden van een binnensportaccommodatie gebruik willen maken om ook tijdens slecht weer te kunnen trainen. Dit is vanwege de drukke bezetting van de Ripperdahal niet altijd mogelijk. Zowel in de avonden als overdag is de bezetting hoog. Overdag wordt de hal veel gebruikt voor bewegingsonderwijs. Met het oog op de ontwikkeling van een Brede School in Winsum, wordt het bewegingsonderwijs mogelijk verplaatst naar een gymvoorziening bij die Brede School. Dit biedt echter maar in beperkte mate ruimte voor verenigingen, omdat die met name in de avonden gebruik maken van de hal.

Ook is de Ripperdahal – hoewel goed onderhouden – al wat ouder en voldoet de hal niet meer altijd aan de eisen van deze tijd. Niet alle sporten kunnen er terecht. De onderhoudskosten zullen in de toekomst naar verwachting toenemen.

- *Recreatie*

Aan het Winsumerdiep bevindt zich recreatiecentrum Marenland. Zowel de exploitant van Marenland en de havenmeester van Winsum, zien kansen voor Winsum om meer te doen met waterrecreatie; door bijvoorbeeld meer routes te maken en het Oude Diepje en het Omsnijdingskanaal hierin te betrekken. Maar ook door haven- of aanlegvoorzieningen (in Winsum-West en elders in het dorp) aantrekkelijk te maken, of te laten maken door andere partijen door hiervoor meer ruimte te bieden.

Het gebied rond Marenland leent zich goed voor meer verblijfsrecreatie (hotel, chalets, camperplaatsen) of een dag-attractie. De mogelijkheden om hierin zelf te investeren, zijn bij de huidige recreatieondernemer(s) echter beperkt. Maar zowel de recreatieve ondernemers als overige ondernemers zien (in de kop van) Winsum-West ruimte voor meer bedrijfsmatige recreatieve initiatieven.

De Toer Fiets Club is van mening dat het Oude Diepje als waardevol historisch element deel kan uitmaken van een padenstructuur in Winsum-West. Bijvoorbeeld door hierlangs een verbinding met de Garnwerderweg te maken.

Tot slot loopt langs het Oude Diepje tussen Schilligeham en de Garnwerderweg het Pieterpad; dit is het enige onverharde stuk Pieterpad in de provincie Groningen. De stichting Pieterpad wil deze etappe (met voor slecht weer een alternatieve route via Schilligeham richting het Reitdiep) graag behouden.

- *Openbare ruimte*

In de verkennende fase hebben met name de ongebonden sporten aangegeven dat een goede, verlichte padenstructuur en een aantrekkelijke groene inrichting, het gebied aantrekkelijk maakt om te sporten.

Ook uit een gesprek met de sportschoolhouders blijkt dat buiten sporten een trend is. Te denken valt aan outdoor-fitness, 'bootcamp' of daaraan gerelateerde sporten, al dan niet georganiseerd of onder begeleiding. Ook is een idee aangedragen voor het plaatsen van een openbare outdoor fitness-plek met diverse trainingstoestellen die voor iedereen toegankelijk zijn.

- *Onderwijs*

De verschillende onderwijsorganisaties maken bij gelegenheid gebruik van de sportvoorzieningen in Winsum-West. Voor het basisonderwijs is de afstand te groot om de sportaccommodaties in te zetten voor regulier bewegingsonderwijs; dit moet zo dicht mogelijk bij school worden aangeboden. De basisscholen maken dan gebruik van hun eigen of elkaars voorzieningen, of van de Ripperdahal. Zij zien ook bij de plannen voor een brede school graag een gymzaal die onderdeel uitmaakt van dat nieuwe gebouw.

Wel zien de onderwijsorganisaties kansen t.a.v. buitenschoolse activiteiten in Winsum-West, bijvoorbeeld in samenwerking met de verenigingen.

- *Ondernemend Winsum*

De Ondernemersvereniging, Promotie Winsum en Stichting Promotie Waddenland zien voor henzelf weinig directe aanknopingspunten met de ontwikkeling van Winsum-West. Wel zien zij mogelijkheden om met het aantrekkelijk maken van Winsum-West ook het 'product Winsum' steviger op de kaart te zetten. Daarbij mag best wat groter gedacht worden dan dat men in Winsum gewend is, om het gebied ook voor bezoekers of ondernemers van buiten de gemeente interessant te maken.

Ook kijken deze gesprekspartners met belangstelling uit naar de ontwikkelingsmogelijkheden van de Viboavelden, in aansluiting bij bedrijventerrein Het Aanleg. De ondernemers hebben het beeld dat

Winsum potentie heeft en zijn bereid het eigen netwerk in te zetten om collega-ondernemers te interesseren voor investeringen in het gebied.

- *Bestaande functies*

In en direct grenzend aan het gebied bevinden zich woningen, bedrijven, volkstuinen en de begraafplaats. In de verkennende gesprekken is aandacht gevraagd voor (de inpassing van) deze functies. Met name richting de begraafplaats benadrukt men een respectvolle inpassing.

Het perceel met volkstuinen is niet in zijn geheel bezet; een deel van de tuinen ligt braak. De nog aanwezige volkstuinen zijn in principe verplaatsbaar naar de andere volkstuincomplexen in Winsum, waar nog ruimte is.

5.3 Technische verkenning

Energie

In een verkennend onderzoek dat ten behoeve van de (duurzame) energievoorziening van het gebied is uitgevoerd, is de warmte- en elektriciteitsbehoeften in kaart gebracht. Nadat de geschikte technieken voor het gebied zijn geselecteerd, is per scenario bepaald hoe aan de energievraag kan worden voldaan. Dit resulteert per scenario in opbrengsten uit zonnecollectoren, zonnepanelen, aanvullende zonnepanelen in veldopstelling, en tot slot de mogelijkheid om de totale warmtevraag te verduurzamen door het plaatsen van een houtsnipperinstallatie die het hele gebied van warmte voorziet. Per scenario is in beeld gebracht welke kosten met genoemde voorzieningen gemoeid zijn en welke terugverdientijden aan de orde zijn. De uitkomsten van die onderzoek zijn verwerkt in hoofdstuk 6: Ontwikkelrichtingen en verder toegelicht hoofdstuk 7: Toetsing.

Veldcapaciteit en budgetraming

Ten behoeve van deze ontwikkelvisie is in de verkennende fase ook een behoefte- en capaciteitsbepaling en een budgetraming voor de voetbalvelden gemaakt. Ten behoeve van de budgetraming heeft tevens een bodemkundig onderzoek plaatsgehad. Deze onderzoeken zijn opgenomen als bijlage bij dit document en toegelicht in hoofdstuk 7.

5.4. Beschouwing

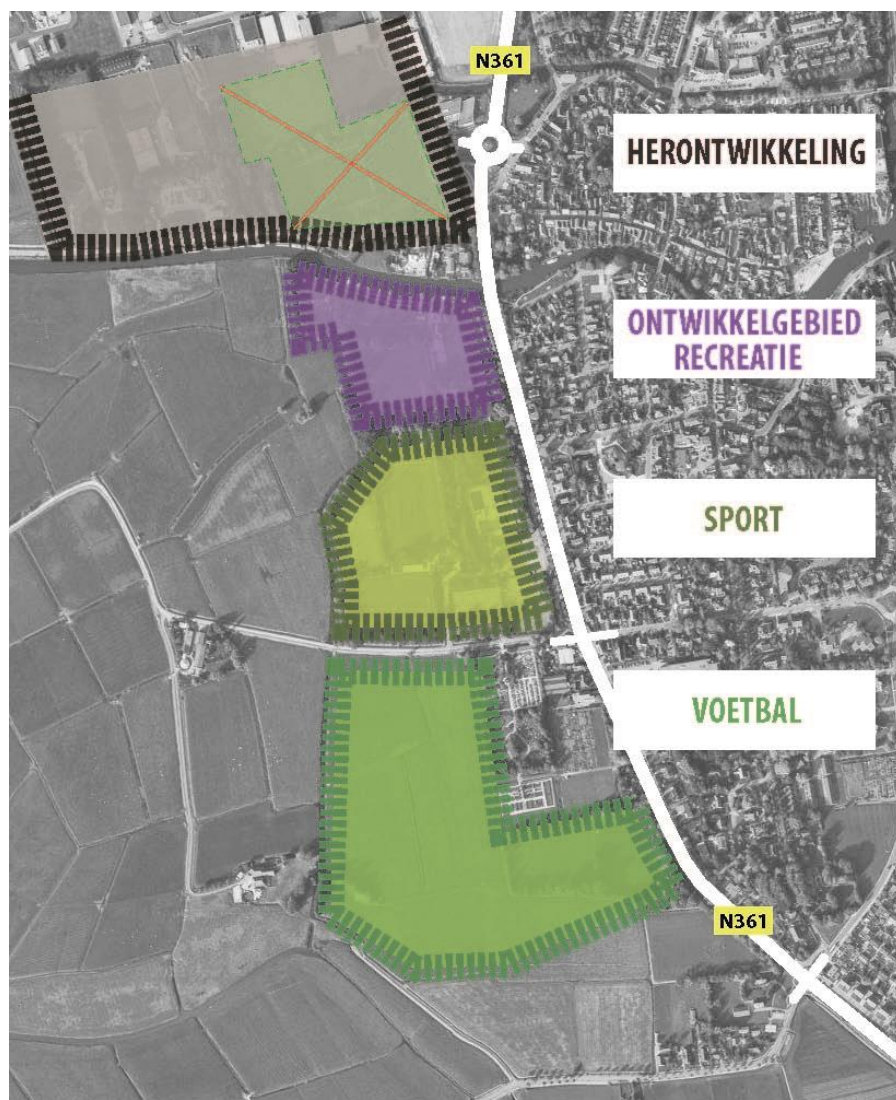
De resultaten van de verkenning zijn gedeeld tijdens bijeenkomsten met de gesprekspartners. Hoewel er tussen de betrokkenen verschillen bestaan in de ervaren knelpunten, de behoeften voor de toekomst en de urgentie om snel te kunnen beschikken over nieuwe faciliteiten, komt naar voren dat er meerwaarde wordt gezien in de ontwikkeling van Winsum-West, waarbij onderlinge samenwerking tot mogelijkheden behoort. En dat er bereidheid is om samenwerking concreter te onderzoeken.

In bijeenkomsten hebben de verenigingen verder aandacht gevraagd voor de verkeerssituatie. Die is in de huidige situatie niet optimaal, maar vraagt in de nieuwe situatie ook de nodige aandacht. Door sporten te clusteren, wordt er op piekmomenten (de zaterdag) een grote verkeersdruk verwacht. Ongeacht de gekozen ontwikkelrichting, zal hiervoor een adequate oplossing gezocht moeten worden. Men vraagt aandacht voor voldoende parkeerruimte en het zoveel mogelijk scheiden van verkeersstromen.

Vervolg

Naar aanleiding van de vaststelling van de startnotitie, heeft een aantal mensen zich aangemeld om actief op de hoogte te blijven of mee te denken over de toekomstige invulling van Winsum-West. Naast deze groep zijn er mogelijk meer omwonenden die betrokken willen zijn bij de planontwikkeling.

Om nog eens breder te kijken of er meer belanghebbenden zijn, is er op 21 mei nog een informatieve bijeenkomst gehouden. Daarvoor zijn omwonenden actief uitgenodigd en is geadverteerd om andere belangstellenden de kans te geven de avond te bezoeken. Ongeveer dertig personen bezochten deze informatieavond. Er is veel gesproken over de verkeerssituatie in het gebied (met name de situatie t.a.v. landbouwverkeer) en over de invloed van nieuwe sportvelden op de begraafplaats. In alle besproken varianten of scenario's ziet men knelpunten die in de vervolgfase goed in beeld moeten worden gebracht, zodat er passende oplossingen kunnen worden gevonden.

Visie Winsum-west

6. Ontwikkelrichtingen

Het is de uitdaging om een ontwerp te maken dat de geconstateerde knelpunten oplost, ruimte biedt voor toekomstige ontwikkelingen, en dat voldoet aan de uitgangspunten die de gemeenteraad in de startnotitie heeft meegegeven. Ook is verder onderzoek nodig naar de wijze waarop alle wensen een plek kunnen krijgen in het gebied Winsum-West.

Om dit in beeld te krijgen, hebben we de informatie uit de verkennende fase vertaald in drie scenario's of ontwikkelrichtingen:

- Variant A: aansluitend op bestaande situatie
- Variant B: nieuwe clustering of zonering
- Variant C: duurzame invulling

Deze ontwikkelrichtingen voldoen allen op hun eigen manier aan de wensen en uitgangspunten die in de verkennende fase zijn geïnventariseerd. Bij alle drie ontwikkelrichtingen is een scoretabel weergegeven die aangeeft in welke mate aan de algemene doelstellingen voldaan wordt (één ster als er niet aan wordt voldaan, vijf sterren als de doelstelling helemaal wordt behaald).

De keuze voor een bepaalde ontwikkelrichting bepaalt op hoofdlijnen de nieuwe invulling voor het gebied Winsum-West. Binnen de ontwikkelrichtingen bestaat wel de mogelijkheid om direct aan de uitwerking en uitvoering van concrete deelprojecten te beginnen (prioritering), en om andere deelprojecten in een later stadium verder uit te werken (fasering), of er nieuwe elementen of deelprojecten aan toe te voegen

Algemene ontwerpopgaven

Naast de afzonderlijke ontwikkelrichtingen, zijn er nog algemene ontwerpopgaven op het gebied van verkeer en infrastructuur, duurzaamheid en energie en de inrichting van de openbare ruimte c.q.

het creëren van een aantrekkelijk groen gebied om te sporten en te bewegen. Hoe deze ontwerpopgaven vorm kunnen krijgen, hangt ten dele af van de keuze voor een bepaalde ontwikkelrichting. In de uitwerking van de plannen voor Winsum-West in de vervolgfase, wordt verder onderzocht hoe vorm kan worden gegeven aan de ideeën hierover die in de verkennende fase zijn aangedragen.

Daarnaast moet in een volgende fase van het project Winsum West ook een nieuwe invulling gevonden worden voor de velden van Viboa.

Het bouwen van een sporthal is in de verkennende fase vaak genoemd. Op dit moment is er echter (nog) niet voldoende momentum om hier direct mee aan de slag te gaan. Het inzichtelijk maken van de financiële haalbaarheid van een sporthal vergt meer tijd, maar hangt ook af van andere ontwikkelingen, zoals de plannen voor een Brede School, die zich nog in een beginstadium bevinden. Het is dan ook voorbarig om het onderwerp volledig van de agenda voor Winsum-West te verwijderen. In alle ontwikkelrichtingen is daarom in dit stadium alleen een globale ruimtelijke indicatie aangegeven voor een sporthal.

Variant A

Herontwikkeling	Zwembad	Optie sporthal	Te verbreden of aan te leggen weg
Recreatie	Tennis	Optie gebouwuitbreiding	Fietsroute
Ontwikkelgebied recreatie & overig	Voetbal	Speelplaats	Parkeerplaats
Velden / baden	Overige sporten	Pieterpad	Lang parkeren

Variant A: aansluitend op bestaande functies

De eerste ontwikkelrichting sluit zoveel mogelijk aan bij bestaande voorzieningen.

Sport

Voor een nieuw voetbalcomplex wordt gebruik gemaakt van de huidige accommodatie van Hunsingo, waar twee velden zijn in te passen. Ten zuiden van Schilligeham worden nog eens vier velden aangelegd.

Vanwege de ruimtelijke begrenzing van het gebied, is voor voetbal een combinatie van kunstgras- en natuurgrasvelden nodig¹.

Ten zuiden van de Schilligeham is een nieuw gebouw met kleedkamers en kantine geprojecteerd. Wat met de oude bebouwing van Hunsingo gebeurt, wordt nader onderzocht.

De overige georganiseerde sporten (tennis, hockey, korfbal, atletiek) blijven op hun huidige locatie, waarbij wel wordt onderzocht hoe in het zuidelijke cluster (hockey, korfbal, atletiek) de huidige knelpunten kunnen worden opgelost. Het gaat dan over de renovatie van het hockeyveld en de aanleg van een nieuw korfbalveld. Verder kan worden gekeken naar het aanpassen c.q. uitbreiden van het gebouw, zodat beide verenigingen meer ruimte krijgen voor hun eigen activiteiten (optie). Ook wordt voorzien in een extra (kunstgras)veld.

In dit cluster wordt ook geprobeerd een oplossing te zoeken voor atletiek. Indien mogelijk aansluitend bij het gebouw van hockey en korfbal, of met een kleinere voorziening direct bij het atletiekveld.

¹ KYBYS heeft een behoefte- en capaciteitsberekening voor het aantal voetbalvelden in Winsum-West gedaan. Op basis van deze berekeningen moet voor een voetbalcomplex voor de beide voetbalclubs rekening worden gehouden met de aanleg van 6 velden (bijvoorbeeld 3 natuurgras wedstrijd velden, 2 kunstgrasvelden voor wedstrijd en training en 1 natuurgras WETRA veld voor wedstrijd en training).

Dit cluster biedt ook kansen voor een meer centraal gelegen plek voor de Jeu de Boules-vereniging, waarbij de vereniging naast een nieuwe baan mogelijk gebruik kan maken van de kantine van hockey en korfbal

De huidige situatie van het zwembad en de tennisbaan blijven nagenoeg onveranderd. Zij blijven redelijk op zichzelf, wat weinig aanknopingspunten biedt voor samenwerking of synergie, met name op het gebied van duurzaamheid (zoals een gedeelde energievoorziening).

Recreatie

Tussen het Winsumerdiep en de noordrand van het huidige terrein van het zwembad is ruimte gereserveerd voor (bedrijfsmatige) recreatieve ontwikkeling. Te denken valt aan nieuwe voorzieningen zoals een dag-attractie, verblijfsrecreatie en/of activiteiten op het gebied van sport en wellness. De gemeente neemt hierin een faciliterende rol aan en zoekt voor de ontwikkeling zelf externe (commerciële) partijen.

Openbare ruimte

De ambitie is om Winsum-west een aantrekkelijk groen gebied te maken voor ongebonden sport, zoals hardlopen en overige individuele buitensporten (openbare ruimte sportief). Hiertoe zal de paden- en groenstructuur in het gebied worden versterkt en wordt ruimte gezocht voor speelvoorzieningen of andere openbare beweegvoorzieningen. Het pad langs het Oude Diepje wordt geschikt gemaakt voor zowel fietsen als wandelen en voor het Pieterpad wordt ruimte gereserveerd langs de nieuwe voetbalvelden.

Infrastructuur

De nieuwe ontwikkelingen richten zich op het ontsluiten van de bestaande functies en het nieuwe voetbalcomplex via Schilligeham. Deze weg zal worden verbreed. Het voetbalcomplex bevindt zich in deze variant aan weerszijden van Schilligeham en wordt daarmee doorsneden door een openbare weg.

Het pad rond begraafplaats wordt verbreed t.b.v. autoverkeer. Zowel ter hoogte van het nieuwe voetbalgebouw als het cluster hockey, korfbal, atletiek, worden parkeerplaatsen aangelegd.

Er is (extra) aandacht voor fiets- of langzaamverkeer in relatie tot de N361. Ter hoogte van het Winsumerdiep wordt de verbinding met het centrum verbeterd. Aan de zuidkant wordt een verbinding richting de kruising van de Garnwerderweg met de N361 voorzien.

De ontsluiting van Winsum-West voor langzaam verkeer kan nog worden geoptimaliseerd met een veilige fietsoversteek, bij voorkeur een fietstunnel ter hoogte van het gemeentehuis.

Energie

In deze variant kunnen in de afzonderlijke gebouwen energiebesparende maatregelen worden genomen. Om het hele gebied energieneutraal te maken en de gebouwen bijvoorbeeld aan te sluiten op een centrale energievoorziening, is een relatief grote investering nodig. Dit komt door de verspreide ligging van de gebouwen, waardoor er een groot of uitgebreid nieuw energienetwerk nodig is. De totale investering om dit scenario met behulp van duurzame energietechnieken energieneutraal te maken bedraagt 451.000.

Overig

In alle varianten is een richtbedrag opgenomen voor overname van (club) gebouwen die in de varianten als gevolg van de herinrichting van het gebied buiten gebruik raken.

Overzicht kosten Scenario A

Thema	Activiteit/ingreep	Termijn/ planning	Kosten noodzakelijk	Kosten opties	Kosten TOTAAL
Sport	Voetbalvelden	Snel	1.915.000	0	1.915.000
	Voetbalgebouw	Snel	1.719.000	0	1.719.000
	Hockey-/korfbalveld	Snel	293.000	70.000	363.000
	Atletiek en Jeu de Boules	aansluitend	244.000	40.000	284.000
Infrastructuur	Verbreden Schilligeham	Snel/direct	41.000	0	41.000
	Verbetering toegang kunstgrasveld	Snel/direct	261.000	0	261.000
	Parkeren		371.000	0	371.000
	Verbetering toegankelijkheid sportvelden		380.000	0	380.000
	Tunnel	Op termijn	0	600.000	600.000
Openbare ruimte	Groenvoorziening	Direct	100.000		100.000
Energie	Duurzaamheidsmaatregelen	Direct	451.000	0	451.000
Overig	Overname gebouwen	Snel	50.000		50.000
Totaal:			5.825.000	710.000	6.535.000

Doelstelling	Score
Compact	**
Duurzaam	**
Toekomstbestendig	**
Financieel/kosten	****
Draagvlak	**
Verkeer	*
Totaal/beoordeling	redelijk, maar zeker niet optimaal. blijvende knelpunten op toekomstige uitbreiding en verkeer

Variant B

Herontwikkeling	Zwembad	Optie sporthal	Te verbreden of aan te leggen weg
Recreatie	Tennis	Optie gebouwuitbreiding	Fietsroute
Ontwikkelingsgebied recreatie & overig	Voetbal	Optie fietsroute	Parkeerplaats
Velden / baden	Overige sporten	Speelplaats	Lang parkeren

Variant B Nieuwe clustering of zonering

In dit scenario worden de verschillende functies geclusterd in afzonderlijke functionele zones.

Sport

Het nieuwe complex voor de beide voetbalclubs ligt in deze variant in zijn geheel ten zuiden van Schilligeham. Er wordt centraal op dit complex een nieuw gebouw met kleedkamers en kantine opgericht.

De overige sporten (hockey, korfbal, atletiek en ongebonden sporten) vinden hun plek centraal in het midden van het gebied. Er wordt gezocht naar een gezamenlijke en/of multifunctionele accommodatie voor alle sporten – al dan niet gebruik makend van bestaande gebouwen Hunsingo. Ook de Jeu de Boules-baan kan aansluitend hierbij een plek vinden.

Deze clustering biedt meer mogelijkheden voor zwembad en de tennisvereniging om aan te sluiten bij de ontwikkeling van Winsum-West, bijvoorbeeld met een gezamenlijke energievoorziening.

Recreatie

Net als in de voorgaande ontwikkelrichting, is tussen het Winsumerdiep en de zone voor de overige sporten, ruimte gereserveerd voor (bedrijfsmatige) recreatieve ontwikkeling.

Openbare ruimte

Ook in deze variant zal de paden- en groenstructuur in het gebied worden versterkt en wordt ruimte gezocht voor speelvoorzieningen of andere openbare beweegvoorzieningen. Het pad langs het Oude Diepje wordt geschikt gemaakt voor zowel fietsen als wandelen en voor het Pieterpad wordt ruimte gereserveerd langs de nieuwe voetbalvelden.

Infrastructuur

Er wordt een nieuwe centrale entree gemaakt ter hoogte van de G. Reinderstraat. Van hieruit loopt een weg door het gebied, waarlangs alle functies bereikt kunnen worden. Bij verdere uitwerking van de ontwikkelrichting zal nader worden onderzocht of er een volledig voor autoverkeer toegankelijke weg door het gebied moet lopen, of dat kan worden volstaan met het verbreden van de parallelweg tussen de N361 het zwembad en de tennisbanen en het verbreden van Schilligeham (geschikt voor verkeer in twee richtingen). Voor het overige kan dan mogelijk worden volstaan met fiets- en wandelpaden in de rest van het gebied.

Er worden in zowel het cluster overige sporten als bij het voetbalcomplex parkeerplaatsen aangelegd. In de recreatieve zone bij het Winsumerdiep wordt een parkeerplek voor lang parkeren aangelegd. Deze laatste parkeerplek dient mede voor het parkeren van bezoekers van het centrum, waar een blauwe zone wordt ingevoerd.

Ter hoogte van het Winsumerdiep wordt de verbinding met het centrum verbeterd. En net als in de vorige variant, wordt aan de zuidkant een verbinding richting de kruising van de Garnwerderweg met de N361 voorzien. Ook hier behoort de aanleg van een tunnel ter hoogte van het gemeentehuis tot de optionele mogelijkheden.

De (vorm van) de centrale entree van het gebied ter hoogte van de G.Reinderstraat en de zuidelijke langzaamverkeerverbinding richting de kruising van de Garnwerderweg hangen sterk samen met de ontwikkelingen rond de N361. In de algemene kostenraming is eerst rekening gehouden met de aanleg van rotondes ter hoogte van de centrale entree en de Garnwerderweg als optie. Deze kunnen wellicht ook in de werkzaamheden voor de N361 worden meegenomen.

Energie

Wat betreft het energieneutraal maken van dit scenario zijn er kleine verschillen met scenario A. De totale investering hiervoor bedraagt 415.000. De clustering van gebouwen levert een voordeel op bij de aanleg van een nieuwe centrale energievoorziening.

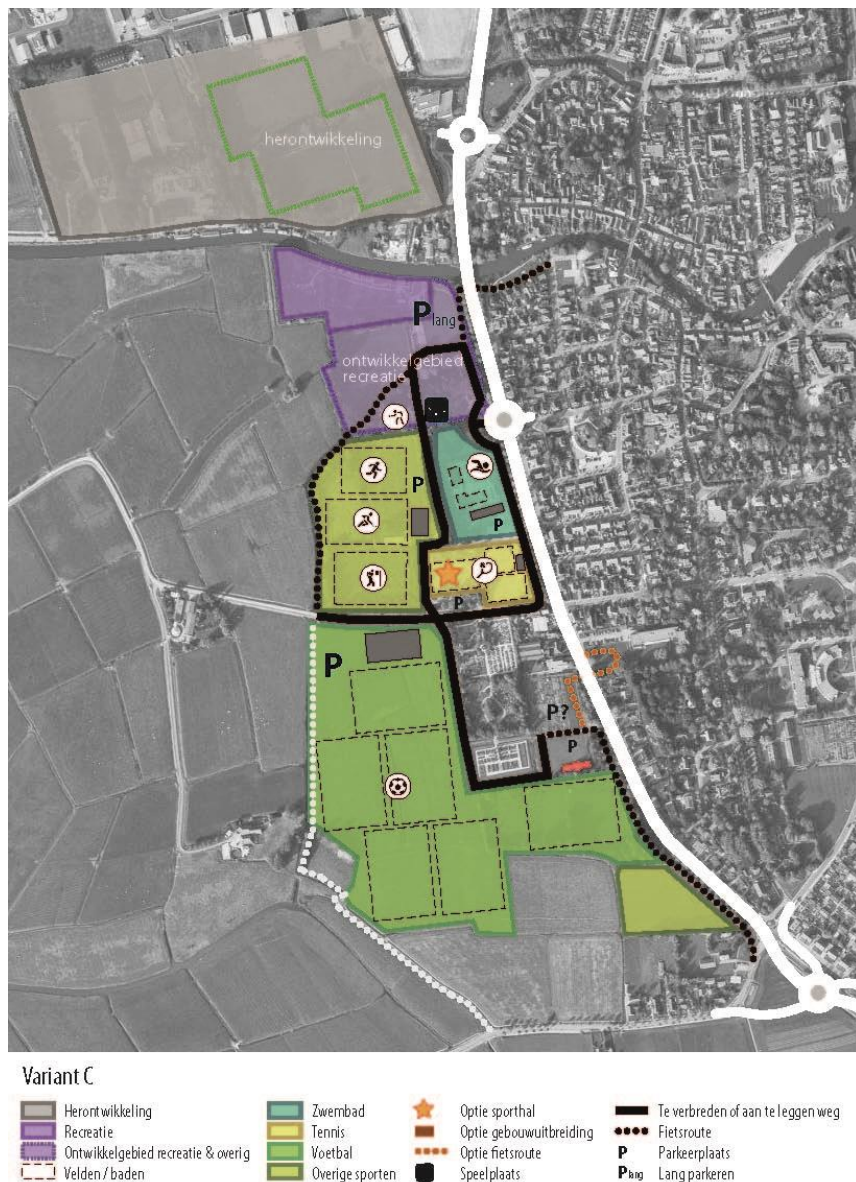
Overzicht kosten Scenario B

Thema	Activiteit/ingreep	Termijn/ planning	Kosten nood- zakelijk	Kosten opties	Kosten TOTAAL
Sport	Voetbalvelden	Snel	1.970.000	0	1.970.000
	Voetbalgebouw	Snel	1.719.000	0	1.719.000
	Hockey-/korfbalveld	Snel	415.000	0	415.000
	Atletiek en Jeu de Boules	aansluitend	244.000	0	244.000
	Gebouw overige sporten	Snel	300.000	0	300.000
			0	0	0
Infrastructuur	Verbreden Schilligeham	Snel/direct	41.000	0	41.000
	Verbetering toegang sportvelden	Snel/direct	1.359.000	0	1.359.000
	Parkeren	Snel/direct	567.000	0	567.000
	Verbetering toegankelijkheid sportvelden - N361	aansluitend	542.000	1.250.000	1.792.000
	Tunnel	Op termijn	0	600.000	600.000
Openbare ruimte	Groenvoorziening	Direct	100.000	0	100.000
Energie	Duurzaamheids-maatregelen	Direct	415.000	0	415.000
Overig	Overname gebouwen	Snel	50.000		50.000
Totaal:			7.722.000	1.850.000	9.572.000

Doelstelling	Score
Compact	***
Duurzaam	***
Toekomstbestendig	***
Financieel/kosten	**
Draagvlak	****
Verkeer	***
Totaal/beoordeling	Goed, lost de meeste knelpunten op en biedt de meeste verkeersveiligheid. Aanvullende parkeerruimte is wenselijk.

Variant C: Duurzame invulling

In deze variant geeft de mogelijkheid voor de meest duurzame oplossing; er is in deze variant het meeste energiewinst te halen, door het zoveel mogelijk clusteren van alle bebouwing centraal in het gebied.

Sport

Net als in scenario B, is in deze variant het nieuwe voetbalcomplex gesitueerd ten zuiden van Schilligeham en bevinden de overige sporten zich in het middengebied. Voor een maximale duurzame synergie, worden in deze variant echter alle gebouwen zoveel mogelijk geclusterd. Dit kan in één gebouw voor alle sporten (en binnensport), of in een twee afzonderlijke gebouwen (een gebouw voor voetbal en één voor overige sporten), maar dan wel direct bij elkaar in de buurt ter hoogte van Schilligeham.

Recreatie

Net als in de voorgaande ontwikkelrichtingen, is tussen het Winsumerdiep en de zone voor de overige sporten, ruimte gereserveerd voor (bedrijfsmatige) recreatieve ontwikkeling.

Openbare ruimte

Ook in deze variant zal de paden- en groenstructuur in het gebied worden versterkt en wordt ruimte gezocht voor speelvoorzieningen of andere openbare beweegvoorzieningen. Het pad langs het Oude Diepje wordt geschikt gemaakt voor zowel fietsen als wandelen en voor het Pieterpad wordt ruimte gereserveerd langs de nieuwe voetbalvelden.

Infrastructuur

De ingrepen ten aanzien van de infrastructuur zijn hetzelfde als in ontwikkelrichting B.

Energie/extra duurzaam

Wat betreft het energieneutraal maken van dit scenario zijn er kleine verschillen met scenario A en B. De totale investering hiervoor bedraagt 400.000.

Als variant op deze meest duurzame invulling door het zoveel mogelijk clusteren van gebouwen, is tijdens de verkenning ook nog gekeken naar de mogelijkheid om alle sportfuncties voor de verenigingen (zowel binnensport, kantines en kleedkamers) in één groot centraal gebouw te clusteren (dat dan in aansluiting bij het zwembad, wordt verwarmd door een centrale houtkachel). Dit biedt maximale winst op het gebied van duurzaamheid en exploitatie en beheer.

Om het gebied volledig energieneutraal te maken, kan daarnaast ook nog een zonneveld worden aangelegd.

Het is daarentegen wel de meest kostbare variant; een dergelijk gebouw vergt een forse investering. Verder ontstaat er een knelpunt ten aanzien van verkeer en parkeren, omdat alle verkeersstromen zich op deze locatie zullen richten. Daarnaast bestaat er onder de verenigingen weinig draagvlak voor deze schaal van samenwerken. De optie is vanwege deze knelpunten op dit moment niet verder uitgewerkt.

Overzicht kosten Scenario C

Thema	Activiteit/ingreep	Termijn/ planning	Kosten nood- zakelijk	Kosten opties	Kosten TOTAAL
Sport	Voetbalvelden	Snel	1.970.000	0	1.970.000
	Voetbalgebouw	Snel	1.719.000	0	1.719.000
	Hockey- /korfbalveld	Snel	415.000	0	415.000
	Atletiek en Jeu de Boules	Aanslui- tend	244.000	0	244.000
	Gebouw overige sporten	Snel	300.000	0	300.000
Infra- structuur	Verbreden Schilligeham	Snel/direct	41.000	0	41.000
	Verbetering toegang sportvelden	Snel/direct	1.359.000	0	1.359.000
	Parkeren	Snel/direct	567.000	0	567.000
	Verbetering toegankelijkheid sportvelden - N361	Aanslui- tend	542.000	1.250.000	1.792.000
	Tunnel	Op termijn	0	600.000	600.000
Openbare ruimte	Groenvoorziening	Direct	100.000	0	100.000
Energie	Duurzaamheids- maatregelen	Direct	400.000	0	400.000
Extra	Zonneveld	Op termijn	0	p.m.	0
Overig	Overname gebouwen	Snel	50.000	0	50.000
Totaal:			7.707.000	1.850.000	9.557.000

Doelstelling	Score
Compact	***
Duurzaam	****
Toekomstbestendig	***
Financieel/kosten	**
Draagvlak	***
Verkeer	***
Totaal/beoordeling	goed , mits er aanvullende ruimte wordt gevonden voor verplaatsen voetbalveld t.b.v. parkeerruimte

7. Toetsing

De ontwikkelrichtingen zijn in grote lijnen beoordeeld op de centrale doelstellingen. Daarnaast is ook in globale lijnen alvast gekeken naar juridische, technische c.q. bodemkundige en financiële aspecten, waar in de uitwerking rekening mee moet worden gehouden.

7.1. Duurzaamheid

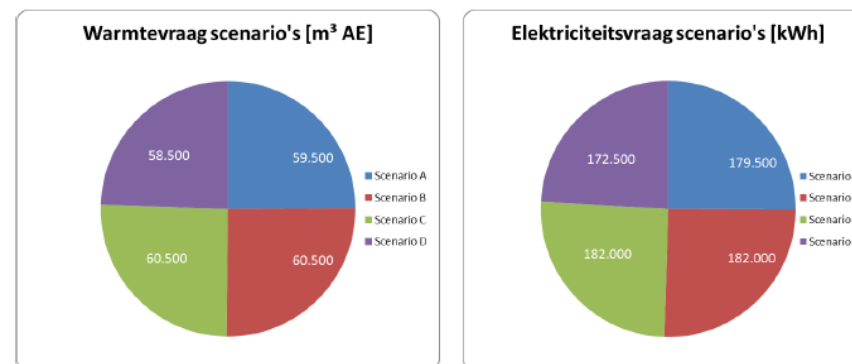
Eén van de algemene doelstellingen is om Winsum-West duurzaam en volledig energieneutraal te ontwikkelen. Energie-adviesbureau E-kwadraat heeft in beeld gebracht welke maatregelen kunnen worden toegepast voor een energie-neutrale invulling van Winsum-West. Het volledige rapport is in de bijlage opgenomen.

Energievraag per scenario

Er is voor iedere ontwikkelrichting (scenario's in het rapport van E-kwadraat) een inschatting gemaakt van de energievraag. E-kwadraat heeft naast de drie scenario's die in hoofdstuk 6 zijn beschreven, nog een vierde scenario meegenomen in de berekening, namelijk; het concentreren van alle gebouwen in een multifunctionele accommodatie (scenario D).

Per scenario is de warmtevraag en de elektriciteitsvraag per jaar berekend. Hiervoor zijn kentallen voor energiebehoefte van bestaande gebouwen gebruikt. De berekening laat zien dat de scenario's relatief dichtbij elkaar liggen qua energieverbruik. Het clusteren van alle functies in een multifunctionele accommodatie levert de laagste energievraag op, maar het verschil is niet heel groot.

Wanneer een sporthal met een oppervlak van 48x28 meter (1.350 m²) gerealiseerd wordt, is te verwachten dat de energievraag met nog eens 8.500 m³ AE (warmtevraag) en 35.000 kWh (elektriciteitsvraag) toeneemt.

Energieneutraal door het opwekken van energie

Om een energieneutraal Winsum-West te realiseren, is gekeken naar een aantal manieren om in het gebied duurzame energie te kunnen opwekken waarmee in de energievraag wordt voorzien. De volgende technieken zijn bekeken²:

- zonnepanelen (zonPV) op daken van de sportcomplexen van de voetbalvereniging en de korfbal/hockeyvereniging;
- zonnepanelen (zonPV) in veldopstelling (als aanvulling, omdat er niet genoeg dakoppervlak is);
- zonnecollectoren op daken van de sportcomplexen van de voetbalvereniging en de korfbal/hockeyvereniging;
- Centrale houtsnipperketel voor warmtevoorziening.

² Het gebruik van windenergie of geothermie wordt niet meegenomen, omdat deze technieken qua schaalgrootte en investering niet passen bij het te ontwikkelen gebied. Daarnaast is de doorlooptijd qua aanleg van deze technieken aanzienlijk langer dan de hier beschouwde technieken, ook vanwege het veel hogere investeringsniveau.

Zonne-energie

Een zonnecollector is een apparaat dat zonlicht omzet in warmte. Voor omzetting van zonlicht naar elektriciteit wordt een zonnepaneel gebruikt.

In alle scenario's kan een deel van de benodigde warmte worden opgewekt door zonnecollectoren. Daarnaast kan 33 tot 42% van de elektriciteitsvraag worden opgewekt met zonnepanelen op de daken van de sportaccommodaties. De resterende elektriciteitsvraag kan worden opgewekt door een zonneweide.

	Opbrengst zonnecollector en op daken[m³ AE]	Opbrengst zonnepanelen op daken [kWh]	Restvraag elektriciteit [kWh]	Vermogen aanvullende zonnepanelen veldopstelling	Oppervlak veldopstelling
Scenario A	7.000	60.500	119.000	134 kW _p	2.050 m²
Scenario B	6.500	75.500	106.500	120 kW _p	1.850 m²
Scenario C	6.500	75.500	106.500	120 kW _p	1.850 m²
Scenario D	4.500	72.000	100.500	113 kW _p	1.750 m²

Houtsnipperketel

De warmtevraag kan volledig worden verduurzaamd door een houtsnipperketel. Deze kan het beste zo dicht mogelijk bij de accommodatie met de grootste warmtevraag worden geplaatst. In Winsum-West is dat het zwembad. Bij het toepassen van een houtketel, moet ook een warmtenet voor het transport van de warmte worden aangelegd (kosten ca. 150 €/meter).

Winsum-West energieneutraal met de beschreven technieken

Om de investeringen en opbrengsten van een houtkachel in combinatie met zonne-energie inzichtelijk te maken, is een berekening gemaakt aan de hand van scenario A. De resultaten voor de overige scenario's zijn vergelijkbaar.

Verduurzaming scenario A	Houtketel	ZonPV op daken	ZonPV in veld	Zonnecollectoren
Systeemgrootte	150 kW _{th}	68 kW _p	133 kW _p	150 m²
Investering	€ 187.000	€ 75.000	€ 158.500	€ 30.000
Productie/gasbesparing	50.000 m³ AE	60.500 kWh/jaar	118.800 kWh/jaar	6.500 m³ AE
Besparing inkoop	€ 27.500	-	-	-
Kosten hout+onderhoud	€ 13.750	-	-	-
Opbrengsten	€ 13.750	€ 8.500	€ 17.000	€ 3.500
t.v.t.	13,6 jaar *	8,8 jaar	9,3 jaar	8,6 jaar

* Wanneer naar scenario D gekeken wordt, is de terugverdientijd van de houtketel circa 8,2 jaar. Het verschil komt door de kosten van het warmtenet.

De resultaten laten zien dat de verhouding tussen investering en opbrengsten (de terugverdientijd: t.v.t. in de tabel) voor de zonnepanelen en zonnecollectoren weinig verschillen. De terugverdientijd van een houtkachel is langer, dit komt door de kosten van de aanleg van een warmtenet.

In de onderstaande tabel is weergegeven welke investeringen nodig zijn wanneer de scenario's met de beschreven technieken (zonnepanelen, zonnecollectoren en een houtkachel) energieneutraal worden gemaakt.

	Scenario A	Scenario B	Scenario C	Scenario D
ZonPV op daken	€ 75.000	€ 93.500	€ 93.500	€ 89.000
ZonPV in veld	€ 158.500	€ 143.000	€ 143.000	€ 136.000
Zonnecollectoren	€ 30.000	€ 28.000	€ 28.000	€ 20.000
Houtgestookte ketel	€ 67.500	€ 67.500	€ 67.500	€ 67.500
Opslagbunker	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
Warmteleidingen	€ 105.000	€ 67.500	€ 52.500	€ 30.000
Totale investering	€ 451.000	€ 415.000	€ 400.000	€ 357.500

De resultaten laten zien dat de totale investeringen per scenario verschillen. Scenario A vergt de hoogste investeringen. Dit komt door (de aanleg van) het warmtenet en het feit dat de gebouwen in dit scenario het minst geclusterd zijn.

Conclusie

De berekeningen laten zien dat het energieverbruik van de vier scenario's voor de invulling van Winsum-West redelijk dicht bij elkaar ligt. De terugverdientijd ligt in de verschillende scenario's tussen de 8 en 14 jaar.

Scenario's C en D zijn het meest geschikt om energieneutraal ingericht te worden tegen zo laag mogelijke investeringskosten. Dit komt doordat de grootste energiebehoefte in dit scenario geclusterd is (accommodatie voetbal en korfbal/hockey geclusterd redelijk in de buurt van zwembad).

Naast het investeren in het opwekken van duurzame energie, zoals in deze paragraaf is beschreven, is het ook mogelijk om aan de duurzaamheidsvraag te voldoen door het energieverbruik te verlagen of schone energie in te kopen bij een duurzame leverancier. Het is dus in theorie mogelijk om de doelstellingen t.a.v. een energie-neutrale invulling te bereiken met geringe investeringen.

Er wordt in dat geval ingezet op energiebesparing door isolatie. De (traditionele) energie wordt ingekocht bij een 100% energie-neutrale of duurzame leverancier. Er zijn dan geen grootschalige investeringen vereist aan de infrastructuur (ketels, leidingen e.d.), maar het kostenbesparende effect is op de langere termijn klein (na een periode van 20 tot 25 jaar hooguit 10%).

Door in het gebied te investeren in duurzame energie-opwekkers, is het kostenvoordeel op de langere termijn groter (30 - 40%) dan wanneer wordt volstaan met de conversie van traditionele energieleveranciers naar duurzame leveranciers. Bovendien activeert de gemeente zichtbaar haar voorbeeldfunctie³.

---

³ Het opwekken van duurzame energie is afhankelijk van weersomstandigheden. Dit betekent dat in er een blijvend beroep moet worden gedaan op traditionele energie-opwekkers zoals gasketels en elektriciteit vanuit het bestaande elektriciteitsnet. De negatieve effecten hier van op de duurzaamheidsdoelstelling

In alle scenario's geldt dat de opbrengst van investeringen om energie te besparen het hoogste is wanneer er sprake is van nieuwbouw van gebouwen. Bij nieuwbouw zijn er hogere isolatiewaarden te realiseren en kunnen installaties optimaal worden ingepast bij de energie-vragende functies. Bij (her)gebruik van bestaande gebouwen kan besparingsverlies worden ondervangen door op een externe locatie (bijvoorbeeld op het VIBOA-complex) een hogere capaciteit aan zonnepanelen te plaatsen.

7.2. Bodemkundige verkenning

KYBYS heeft een capaciteitsberekening en een bodemkundige verkenning gedaan, om op hoofdlijnen inzicht te krijgen in de realisatiekosten van een nieuw voetbalcomplex (de volledige rapporten zijn opgenomen in de bijlage). Voor de aanleg van een nieuw sportpark is het van belang inzicht te hebben in de bodemkundige en hydrologische situatie ter plaatsen, omdat dit van invloed kan zijn op de aanlegkosten van een sportpark. De gegevens van KYBYS zijn gebruikt bij de kostenraming van de verschillende ontwikkelrichtingen.

Uit de bodemkundige verkenning blijkt dat er in het gebied sprake is van een vrij homogene bodemopbouw, bestaande uit zandige en siltige klei. Twee sloten in het gebied zijn (deels) gedempt met bodemvreemd materiaal (puin e.d.).

Voor de aanleg van een sportpark zijn verbeteringen t.a.v. de waterhuishouding nodig. Dit kan door het (deels) ophogen van het terrein in combinatie met het aanleggen van drainage. Bij de aanleg van civieltechnische constructies zoals wegen, gebouwen en kunstgrasconstructies, moet rekening worden gehouden met het bodemprofiel. Door het voorkomen van slappe bodemlagen in combinatie

---

worden gecompenseerd door teruglevering van schone energie op momenten dat deze opbrengsten hoger liggen dan de eigen energiebehoeften.

met relatief grote hoogteverschillen (de percelen worden doorsneden door sloten) en slootdemping, is het risico op verzakking vrij groot. Om zettingen of verzakkingen te voorkomen, wordt geadviseerd om de sloten met zand te dempen.

Op de bestaande sportvelden is het risico op verzakking minder groot; het gebied is al langere tijd in gebruik als sportpark. Wanneer naast de bestaande velden ook de groenstroken zullen worden gebruikt voor de aanleg van kunstgrasconstructies, moet de draagkracht ter plaatse nog wel nauwkeuriger in kaart worden gebracht.

Wanneer het definitieve ontwerp voor het sportpark bekend is, is voor de definitieve bodemkundige toets nader geotechnisch onderzoek nodig.

7.3.Financiële paragraaf

Op basis van de kostenraming voor de drie ontwikkelrichtingen, is onderzoek gedaan naar de financiële gevolgen van de (her)inrichting van Winsum-West voor de gemeentelijke begroting. In de meerjarenbegroting is namelijk (nog) geen rekening gehouden met de ontwikkelingen in dit gebied. Hier volgt de globale samenvatting.

Financiering

In onze gemeente is in zijn algemeenheid sprake van totaalfinanciering. De totale financieringsbehoefte wordt naast de financieringsmogelijkheden gelegd. Externe financieringsmiddelen wordt zoveel mogelijk voorkomen door gebruik te maken van interne financieringsmiddelen. Gelet op de te investeren bedragen in Winsum-West is het noodzakelijk zijn om te kijken naar externe financieringsbronnen in de vorm van op te nemen geldleningen. Op dit moment is de rente historisch laag, waardoor externe financiering op dit moment zelfs aantrekkelijk is. In de verkennende berekeningen is eerst uitgegaan van een rente van 2,25%. De werkelijke rente is op dit moment lager.

Dekking

Naast de financieringslasten (zoals de besproken lening) is er nog de vraag of de gemeente Winsum de lasten die voortvloeien uit deze investeringen in de gemeentelijke exploitatie kan opvangen. Hiervoor zijn alle investeringsbedragen van de drie ontwikkelrichtingen of scenario's doorgerekend (zie voor het totaaloverzicht de tabel op de bladzijde hiernaast). Hierbij zijn eerst alle kosten meegerekend: zowel de 'vaste' kosten als de optionele kosten. Ook zijn alle aanpassingen aan de N361 hierin meegenomen. Deze investeringsbedragen hebben kapitaallasten tot gevolg. Deze kapitaallasten zijn per scenario voor een periode van 10 jaar op een rij gezet. Hierbij is het van belang we voldoende ruimte in onze begroting hebben om deze extra kapitaallasten te kunnen dekken.

De totale lasten van het (meest uitgebreide) investeringsprogramma Winsum-West komen in het jaar 2018 licht hoger uit dan het beschikbare budget. Dit komt mede doordat alle investeringen in het kalenderjaar 2017 zijn gepland. In de praktijk zal er sprake zijn van enige fasering. Door een lineaire afschrijvingsmethode dalen de lasten hierna ieder jaar. In alle overige jaren is de financiële ruimte hoger dan de benodigde budgetruimte.

Rekenkundig is er voldoende dekking voor de kosten van het investeringsprogramma voor Winsum-West.

Wel willen wij bij deze conclusie nog het volgende opmerken:

- Bij de berekening van de kosten is uitgegaan van normbedragen en is daarnaast gerekend met opslagen voor uitvoerings- en algemene kosten en ook nog een percentage voor risico's. Het betreft dus ruime ramingen, waarbij er voorzichtigheidshalve gekozen is voor de bovenkant van de marges.
- Bij de investeringen voor infrastructuur zijn er wellicht mogelijkheden om gedeeltelijk dekking te vinden via het budget dat de provincie beschikbaar heeft gesteld voor aanpassingen aan de N361.
- Er zijn investeringen opgenomen voor duurzaamheidsverbeteringen. Uitgangspunt hierbij is dat de jaarlijkse exploitatielasten (energie) kunnen worden verlaagd c.q. dat de gebruiker in staat zou moeten zijn een hogere vergoeding voor het gebruik te betalen. Dit zou tot gevolg kunnen hebben dat de gemeentelijke bijdragen aan zwembad en verenigingen kunnen worden verlaagd.
- In 2002 is grond aangekocht ten westen van de zuiveringsinstallatie aan de Schouwerzijlsterweg ten behoeve van een mogelijk te ontwikkelen nieuw sportcomplex. Op deze grond is in het verleden alleen het 4e veld van Viboa aangelegd. De overige grond wordt nu verpacht. Met de ontwikkeling van Winsum-West ten zuiden van het Winsumerdiep kunnen deze gronden te koop worden aangeboden. Dit geldt ook voor de VIBOA gronden en het gebied ten zuiden van camping Marenland dat is aangemerkt als commercieel exploitatiegebied. Opbrengsten uit verkoop of pacht kunnen ook als aanvullende financieringsbron gelden.
- Andere bronnen van (co)-financiering zijn nog onvoldoende in beeld gebracht. Denk hierbij aan subsidies en financiële bijdragen in het kader van leefbaarheid, verkeersveiligheid of gezondheid vanuit Provincie, NAM en diverse fondsen. Eventuele bijdragen uit

deze hoeken zullen een verlagend effect hebben op de gemeentelijke investering.

Overzicht investeringen Winsum-West

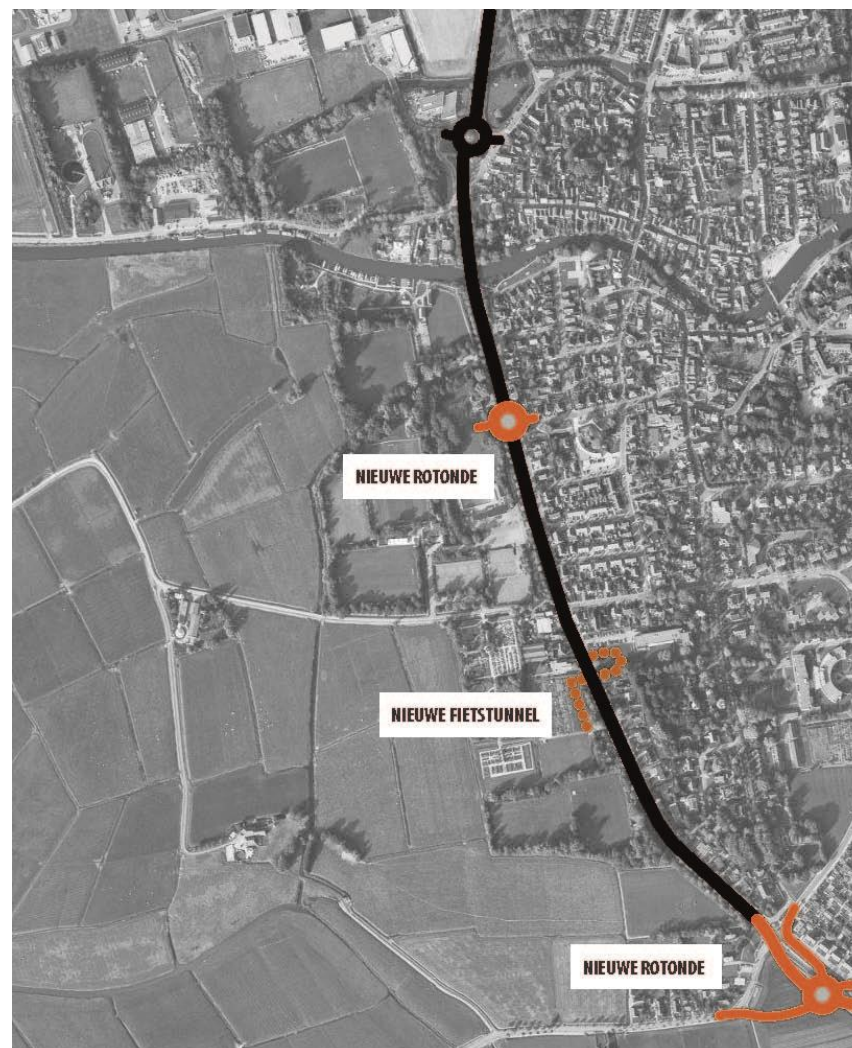
(betreft totale kosten incl. opties)

Omschrijving	Onderdeel	Scenario A	Scenario B	Scenario C
Sport	Voetbalvelden	1.915.000	1.970.000	1.970.000
	Voetbalgebouw	1.719.000	1.719.000	1.719.000
	Hockey-/korfbalveld	363.000	415.000	415.000
	Atletiek en Jeu de Boules	284.000	244.000	244.000
	Gebouw overige sporten	0	300.000	300.000
Infrastructuur	Verbreden Schilligeham	41.000	41.000	41.000
	Verbetering toegang sportvelden	641.000	1.359.000	1.359.000
	Parkeren	371.000	567.000	567.000
	Verbetering toegankelijkheid N361	0	1.792.000	1.792.000
	Tunnel	600.000	600.000	600.000
Openbare ruimte	Groenvoorziening	100.000	100.000	100.000
Energie	Duurzaamheid zwembad	451.000	415.000	400.000
Overig	Overname gebouwen	50.000	50.000	50.000
		6.535.000	9.572.000	9.557.000

Investeringsen N361

In alle varianten zijn de werkzaamheden aan de N361 meegenomen. Deze weg wordt de komende jaren op provinciaal niveau aangepakt. De provincie richt zich met name op doorstroming, leefbaarheid en verkeersveiligheid. Voor het dorp Winsum is hiervoor een budget van 5 miljoen euro gereserveerd.

Ook de bereikbaarheid van Winsum-West is gebaat bij een goede aansluiting op de N361. Bijgaande afbeelding laat zien welke maatregelen voor zowel Winsum West als N361 een pré zijn. Hier maken we werk met werk.

Aanpassingen N361

7.4. Bestemmingsplan en overige onderzoeken

Voor het gebied Winsum-West gelden op dit moment het bestemmingsplan Winsum-Dorp (2010) en het bestemmingsplan Buitengebied Winsum (2014). Voor het gehele projectgebied zal een nieuw bestemmingsplan nodig zijn om de nieuwe situatie vast te leggen. Dit vergt nader onderzoek naar milieu- en omgevingsaspecten zoals geluid, externe veiligheid, archeologie en cultuurhistorie, ecologie en water. Ook moet op grond van de Wet ruimtelijke ordening een goede motivering worden gegeven van de ruimtelijke en functionele inpassing van de (nieuwe) functies. Tot slot vraagt de Grondexploitatiewet (als onderdeel van de Wet ruimtelijke ordening) een goede onderbouwing van de financiële of economische haalbaarheid van de voorgenomen ontwikkeling.

Er zijn ten aanzien van de milieu- en omgevingsaspecten op voorhand geen onoverkomelijke belemmeringen te verwachten. De groen- en waterstructuur in het gebied biedt bijvoorbeeld voldoende ruimte voor de compensatieopgave van waterberging. In samenhang met de landschappelijke inpassing of groene afronding van Winsum-West, moet verder rekening worden gehouden met landschappelijke en natuurlijke waarden in het aangrenzende landelijke gebied.

Met de laatste herziening van de Provinciale Omgevingsverordening (POV, juni 2014) heeft de provincie de status van de gronden in de directe omgeving van Winsum-West gewijzigd: deze gronden zijn niet langer aangewezen als Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Uiteraard blijft het vanwege de landschappelijke waarden in de omgeving belangrijk dat er een goede groene overgang naar het landelijk gebied wordt gerealiseerd. De groen- en waterstructuur rond Winsum-west biedt hiervoor voldoende ruimte.

8. Conclusie

Er liggen volop kansen om binnen Winsum-West de doelstellingen te realiseren zoals die vooraf waren geformuleerd. De drie scenario's bieden mogelijkheden om keuzes te maken op basis van prioriteiten en voorkeuren.

De geschetste scenario's bieden niet alleen korte termijn oplossingen voor urgente knelpunten (voetbalclubs en zwembad), maar zullen Winsum ook voor de lange termijn voorzien van een gevarieerd en hoogwaardig aanbod aan sport en recreatiefaciliteiten. Hiermee kan invulling worden gegeven aan de doelstelling om de positie van Winsum als hoofdkern binnen de gemeente verder te versterken.

Bijlage 4

Voorstellen werkdrukverlichting

Voorstellen ziektevervangings- en werkdrukverlaging

Inleiding

Naar aanleiding van de zorgwekkende uitval door ziekte is geconstateerd dat er op sommige plaatsen in onze organisatie door diverse oorzaken sprake is van een (te) hoge werkdruk. Op zich is werkdruk niet erg, maar zodra er sprake is van uitval of er gaan achterstanden ontstaan, moeten er maatregelen genomen worden. Per team is bekeken wat nodig is om de werkdruk tot aanvaardbare proporties terug te brengen.

In deze notitie is onderscheid gemaakt tussen 1. ziektevervanging, 2. piekbelasting/achterstanden en 3. structurele werkdruk/-belasting.

In deze notitie zijn het in te zetten maatregelenpakket en de voorgestelde bekostiging hiervan weergegeven. Met betrekking tot de bekostiging kan nog worden opgemerkt dat in voorgaande jaren rest-uren die ontstaan zijn omdat medewerkers korter zijn gaan werken, ingezet zijn voor de financiering van incidentele personele maatregelen. Deze ruimte is in het kader van de bezuinigingen geschrapt. Daarmee is er nog nauwelijks ruimte in het personeelsbudget om incidentele dan wel structurele personele maatregelen te nemen.

In zijn algemeenheid komt de vraag op of het verstandig is om in deze fase van het besluitvormingsproces rond de herindeling over te gaan tot structurele uitbreiding van de formatie. Daarmee ligt de inbreng in de nieuwe organisatie vast. Voorgesteld wordt om voorlopig eerst tot 1-1-2018 incidenteel in te huren. Dat brengt mogelijk hogere kosten met zich mee, maar geeft bij de invulling van de nieuwe organisatie minder frictie en meer flexibiliteit.

Decentralisaties

Naast deze inventarisatie en voorgestelde maatregelen, loopt er ook een discussie over wat de BMWG-gemeenten nog aan personele capaciteit nodig hebben als gevolg van de decentralisaties. Daarover zal nog apart een advies aan de vier colleges (en raden) worden voorgelegd.

Aardbevingsdossier

Ook constateren wij dat in toenemende mate een beroep op medewerkers gedaan wordt om een bijdrage te leveren aan de programma's die de nieuwe Overheidsdienst gaat uitvoeren. Hierbij gaat het zowel om medewerkers die op een inhoudelijk beleidsterrein een bijdrage leveren, als om medewerkers die een ondersteunende (financiën, P&O, ICT, enz.) bijdrage leveren. Vooralsnog gaan wij er van uit dat de inzet gecompenseerd gaat worden, zodat wij vervangende capaciteit in kunnen zetten.

Naast de vraag om personele capaciteit te leveren ligt er ook een knelpunt bij het verwerven van beschikbare middelen vanuit de regio en de leefbaarheidsbudgetten vanuit het aardbevingsdossier. Te verwachten is dat in juli bekend wordt welke projecten uitgevoerd kunnen worden. Om in aanmerking te kunnen komen voor de middelen die uit het aardbevingsdossier beschikbaar komen moet er in de zomerperiode een overkoepelend woon- en leefbaarheidsplan opgesteld worden. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de al beschikbare plannen zoals de structuurvisie en de woonvisie. De inschatting is dat de kosten voor het opstellen van dit (overkoepelende) plan ongeveer € 25.000 zullen bedragen.

Gelet op de urgentie zijn wij een offertetraject gestart en zullen wij zodra bekend is wie het plan op kan stellen, de opdracht verstrekken.

1. Ziektevervang

Door diverse oorzaken, welke soms niet werk gerelateerd zijn, zijn collega's soms langdurig uitgevallen. In de volgende functies/teams is vervanging door tijdelijke inhuur voorzien;

1. WMO-loket
2. Secretariaat
3. Beheer en onderhoud
4. Crediteurenadministratie
5. Beleidsmedewerker welzijn
6. Hoofd samenleving

Tot nu toe kon de vervanging wegens ziekte uit het reguliere ziektevervangingsbudget en de resterende financiële ruimte in het personeelsbudget betaald worden. Inmiddels is het ziektevervangingsbudget overschreden en is alle ruimte in de loonsom gebruikt. De onderstaande kosten dienen nog gedekt te worden.

Kosten ziektevervang

Nr	Team	Omschrijving	Periode	Uren p/w	Kosten
1.a	WMO	WMO-consulent	april-okt. 2015	32	44.500
1.b	WMO	Kwaliteitsmedewerker	april-okt. 2015	8	6.500
1.c	WMO	Administratie	april-okt. 2015	28	30.000
4	F&C	Crediteurenadm.	april-aug 2015	36	20.000
5	Samenleving	Teamhoofd	maart-aug. 2015	30	30.000
6	Samenleving	Beleidsmedew.	maart-april 2015	20	8.000
				totaal	139.000

Voorgesteld wordt in de eerste bestuursrapportage 2015 de te verwachten overschrijding van € 139.000 op te nemen en deze te dekken door een onttrekking aan de algemene reserve en in de kadernota 2015 een incidenteel bedrag van € 50.000 op te nemen om het ziektevervangingsbudget weer op niveau te brengen.

2. Tijdelijke uitbreiding (ten behoeve van wegwerken achterstanden, piekbelasting)

Bij de onderstaande functies/teams is sprake van een toegenomen werkdruk door toename van werkzaamheden, ontstane achterstanden en piekbelasting.

- 2.1 Ondersteuning zaakgericht werken project (DIV)
- 2.2 KCC, telefoniste
- 2.3 Fiscale ondersteuning
- 2.4 Handhaving "Pak toch de fiets"
- 2.5 B&O, beheer openbare ruimte
- 2.6 Sporthalbeheer
- 2.7 Financiële administratie, WOZ/belastingen

2.1 Team Facilitair (Interne Zaken); ondersteuning zaakgericht werken

Momenteel is de implementatie van het Zaaksysteem in volle gang, Dat proces verloopt goed, maar er zijn wel knelpunten te verwachten. Er moet tijd vrijgemaakt worden om de medewerkers in de gelegenheid te stellen om zich het systeem en de andere wijze van werken eigen te maken. Het zaakgericht werken wordt fasegewijs ingevoerd. Dat houdt in dat gelijktijdig op de huidige (oude) wijze en volgens de nieuwe wijze gewerkt moet worden. Op dit moment kan nog niet helemaal overzien worden welke impact dit met zich meebrengt, maar de verwachting is wel dat tijdelijk extra ondersteuning nodig is. Voorgesteld wordt om hiervoor tot het einde van dit jaar € 50.000 te reserveren.

2.2 Team KCC, telefoniste

Bij de ontwikkeling van de organisatie is het klantgericht werken een speerpunt. Er is veel geïnvesteerd in ons klantcontactcentrum (KCC). Eén van de genomen maatregelen is de scheiding tussen receptie en telefonie. Gebleken was dat een gecombineerde receptie/telefonie voor veel geluidsoverlast zorgde bij de balies. Daarnaast is de combinatie klantenvriendelijk; bezoekers moesten lang wachten bij de receptie als de receptioniste in gesprek was en bellers moesten lang wachten als het druk was bij de receptie.

De scheiding van de receptiefunctie en de functie van telefoniste kan (nog) niet met de bestaande formatie tot stand worden gebracht. Mogelijk dat dat op termijn wel mogelijk is omdat er een aantal maatregelen genomen zijn waarvan de effecten op de bezetting en werkdruk pas eind dit jaar bekend zijn. Deze maatregelen zijn o.a. de ingebruikname van de kennisbank en het volledig op afspraak gaan werken. Al wel kan geconstateerd worden dat de werkdruk toegenomen is omdat werkzaamheden van de backoffice overgeheveld zijn naar het KCC zonder dat de daarbij behorende formatie is meegegaan. Dat betekent niet dat er in de backoffice ruimte is ontstaan. Deze ruimte is door andere werkzaamheden (o.a. gaswinningsdossier) weer opgeslokt.

In hoofdstuk 3 van deze notitie wordt voorgesteld om binnen het personeelsbudget structurele ruimte te vinden om de scheiding tussen de receptiefunctie en de functie van telefoniste te

bekostigen. Daarover wordt pas eind dit jaar een besluit genomen. Vooral nog wordt voorgesteld om voor 18 uur per week tot eind dit jaar tijdelijk een telefoniste aan te trekken.

2.3 Fiscale ondersteuning

We hebben te maken met vele samenwerkingsvormen c.q. –verbanden. Er worden veel facturen betaald, die later met de samenwerkingspartners moeten worden versleuteld. Met per regeling afwijkende regels op het gebied van wel/niet verrekening van BTW en de wijze waarop. Verder zijn er veel BTW-onderwerpen waarbij de jurisprudentie bijna maandelijks leidt tot aanpassingen. Dat is bijvoorbeeld het geval bij onderwijs, bij sport, re-integratie-activiteiten, vervoer van leerlingen en het WMO-vervoer. Het gaat straks een rol spelen bij een eventuele Brede school en Winsum-West. Daarnaast gaat ingaande 2016 ook de Vennootschapsbelasting voor overheden een rol spelen. Tot op heden hebben we daarop nog niet ingespeeld. Naast het eigen maken van de regeling is ook de inrichting van de administratie aan de orde

Verder merken we bij onze (beleids-)medewerkers P&C een toename van de werkdruk door adviesvragen vanuit de organisatie. Op zich is de werkwijze prima, maar het “eigen reguliere werk” zoals de voorbereidingen voor de jaarrekening komen onder druk te staan.

De werkdruk kan verminderd worden door (voor zover de eigen organisatie hier niet in kan voorzien) meer en sneller (extern) juridisch (fiscaal) advies te vragen. Omdat op dit moment nog niet overzien kan worden met welke intensiteit er vragen neergelegd gaan worden, wordt voorgesteld om dit te monitoren en bij overschrijding van het budget voor juridische adviezen dit mee te nemen in de bestuursrapportages en zodra dit een structureel karakter krijgt, dit op te nemen in de begroting.

2.4 Handhaving “Pak toch de fiets”

De burgers van Winsum hebben aangegeven dat één moment (vrijdag) voor het ophalen van in beslag genomen fietsen te weinig is. In overleg met Sozawe wordt gezocht naar een structurele manier om de ophaaltijden hiervoor te verruimen. Mogelijk is hiervoor een werk-leer traject voor op te zetten. Ter overbrugging is onderzocht of met de inzet van extra krachten van stichting Veiligheidszorg Noord een extra afhaalmoment op de woensdagmiddag valt te creëren.

De verwachting is dat dit een tijdelijke maatregel is omdat het handhaven op termijn moet leiden tot een afname van het aantal in beslag genomen fietsen. Burgers weten dat we fout geparkeerde fietsen verwijderen en zullen daarom alerter zijn op de wijze waarop ze hun fiets stallen.

Voorgesteld wordt om de opbrengst in te zetten ter dekking van de te maken kosten. Desondanks is onze inschatting dat daarnaast voor de tijdelijke inhuur nog € 6.500 nodig is. Daarbij is voornamelijk uitgegaan van een inzet tot 1 augustus van dit jaar. Mocht er tussentijds een andere oplossing gevonden worden, dan kan het bedrag naar beneden worden bijgesteld.

2.5 Beheer & Onderhoud

Geconstateerd kan worden dat de werkdruk en de achterstanden bij het team Beheer en Onderhoud opgelopen zijn. Dat is mede het gevolg van het onvoldoende inspelen op areaaluitbreidingen zoals bij Baflo/Oosterhuizen en de Brake. Het groenonderhoud is weliswaar voor een belangrijk deel weggezet bij Ability, maar de eigen inzet op bijvoorbeeld klachten, is onvoldoende gecompenseerd. Daarnaast kan nog genoemd worden;

Uitbreiding van taken. Genoemd kunnen worden:

- Uitvoering roeken beheer plan
- Project 'ga toch fietsen'
- Samenwerking buitendiensten BMWF,
- Flora en faunawet.
- Teamontwikkeling, begeleiding medewerkers met een beperking
- Verschuiving van planmatig werken naar ad hoc werken.
- De dynamiek in het werk neemt toe terwijl de vakinhoudelijke verdieping verdwijnt.
- Het personeelsbestand van B&O vergrijsst. Medewerkers krijgen steeds meer fysieke klachten, en zijn niet meer in balans. Een aantal medewerkers kunnen hun taken niet meer voor 100% uitvoeren. Dit voelt als met minder mensen meer doen. Er is behoefte aan een personeelsbeleid voor oudere medewerkers.

Op onder meer de volgende taken is achterstand ontstaan:

- Bomen snoeien, onderhoud boomspiegels
- Onderhoud heesters
- Kanten steken en herstel gazons
- Doorspuiten drainage, rollen trapvelden, mollen bestrijding,
- Aanvullen/opvullen bermen langs wegen en fietspaden, rechtzetten bebording , onderhoud straatmeubilair ,snoeien bosplantsoen, knotten wilgen, bestrijding berenklauwen.

Een oplossing kan zijn door meer regie te gaan voeren en minder zelf te doen. In hoofdlijnen een regisserende wijze van B&O, waarin de gemeente Winsum haar randvoorwaarden vaststelt en hiermee een flexibele kader biedt waarbinnen ieders kwaliteiten optimaal tot hun recht komen en waarde toevoegen aan de openbare ruimte en de samenleving. De belangen van alle betrokkenen, medewerkers, bestuur en bewoners verdienen daarbij een zorgvuldige uitwerking.

We willen dit jaar gebruiken om het bovenstaande verder uit te werken.

De inschatting is dat op dit moment er een tekort is aan 2500 arbeidsuren. In geld uitgedrukt is dit € 65.000. Nog onderzocht wordt op welke wijze dit bedrag het beste ingezet kan worden; zelf doen, externe inhuur of bijv. wegzetten bij Ability.

2.6 Sporthalbeheer

In de sportnota Gemeente Winsum 2013 – 2020 is geconstateerd dat de bezetting van de Ripperdahal heel hoog is. Met 2500 – 2600 klokuren. Het gebruik is anderhalf keer zo hoog als de zogenaamde ISA-norm (1700 klokuren) die het NOC*NSF hanteert voor het realiseren en exploiteren van een sporthal. Uit de laatste gegevens blijkt dat door de hoge bezettingsgraad er zelfs op momenten een wachtlijst is.

Deze ontwikkeling zet zich alleen maar voort, wat voor de beheerders veel (extra) werk en werkdruk geeft en ook veel extra uren moeten draaien.

De vraag hierbij is of we met deze wijze van invulling van het beheer door moeten gaan of dat er alternatieven (zoals bijvoorbeeld meer zelfredzaamheid van de gebruikers) zijn. Wij willen dit onderzoeken en ramen derhalve de kosten voorlopig op p.m.

2.7 Team Financiën en Control

Financiële Administratie

Bij de financiële administratie is de werkdruk toegenomen door een geleidelijke toename van werkzaamheden. Het gaat met name om;

- Doorberekeningen gemeenten en scannen + koppelen van documenten;
- Schatkistbankieren;
- Toename bancaire verkeer
- Toename Invorderingstaken

Daarnaast is één van de medewerkers enkele jaren geleden korter gaan werken. Die uren zijn niet weer ingevuld, terwijl de werkzaamheden niet getemporiseerd kunnen worden. Vanwege de werkdruk is onderlinge vervanging tijdens ziekte en vakanties ook niet mogelijk, waardoor er snel achterstanden ontstaan.

WOZ/belastingen

In taakveld WOZ/belasting is aantal jaren geleden na het vertrek van een van de medewerkers een takenpakket van 25 uur per week (invordering/kwijtschelding) onder gebracht bij de kassier en de medewerker crediteurenadministratie. Hierdoor wordt voortdurend werkdruk ervaren door deze medewerkers. Instellen van een frictie-budget groot € 10.000 heeft dit probleem tot op heden niet opgelost.

In 2012 is de reclamebelasting ingevoerd en in 2013 Diftar. Dit heeft ook extra werkzaamheden met zich meegebracht. Daarnaast is er jaarlijks een toename van met name de WOZ-bezwaren van professionele bureaus. De afhandeling van WOZ-bezwaren van professionele bureaus kost meer tijd dan de afhandeling van WOZ-bezwaren van burgers. De inschatting is dat op dit moment er sprake is van een tekort van 20 uren.

Het tekort kan worden teruggebracht door deels het werk anders te organiseren (waaronder het onderbrengen van de verzekeringen bij juridische zaken, zie 3.7), deels door te investeren in software die het debiteuren- en crediteurenproces ondersteunt en deels door tijdelijk in te huren.

Aanschaf invorderingsapplicatie

De publiekrechtelijke vorderingen (deel belastingenaanslagen) worden geadministreerd via het programma Civision Heffen en daarna in rekening gebracht via Civision Innen. De dwanginvordering is uitbesteed. De privaatrechtelijke vorderingen + nota's verordeningen (o.a. begraafrechten, omgevings-, vent- en evenementenvergunningen) worden geadministreerd via het programma Civision Middelen. Met dit programma kunnen invordering en dwanginvordering moeilijk plaats vinden. Het programma is er eigenlijk niet voor gemaakt.

PinkRocade heeft een nieuwe oplossing "Centraal factureren binnen Civision Innen". Er wordt één administratie gevoerd waarbinnen beide soorten vorderingen worden bijgehouden. Invordering en dwanginvordering kan volledig via de programma worden gedaan. Alle correspondentie wordt bij de debiteur digitaal opgeslagen en kan te allen tijde worden geraadpleegd. De software is geschikt om bestanden vanuit andere applicaties te importeren.

De totale kosten van Centraal factureren worden geschat op een bedrag van € 8.500.

Hiervoor krijgen we een modern pakket, waarbij we een aantal problemen oplossen:

- Onderlinge vervangbaarheid van medewerkers wordt vergroot;
- Efficiëntere werkwijze voor verwerking dagafschriften
- Een administratie voor alle vorderingen
- Geautomatiseerde oplossing voor invorderingen (van privaatrechtelijke facturen);
- Mogelijkheid voor koppelingen met andere applicaties
- Digitaal archief van alle correspondentie per debiteur

OCR-herkenbaar scannen

Bij de crediteurenadministratie worden de binnen gekomen facturen gescand om digitaal te kunnen verwerken. Op dit moment gebeurt dat nog op de klassieke manier wat een bewerkelijk proces is met veel handmatige activiteiten. Op de markt zijn scanners beschikbaar met intelligente software (OCR). Deze software scant het document en herkent in zo'n 80 tot 90% van alle facturen:

- Het bankrekeningnummer
- Het factuurnummer
- De factuurdatum

Dit zijn belangrijke velden die automatisch geregistreerd worden, in tegenstelling tot de huidige handmatige verwerking.

Tijdelijke inhuur financiële administratie

Om de invoering en het gebruik van de software mogelijk te maken, moet er tijdelijk ruimte gecreëerd worden. De verwachting is wel dat er structureel uren bij moeten. Hoeveel dat zou moeten zijn, is pas te zeggen nadat de effecten van het efficiënter werken bekend zijn. Bij de structurele invulling wordt onderzocht of een medewerker die momenteel boventallig is, geplaatst kan worden. Vooralsnog wordt voorgesteld om tot het eind van dit jaar de formatie tijdelijk uit te breiden met 20 uren. Kosten worden geschat op € 25.000.

Kosten tijdelijke uitbreiding (ten behoeve van wegwerken achterstanden, piekbelasting)

					Kosten	
Nr	Team	Omschrijving	Periode	Uren p/w	Incidenteel	Structureel
2.1	Facilitair	Zaakgericht werken	juli-dec. 2015	36	50.000	
2.2	KCC	Telefoniste	juli-dec. 2015	18	22.500	
2.3	F&C	Fiscaal advies	2015-2016		p.m.	
2.4	F&C	Pak toch de fiets	apr-juli 2015	8	6.500	
2.5	B&O	tijdelijke inhuur	Juli 2015 –mrt 2016	36	65.000	
2.6	B&O	Sporthalbeheer			p.m.	
2.7a	F&C	Centraal factureren	Software		8.500	
2.7b	F&C	Crediteurenadm.	OCR-scannen		21.900	2.662
2.7c	F&C	Debiteurenadm.	juli-dec 2015	20	25.000	
				totaal	199.400	2.662

3. Structurele formatieuitbreiding

Bij de volgende teams/functies zijn de werkzaamheden zodanig toegenomen, dat voorgesteld wordt structurele maatregelen te nemen.

- 3.1 Team OR&G, projectleider en ondersteuning
- 3.2 Team Projecten, projectleider en ondersteuning
- 3.3 Team VTH&M
- 3.4 Team Facilitair, secretariaat
- 3.5 Team Facilitair, bode
- 3.6 Team Facilitair, openbare orde en veiligheid
- 3.7 Team F&C, overheveling verzekeringsadministratie

3.1 Team Openbare Ruimte en Gebouwen (OR&G)

Voor ongeveer 75 tot 80% bestaan de werkzaamheden uit regulier werk. Daarnaast liggen er veel projecten waarbij de inzet van OR&G gevraagd wordt.

Gebouwen

Het gebouwenonderhoud vraagt veel tijd. Het gaat daarbij om ad hoc en structureel onderhoud. Werkzaamheden moeten weggezet, begeleid en gecontroleerd worden. Geconstateerd is dat ook relatief eenvoudige werkzaamheden veel tijd vragen van ons bouwkundig adviseur die ook belast is met gebouwenbeheer. Daarnaast lopen er projecten zoals zonnepanelen, Legionella, meerjarenonderhoudsprogramma, aardbevingsschade, Brede School, Energiebesparing., etc. die tijd vragen van de bouwkundig adviseur.

Alle werkzaamheden liggen nu bij één persoon. De werkdruk bij hem is dusdanig hoog dat de planning niet meer gehaald wordt. Een oplossing om de werkdruk te verminderen kan gevonden worden door voor eenvoudige werkzaamheden extra capaciteit in te zetten.

Openbare Ruimte

Binnen het taakveld van Openbare Ruimte lopen veel projecten die moeten worden afgerond, in voorbereiding zijn of binnenkort moeten worden uitgevoerd. Het gaat om projecten als: *Financiële afronding stationsgebied, verbeteren veiligheid spoorwegovergangen, uitvoering sportnota, herinrichting Oude Dijk, herinrichting Aduarderzijk, Baggeren en beschoeien Oldehoofsche kanaal, Vervanging openbare verlichting, Winkelcentrum Obergon, uitvoering afvalwaterbeleidsplan BMW-NZV, samenwerking Waterketen Groningen en Drenthe, N361, Kortsluiting Ranum Onderdendamsterweg, fietspad+, uitvoering GVVP, opstellen baggerplan, aardbevingsproblematiek, etc.* Daarnaast volgt een medewerker tot en met juli 2016, een dag per week een HBO-opleiding in het kader van zijn ontwikkeling richting een mogelijke herindeling. Dit vraagt capaciteit en daarmee tijd van het team. Het plafond bij het team is bereikt.

De werkdruk kan verminderd worden door

- meer te temporiseren;
- bij de start van nieuwe projecten ook (financieel) rekening te houden met de inzet van extra capaciteit;
- nog meer uit te besteden (waarbij de directievoering en coördinatie wel bij de gemeente blijft)

- de huidige medewerkers te ontlasten door extra capaciteit in te zetten voor eenvoudige werkzaamheden.

Voorstel:

1. Bij de bespreking van de kadernota 2015 wordt duidelijk welke projecten uitgevoerd moeten worden. Naar verwachting zullen dit meerjarige projecten zijn. Het voorstel is zodra er zicht komt op het aantal projecten en de benodigde capaciteit, voor meerdere jaren een projectleider aan te stellen. De kosten worden vooralsnog op p.m. geraamd.
2. Om de huidige medewerkers meer ruimte te geven om uitvoering te geven aan de genoemde projecten, wordt voorgesteld een junior medewerker aan te trekken. De structurele kosten worden geraamd op € 50.000. Een deel van die kosten (€ 15.000) kan ten laste worden gebracht van het meerjarig gebouwenonderhoud (MJOP).

3.2 Team Projecten

Dit team is bezig met de transitie van een team van beleidsmedewerkers belast met uitvoerende en beleidsmatige werkzaamheden op het gebied van ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, economische zaken, recreatie en toerisme, sport, landschap en erfgoed en een enkel project (voornamelijk belegd bij één medewerker projecten) naar een team dat projecten in de meest brede zin zou moeten kunnen oppakken.

Voor de transitie naar een volwaardig team projecten wordt geïnvesteerd in het team en dat kost tijd.

Het team is op dit moment doende met de voorbereiding van enkele belangrijke projecten voor de gemeente zoals Winsum West, Boogplein, verkeer Winsum binnendorps. Ook blijft uitvoering (steeds meer in samenspraak met burgers) een belangrijk onderdeel van het takenpakket en wordt het aardbevingsdossier vanuit dit team ambtelijk begeleid.

De administratieve ondersteuning van de leden van team projecten is een knelpunt. Wil het team tot een echt efficiënte urenbesteding komen dan moet meer administratief werk weggezet kunnen worden bij het team facilitair/secretariaat. Dit betreft het organiseren van bijeenkomsten, mailings, agendabeheer, projectadministratie en nu en dan verslaglegging. Het voorstel is om het secretariaat structureel uit te breiden. Zie verder onder 3.4 Secretariaat.

Verder geldt bij een toename van het aantal projecten hetzelfde als hetgeen daarover bij team OR&G is opgemerkt. Vooralsnog wordt deze inzet daarvoor p.m. geraamd.

3.3 Team Vergunningverlening, Toetsing, Handhaving en Milieu

Dit team richt zich op vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) in het fysieke domein. Van omgevingsvergunning tot APV. Ook de beleidsvorming, programmering en verslaglegging over de VTH-taken vindt in dit team plaats. Voorts het bijhouden van de basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). En tot slot beleid en uitvoering op het gebied van klimaat en duurzaamheid.

Globaal gezien is minstens 80% van de werkzaamheden regulier en moet zorgvuldig en tijdig plaatsvinden in verband met wettelijke termijnen en hetgeen de klant mag verwachten.

Op de langere termijn willen we onderzoeken of in samenwerking met buurgemeente De Marne tot een nog betere invulling kan worden gekomen van het casemanagerschap, bijvoorbeeld door onderlinge vervanging mogelijk te maken of taakvelden onderling te verdelen.

Daarnaast hebben de medewerkers BWT nog een frontofficetaak. Gezien de specialistische aard van de omgevingswetgeving zien we maar beperkt kansen om die inzet te verkleinen. Een beperking in openingstijden betekent automatisch wel een verlichting. De doorontwikkeling van het KCC biedt daartoe misschien mogelijkheden. (Nieuwe wetgeving in het kader van de omgevingswet betekent wellicht weer een verzwaring van de frontofficetaak).

De afgelopen jaren zijn met name de werkzaamheden voor de BAG fors toegenomen. Deze toename kon binnen de formatie opgevangen worden omdat het aantal omgevingsvergunningen sterk was afgenomen. Daarnaast is er vrijwel structureel formatie uitgeleend.

We zien nu weer een toename van het aantal vergunningen. We kunnen de toename van de werkzaamheden opvangen door de huidige VTH&M-medewerkers te ontlasten met het inboeken van de vergunningaanvragen. Dat inboekwerk kan bij het secretariaat worden neergelegd. Zie verder onder 3.4 secretariaat.

3.4 Secretariaat

De secretaris en de directeur Bedrijfsvoering kunnen voor de (management)ondersteuning een beroep doen op het (bestuurs)secretariaat. Voor de managementondersteuning van de teamhoofden ontbreekt momenteel de capaciteit op het secretariaat. Het is niet efficiënt om teamhoofden in te zetten op administratieve werkzaamheden.

Verder is het wenselijk dat op korte termijn het vergunningen-inboekwerk van team VTH&M structureel bij het secretariaat wordt ondergebracht en geborgd. Daarnaast is het de wens de verleende vergunningen gedigitaliseerd te kunnen raadplegen. Hiervoor zijn naar schatting 8 administratieve uren per week nodig, verdeeld over een aantal dagen.

De werkdruk bij het secretariaat is eveneens toegenomen vanwege de inzet voor secretariële werkzaamheden voor de projectstructuur TIS (transities in samenhang). De dekking van deze kosten is meegenomen in het voorstel personele gevolgen decentralisaties en kan gebruikt worden voor de financiering van de voorgestelde uitbreiding.

Het voorstel is om het secretariaat structureel uit te breiden met 24 uren. Deze 24 uren komen als volgt tot stand. De vijf teamhoofden kunnen elk twee uur per week een beroep op het secretariaat doen (=10 uren). Daarnaast worden 8 uren ingevuld voor het inboeken en digitaliseren van de vergunningen. De overige zes uren worden ingevuld voor algemene ondersteuning van met name de medewerkers van team Projecten. De kosten worden geraamd op € 30.000 en kunnen deels gedekt worden door de structurele uitlening van enkele medewerkers VTH&M (€ 10.000) en de nog beschikbaar te stellen middelen op basis van het voorstel personele gevolgen decentralisaties (€ 14.900). Er resteert dan nog een beschikbaar te stellen bedrag van € 5.100.

3.5 Bodetaken

Gebleken is dat het onderhoud van de koffieautomaten meer tijd kost dan was ingeschat. Ook moet de bode vaak 's avonds bij vergaderingen/bijeenkomsten zijn. Die tijd compenseert hij vervolgens overdag terwijl dat gelet op de werkzaamheden eigenlijk niet kan. Het komende jaar zullen we bezien of een aantal werkzaamheden efficiënter uitgevoerd kunnen worden. Gedacht wordt aan het verminderen van het aantal postrondes en verminderen van reproductiewerkzaamheden. Voorwaarde daarvoor is wel dat er steeds meer digitaal gewerkt wordt waardoor de papierenstroom afneemt. Voorgesteld wordt om de functie met 6 uren uit te breiden. Kosten € 6.500.

3.6 Openbare orde en veiligheid

De huidige aanstelling van de Beleidsmedewerker Openbare Orde en Veiligheid in de gemeente Winsum is voor 16 uren per week. Deze uren zijn tot 1 juli 2015 tijdelijk uitgebreid naar 20 uren per week met de achterliggende gedachte dat het extra inspanning- en dus tijd - vraagt om een nieuwe functie eigen te maken. Na ruim twee jaar de functie van Beleidsmedewerker OOV uitgevoerd te hebben, kan gesteld worden dat er intussen voldoende handigheid en ervaring met de functie is opgebouwd en dat er sprake is van een structureel tekort aan uren om de basis-werkzaamheden uit te kunnen voeren.

Met de komst van de Nationale Politie is ook de samenwerking met de politie aan het veranderen. Met als gevolg inzet op een sterkere samenwerking en meer richting geven aan de regierol voor de gemeente. Elke zes weken vindt het tactisch overleg plaats tussen politie en de zeven gemeenten van het basisteam. Ook zijn eind 2014 veiligheidsoverleggen ingevoerd. Maandelijks komen de projectleider, jeugd- en wijkagenten van de politie en de gemeente samen voor afstemming en overleg en waar nodig casusgerichte aanpak. Deze overleggen zijn in aanvulling op de lokale politie-overleggen. Rekening houdend met voorbereiding, reistijd en in- en externe afstemming vragen het tactisch overleg vier uren en het veiligheidsoverleg drie uren per keer.

Sinds augustus 2013 heeft de gemeente Winsum een Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA). De coördinatie op en de handhaving van de openbare orde en veiligheid vallen onder de functie van Beleidsmedewerker OOV. De aansturing van de dagelijkse werkzaamheden, de coördinerende rol binnen de organisatie en naar partners als de politie, het zijn van aanspreekpunt voor de interne organisatie maar ook naar externe partners als de politie, de regie op de overeenkomst met Veiligheidszorg Noord en de prioritering van taken zijn belegd bij de Beleidsmedewerker OOV. Met deze uren is in de aanstelling geen rekening gehouden. Deze werkzaamheden vragen gemiddeld minimaal twee uren per week.

Ook binnen de gemeentelijke organisatie zijn verschuivingen naar de handhavingstaak van de openbare orde en veiligheid zichtbaar. De overlastmeldingen op het gebied van openbare orde en veiligheid waren versnipperd over de organisatie. Vanuit de coördinerende taak op veiligheid heeft de Beleidsmedewerker OOV inmiddels ook verantwoordelijk voor de meldingen jeugdoverlast en meldingen als hondenoverlast. Ook hiermee is in de urenraming geen rekening gehouden.

Er kan onvoldoende geanticipeerd worden op nieuwe ontwikkelingen en het ontwikkelen van nieuw beleid. Ter illustratie een aantal werkzaamheden waar onvoldoende tot geen ruimte voor is binnen de huidige uren:

- Evalueren en doorontwikkelen BIBOB-beleid
- Beleid op het gebied van de Openbare Orde en Veiligheid in lijn brengen met de APV
- Opstellen Damoclesbeleid (bevoegdheid van de burgemeester tot sluiting van lokalen en woningen op grond van artikel 13b Opiumwet)
- Beleidsmatige advisering over ontwikkelingen
- Maken van verdiepingslagen

Voorgesteld wordt de uren van de Beleidsmedewerker OO&V structureel met 8 uren uit te breiden naar 24 uur per week. De kosten bedragen € 14.200.

3.7 overheveling verzekeringsadministratie

Om de werkdruk bij de financiële administratie te verminderen wordt voorgesteld om de verzekeringsadministratie onder te brengen bij juridische zaken. Dit betreft 2 uren per week. Kosten € 2.300.

Kosten structurele formatieuitbreiding

					Kosten	
Nr	Team	Omschrijving	Periode	Uren p/w	Incidenteel	Structureel
3.1a	OR&G	Projectleider	p.m.	p.m.		p.m.
3.1b	OR&G	Junior medewerker	structureel	36		50.000
3.2a	Projecten	leefbaarheidsplan			25.000	
3.2b	Projecten	Projectleider	p.m.	p.m.		p.m.
3.3	VTH&M	Compensatie aardbevingsdossier	p.m.	p.m.		p.m.
3.4	FZ	secretariaat	structureel	24		30.000
3.5	FZ	Bode		6		6.500
3.6	F&C	Openbare orde en veiligheid	structureel	8		14.200
3.7	F&C	Verzekeringen	structureel	2		2.300
				totaal	25.000	103.000

Recapitulatie kosten en voorgestelde dekking

Kosten tijdelijke uitbreiding (ten behoeve van wegwerken achterstanden, piekbelasting)

Nr	Team	Omschrijving	Periode	Uren p/w	Kosten	
					Incidenteel	Structureel
2.1	Facilitair	Zaakgericht werken	juli-dec. 2015	36	50.000	
2.2	KCC	Telefoniste	juli-dec. 2015	18	22.500	
2.3	F&C	Fiscaal advies	2015-2016		p.m.	
2.4	F&C	Pak toch de fiets	juli-dec.2015	8	6.500	
2.5	B&O	tijdelijke inhuur	april-dec. 2015	36	65.000	
2.6	B&O	Sporthalbeheer			p.m.	
2.7a	F&C	Centraal factureren	Software		8.500	
2.7b	F&C	Crediteurenadm.	OCR-scannen		21.900	2.662
2.7c	F&C	Debiteurenadm.	juli-dec 2015	20	25.000	
				totaal	199.400	2.662

Kosten structurele formatieuitbreiding

Nr	Team	Omschrijving	Periode	Uren p/w	Kosten	
					Incidenteel	Structureel
3.1a	OR&G	Projectleider	p.m.	p.m.		p.m.
3.1b	OR&G	Junior medewerker	structureel	36		50.000
3.2a	Projecten	leefbaarheidsplan			25.000	
3.2b	Projecten	Projectleider	p.m.	p.m.		p.m.
3.3	VTH&M	Compensatie aardbevingsdossier	p.m.	p.m.		p.m.
3.4	FZ	secretariaat	structureel	24		30.000
3.5	FZ	Bode		6		6.500
3.6	F&C	Openbare orde en veiligheid	structureel	8		14.200
3.7	F&C	Verzekeringen	structureel	2		2.300
				totaal	25.000	103.000

Dekking van de voorstellen

Nr	Team	Voorstel	Dekking	
			Incidenteel	Structureel
2.1	Facilitair	Zaakgericht werken, Algemene Reserve	-50.000	
2.2	KCC	Telefoniste, Algemene Reserve	-22.500	
2.4	F&C	Extra inhuur stadswachten uit Alg reserve	-6.500	
2.5	B&O	Extra inhuur uit Alg reserve	-65.000	
2.7	F&C	Centr.fact.+OCR uit Algemene Reserve en begrotingssaldo	-30.400	-2.662
2.7	F&C	Debiteurenadministratie, Algemene Reserve	-25.000	
3.1b	OR&G	Junior medewerker , Begrotingssaldo € 35.000 en MJOP € 15.000		-50.000
3.2a	Projecten	Leefbaarheidsplan, Algemene Reserve	-25.000	
3.4	FZ	Secretariaat, € 10.000 uit opbrengst detachering, € 14.900 decentralisatiegelden, € 5.100 begrotingssaldo 2015		-30.000
3.5	FZ	Bode, begrotingssaldo		-6.500
3.6	F&C	Openbare Orde en Veiligheid, begrotingssaldo		-14.200
3.7	F&C	Verzekeringen, begrotingssaldo		-2.300
		Ziektevervanging + aanvulling, Algemene reserve	-50.000	
		totaal	-274.400	-105.662

Algemene reserve	-274.400	
MJOP		-15.000
Detacheringsgelden		-10.000
Decentralisatiegelden		-14.900
Begrotingssaldo - 2016 en 2017		-68.062
Totaal	-274.400	-107.962

Bijlage 5

Inzet van reserves in relatie tot versnelde afschrijving

Inzet van reserves in relatie tot versnelde afschrijving

In het coalitieprogramma 2014-2018 wordt er over gesproken om bij de eerstvolgende kadernota of begroting de plannen in lijn te brengen met de **vrij aanwendbare financiële reserves**.

De vraag hierbij is : wat is de betekenis van de term “vrij aanwendbare financiële reserves”? Veel mensen koppelen een reserve aan “geld dat op de plank ligt”. Geld dat direct kan worden ingezet. Dit beeld is onjuist. Dat is het eigenlijk vooral niet. Je zou bijna kunnen zeggen dat het juist het tegenovergestelde is.

Reserves zijn, in grote lijnen, eigenlijk het saldo tussen de boekwaarde van de gepleegde investeringen (bezittingen) en de restantheugte van de opgenomen geldleningen (schulden). Het is feitelijk het deel van het gemeentelijke bezit dat niet met extern geld is gefinancierd. Het is (slechts) een administratief saldo en het heeft geen enkele relatie met het banksaldo. In theorie zou het zo kunnen zijn dat wij een reservestand hebben van zeg € 20 miljoen, maar debet (rood) staan bij de bank.

Vreemd? Neen, geenszins. Dit is bij heel veel gemeenten het geval.

Wat zou er namelijk gebeuren als we dit niet doen?

Als we ons banksaldo gelijke tred willen laten houden met onze reservepositie, dan zou dit betekenen dat we voor elke investering een geldlening zouden moeten sluiten. Dan zouden looptijd van de investering (afschrijvingstermijn) en de looptijd van de lening (aflossingen) parallel moeten lopen. Op die manier zijn de afschrijvingen en de aflossingen ook gelijk aan elkaar.

Het nadeel van dit systeem is dat geld lenen altijd duurder is dan geld uitzetten. De rente van het opgenomen geld (leningen) is altijd hoger dan de rente die wij ontvangen op onze deposito's (reserves). Dit heeft nadelige gevolgen voor de gemeentelijke exploitatie (begroting).

Het is hierom dat alle gemeenten doen aan totaalfinanciering. We gaan pas geldleningen aantrekken als ons banksaldo daar aanleiding voor geeft. Of beter: als de voorschriften aangeven (kasgeldlimiet) dat financiering met kort geld (toegestane debetstand of kasgeldleningen) niet langer is toegestaan en dat moet worden overgegaan op consolidatie (omzetten van kort geld in lang geld; oftewel het sluiten van een geldlening). De looptijd van zo'n geldlening heeft dan geen directe relatie met projecten en wordt, afhankelijk van de rentestand van dat moment, voor langere of kortere termijn gesloten. De toegerekende rentelasten zijn dan gebaseerd op de gemiddelde rentekosten van de aangegane geldleningen.

Hoe is de rente opgenomen in onze begroting?

Dan is het misschien handig om te beginnen met een plaatje:

BALANS					
Huidige situatie		Rente in Begroting			
	01-01-2015	Rente	Bruto situatie	Administratief	Netto situatie
Geïnvesteerd					
Boekwaarde Investeringsen	26.000.000	4,00%	1.040.000	-800.000	240.000
Financiering					
Opgenomen geldleningen	5.000.000	3,87%	193.500		193.500
Reserves en voorzieningen	20.000.000	4,00%	800.000	-800.000	0
	25.000.000				
Financieringstekort	1.000.000	4,00%	40.000		40.000
Werkelijke rente in begroting			233.500		233.500

Volgens bovenstaand voorbeeld is er tot een bedrag van € 1.040.000 aan rentelasten in onze begroting opgenomen. Deze rentelasten worden op basis van de boekwaarden over de producten/deelprogramma's verdeeld.

Deze rentelasten bestaan uit 3 componenten:

- 1 een bedrag van € 193.500 aan te betalen rente (rente op opgenomen geldleningen);
- 2 een bedrag van € 800.000 aan bespaarde rente (rente eigen financieringsmiddelen); en
- 3 een bedrag van € 40.000 wegens berekende rente op het financieringstekort.

Met name het onderdeel 2 is van belang in relatie tot onze reserves. Hiermee wordt tot uitdrukking gebracht dat wij tot een bedrag van € 20.000.000 aan eigen financieringsmiddelen hebben ingezet. Hiermee hebben wij dus het aantrekken van extern geld weten te voorkomen. De rente over dit bedrag is slechts een administratieve post. Zouden wij deze administratieve post schrappen dan zouden zowel onze rentelasten als onze –baten met € 800.000 dalen. Die invloed is weergegeven in de kolom Netto-situatie. De netto-rentelasten in onze begroting zouden teruggaan naar een bedrag van € 240.000 (feitelijk € 233.500, maar de € 6.500 is een renteresultaat als verschil tussen de rekenrente van 4% en de feitelijk iets lagere werkelijke rente over het geleende geld).

Doordat wij onze reserves volledig hebben gebruikt als financieringsmiddel is de term “vrij aanwendbaar” wel van toepassing op het bestedingsdoel, maar is het aanwenden van deze reserves niet vrij van financiële gevolgen.

De wijze van aanwending kan hierin nog wel verschil maken. Dit wordt zichtbaar in de volgende 2 situaties:

Situatie: bestaande investeringen versneld afschrijven tlv de reserves

BALANS					
Versnelde afschrijving tlv reserves		Rente in Begroting			
	01-01-2015	Rente	Bruto situatie	Administratief	Netto situatie
Geïnvesteerd					
Boekwaarde Investeringsen	21.000.000	4,00%	840.000	-600.000	240.000
Financiering					
Opgenomen geldleningen	5.000.000	3,87%	193.500		193.500
Reserves en voorzieningen	15.000.000	4,00%	600.000	-600.000	0
	20.000.000				
Financieringstekort	1.000.000	4,00%	40.000		40.000
Werkelijke rente in begroting			233.500		233.500

In bovenstaand voorbeeld is een bedrag van € 5 miljoen vanuit de reserves gebruikt om boekwaarden versneld af te schrijven. Voor het bedrag aan **rente** (netto rentelasten) in de begroting/jaarrekening heeft dit geen gevolgen. Slechts de hoogte van de administratieve rentepost wijzigt.

Het heeft wel gevolgen voor de hoogte van de afschrijvingslast in de begroting/rekening. De **afschrijvingslasten** van de boekwaarden die nu versneld zijn afgeschreven vervallen. Voor de gemeentelijke exploitatie (begroting) is dus geen sprake van een rentevoordeel, maar wel van een afschrijvingsvoordeel.

Situatie: nieuwe investeringen versneld afschrijven tlv de reserves

Zouden we reserves willen gebruiken om nieuwe investeringen mee te financieren, dan ontstaat het volgende beeld. Hierbij zijn de investeringen gelijk gebleven. Immers, er wordt € 5 miljoen geïnvesteerd, maar er wordt ook direct € 5 miljoen versneld afgeschreven ten laste van de reserves.

Er moet echter wel € 5.000.000 worden betaald. Ons geraamde financieringstekort is berekend op € 1.000.000 en dat zou dan groeien naar € 6.000.000. Op basis van de Wet FIDO (en andere regels) hebben we te maken met de kasgeldlimiet (maximumbedrag van de debetstand bij de bank). We mogen niet onbeperkt "rood" staan. Hierom is in onderstaande berekening het volledige bedrag als een nieuwe lening opgenomen.

Er is een nieuwe geldlening gesloten tot een bedrag van € 5 miljoen. Hiermee wordt er substitutie gepleegd tussen interne en externe financiering.

Deze substitutie (verschuiving) heeft echter wel financiële gevolgen:

BALANS					
Nieuwe investering tlv reserves		Rente in Begroting			
	01-01-2015	Rente	Bruto situatie	Administratief	Netto situatie
Geïnvesteerd					
Boekwaarde Investeringsen	26.000.000	4,00%	1.040.000	-600.000	440.000
Financiering					
Opgenomen geldleningen	5.000.000	3,87%	193.500		193.500
Nieuwe geldlening	5.000.000	2,00%	100.000		100.000
Reserves en voorzieningen	15.000.000	4,00%	600.000	-600.000	0
	25.000.000				
Financieringstekort	1.000.000	4,00%	40.000		40.000
Werkelijke rente in begroting			333.500		333.500

De (netto) rentelasten nemen nu behoorlijk toe (2% van € 5 miljoen = € 100.000).

We zouden aan deze specifieke investering dan ook een vast rentepercentage kunnen koppelen (projectfinanciering). Het omslagpercentage (de rekenrente) blijft dan op ongeveer 3,87% staan. Het werkelijke effect voor de begroting voor dit project komt in dit voorbeeld dan ergens rond een bedrag van € 100.000 uitkomen (= 2%). De hogere lasten in de begroting voor een investering van € 5 miljoen zijn dan ± € 100.000. Dat is fors lager dan normaal met een afschrijvingslast en een rentelast van 4% (onze vastgestelde rekenrente) waar we anders mee rekenen.

Deze manier van gebruik van reserves heeft wel het grote voordeel dat er geen afschrijvingslasten behoeven te worden opgenomen in de begroting. De kapitaallasten bestaan dan louter uit rentelasten.

Heeft dit nu voordelen ten opzichte van het regulier afschrijven?

Het antwoord daarop is niet eenduidig. Over de gehele looptijd zijn de lasten exact gelijk. Er wordt alleen met lasten geschoven. Alle afschrijvingslasten worden bij afschrijving ineens in het 1^e jaar genomen. De rentelasten zijn administratief (wij hanteren eenzelfde rekenrente voor zowel de investeringen/activa als de reserves) en werkelijk (geen, want er wordt feitelijk niet met geld geschoven) gelijk. Het voordeel is wel dat zowel de staat van activa/investeringen en de staat van reserves overzichtelijker wordt. Daarnaast wordt met een incidentele inzet van de reserves een structureel lagere last gegenereerd. Deze extra financiële ruimte kan gezien worden als een manier om een gunstiger budgettaire saldo te creëren, maar kan ook ruimte bieden voor de invulling van extra beleid.

Wat hierbij ook een rol speelt is dat het verstandig is om niet op alle investeringen met een maatschappelijk nut versneld af te schrijven. Investerings die op termijn moeten worden vervangen komen hiervoor eigenlijk niet in aanmerking. Zouden we dat wel doen dan is dat geen ramp, maar ontstaat wel het risico dat op het moment dat het activum moet worden vervangen hiervoor geen financiële ruimte meer aanwezig is.

Daarnaast spelen mogelijk aanstaande wijzigingen in de begrotingsvoorschriften (de BBV) nog een rol. Op dit moment mogen activa met een economisch nut (die verhandelbaar zijn: gebouwen, materieel, enz.) niet versneld worden afgeschreven. Activa met een maatschappelijk nut (vaak het overheidshandelen in de openbare ruimte: wegen, bruggen, plantsoenen, enz.) mogen wel versneld worden afgeschreven.

Het is niet uitgesloten dat op redelijk korte termijn deze laatste mogelijkheid gaat verdwijnen. Dat er dus niet meer versneld kan worden afgeschreven op activa met een maatschappelijk nut. Overigens zijn ook hier wel weer oplossingen voor te bedenken.

Tot slot is het van belang om bij de inzet van reserves ook te kijken naar ons weerstandsvermogen. Dit is bijna overbodig om te zeggen, maar we kunnen niet onbeperkt onze algemene reserve aanwenden voor bijvoorbeeld versnelde afschrijving. We hebben een buffer nodig voor slechte tijden. De omvang van deze buffer wordt bepaald in de paragraaf weerstandsvermogen in de begroting.

CONCLUSIE:

- Onze reserves zijn vrij aanwendbaar voor wat betreft het bestedingsdoel, maar niet (altijd) vrij aanwendbaar voor wat betreft de financiële gevolgen;
- De inzet van reserves voor het plegen van afwaardering van de balans (versneld afschrijven) kan ongestraft en biedt het voordeel van wegvallende afschrijvingslasten;
- De inzet van reserves voor de financiering van nieuwe projecten voorkomt dat er afschrijvingslasten moeten worden opgenomen in de begroting, maar er ontstaan wel rentelasten;
- We kunnen in het laatste geval dus niet spreken van vrij aanwendbare reserves in de zin dat de reserves ongestraft kunnen worden aangewend;
- Versnelde afschrijving is een administratieve maatregel, maar door het naar voren halen van de afschrijvingslasten ontstaan lagere kapitaallasten in de toekomst;
- Versnelde afschrijving is niet verstandig voor zaken die in de toekomst vervangen moeten worden.

Bijlage 6

Vertaling collegeprogramma

Vertaling Collegeprogramma 2014 - 2018

De prioriteitenlijst met globaal het financiële effect ziet er als volgt uit:

TOPPRIORITEIT		bedragen x 1.000					
Nr	Project	Opm./Investing	2015	2016	2017	2018	2019
1,0	Verdere implementatie en doorontwikkeling decentralisaties	Kader: budgettair neutraal	-200,0	-150,0	-150,0	-75,0	
2,0	Bouw Brede School Baflo / Rasquert	4.267,0			-87,0	-66,0	-65,0
2,0	Bouw Brede School Winsum De kosten van de onderwijsgebouwen, incl. een bedrag voor infrastructuur. worden voorlopig geraamd op € 9,5 miljoen. Hierbij is nog geen rekening gehouden met een eventuele sportzaal en de eventuele kosten voor de huisvesting van extra voorzieningen. Voorlopig nemen we een pm-raming op. De verwachting is dat de totale kapitaallasten minimaal een bedrag van € 6 ton structureel gaan bedragen. De reserve huisvestingsvoorzieningen onderwijs is met de bouw van de brede school in Baflo voor de komende jaren uitgeput. Deze reserve biedt naar verwachting de komende 10 jaar geen ruimte voor de dekking van deze lasten.	9.500,0					PM
3,0	Doorontwikkeling leefbaarheidsbeleid	Inc. budget beschikbaar					
4,0	Ontwikkeling Winsum – West	9.557,0		0,0	p.m.		
5,0	Ontwikkeling Boogplein	saldo grex + PM					
6,7,8,9	Packagedeal spoorwegveiligheid/N361/Fietspad+/kortsluiting . Betreft een totaalpakket aan infrastructurele maatregelen waarbij integraal gekeken wordt naar uitvoering en de financiële haalbaarheid. Financieel betrokken partijen zijn Provincie, Ministerie I&M en gemeente.	1.000,0	-15,0		-63,0	-62,0	-61,0
10,0	Doorontwikkeling milieubeleid	bestaande 'potjes'/subsidie					
11,0	Evaluatie cofinancieringsbeleid	uren / evt. storting?	-200,0				
	Subtotaal Topprioriteit		-415,0	-150,0	-300,0	-203,0	-126,0

Vertaling Collegeprogramma 2014 - 2018

PRIORITEIT							
12,0	Integraal VTH-beleid	uren / reeds begroot					
13,0	In aansluiting op de resultaten van het onderzoek naar de brede school Winsum doen we onderzoek naar (nieuwe) inbreidingslocaties	uren					
14,0	Doorontwikkeling KCC	uren / reeds begroot					
15,0	Herinrichting Oude Dijk Den Andel. Investeringskrediet hiervoor is in de gemeenteraad van 19 mei 2015 beschikbaar gesteld.	573,0	0,0	-41,3	-40,5	-39,7	-39,0
16,0	Evaluatie begraafbeleid en tariefstelling. Voor de evaluatie van het begraafbeleid wordt gezien de beperkte ambtelijke capaciteit en de complexiteit van de materie gebruik gemaakt van externe expertise. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 14.000,--. De evaluatie kan eventueel aanleiding geven om in het vervolgproces (achterhalen rechthebbenden en digitale kartering van de begraafplaatsen) ook gebruik te maken van externe expertise.	uren / externe onderst.	-25,0	PM	PM	PM	PM
17,0	Accommodatiebeleid sport	uren / reeds begroot					
18,0	Nieuwe tariefstelling voor de binnensport en harmonisering van de tarieven voor de buitensport	uren / reeds begroot					
19,0	kostenoptimalisatie beheer en exploitatie zwembad incl onderzoek verduurzamingsmogelijkheden	uren / reeds begroot					
20,0	Upgrading Winkelcentrum Obergum	reeds begroot					
21,0	Uitwerken cultuurbeleid incl. strategiebepaling toekomst Museum Wierdenland	uren		PM	PM	PM	PM
22,0	Doorontwikkeling dorpshuizenbeleid	uren / reeds begroot					
23,0	Herinrichting Munsterveld	146,0			-146,0		
24,0	Optimaliseren dienstverlening	uren					
25,0	Ontwikkeling en herontwikkeling rondom voormalige aula en kerk Obergum. Voor dit project is alleen een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 10.000,--. De investering die nodig is voor de uitvoering is afhankelijk van het ontwerp en de omvang van het in te richten gebied. Voor de uitvoering zijn nog geen middelen beschikbaar.	uren					

Vertaling Collegeprogramma 2014 - 2018

26,0	Legionellapreventie	uren / reeds begroot					
27,0	Uitvoeren woonvisie	uren / reeds begroot					
28,0	Actualisatie investerings- en onderhoudsprogramma voor sportattributen en gebouwen. In de adviesnotitie behorend bij de sportnota 2013-2020 is aangegeven dat de investeringen voor de vervanging van de sportattributen hoger zullen liggen. Deze kosten zijn nog niet definitief begroot..	uren / reeds begroot					
29,0	Actieplan recreatie en toerisme	reeds begroot					
30,0	Doorontwikkeling economisch beleid (detailhandelsvisie, optimalisatie winkelruimte)	uren / reeds begroot					
31,0	Actualisatie wegenbeheersplan 2015-2018	uren					
32,0	Het opstellen en uitvoeren van dorpsvisies stimuleren	uren					
33,0	Onderzoeken 'uitbesteding' beheer openbare ruimte	uren					
34,0	Instellen stimuleringsprijs	uren / reeds begroot					
35,0	Jeugdsoos Ezinge	reeds begroot					
36,0	Actualisering beheerplan kunstwerken	uren					
37,0	Nieuwe welstandsnota opstellen	uren					
38,0	Actualisatie concept erfgoednota 2008	uren / erfgoedcom.					
39,0	Versterken hoofdstructuur Aduarderzijl. Investeringskrediet is beschikbaar gesteld op 31 maart 2015. Deze investering wordt geheel gedekt uit externe financiering. Regio Groningen Assen en BDU.	uren / externe financiering					
40,0	Onderzoek haalbaarheid fietspaden Winsum – Garnwerd en Den Andel – Rasquert. Voor het uitvoeren van dit onderzoek zal gebruik gemaakt worden van externe expertise.	15,0		-15,0			
41,0	Afgeslankt voorstel verbetering verkeersveiligheid rond scholen. De kosten die hiermee gemoeid zullen zijn, zijn nog niet bekend aangezien de mate waarin wordt afgeslankt nog niet bekend is .	?	?				
	Subtotaal prioriteit		-25,0	-56,3	-186,5	-39,7	-39,0
	Totaal (top)prioriteit		-440,0	-206,3	-486,5	-242,7	-165,0

Vertaling Collegeprogramma 2014 - 2018

Hoe ziet dan het meerjarenperspectief er uit?

	begrotingsresultaat ten tijde van begroting 2015		-1,0	186,0	278,0	289,0	373,0
	effecten projecten (top)prioriteit		-440,0	-206,3	-486,5	-242,7	-165,0
	Nieuw begrotingsresultaat		-441,0	-20,3	-208,5	46,3	208,0
	dekking						
	<u>Versnelde afschrijving van de volgende projecten:</u>						
4,0	Ontwikkeling Winsum – West						
6,7,8,9	Packagedeal spoorwegveiligheid/N361/Fietspad+/kortsluiting				25,0	25,0	25,0
12,0	Herinrichting Oude Dijk Den Andel		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
21,0	Herinrichting Munsterveld				146,0		
	<u>Incidentele onttrekking reserves sociaal domein</u>						
	Reserve WWB (tekort participatiewet)		50,0	30,0	30,0	15,0	
	Reserve WMO (tekorten Jeugd en WMO)		150,0	120,0	120,0	60,0	
	<u>Incidentele onttrekking uit AR:</u>						
5,0	Boogplein						
11,0	storting reserve cofinanciering		200,0				
	Nieuw begrotingsresultaat		-41,0	129,7	112,5	146,3	233,0
	<i>mogelijke bezuinigingen</i>						
	<i>sluiting bieb Baflo</i>					30,0	30,0
	<i>subsidie schoolbegeleiding</i>						43,5
	<i>verlagen subsidie zwembad</i>			35,0	50,0	50,0	50,0
	<i>afstoten Hoofdstraat W 4</i>			13,0	13,0	13,0	13,0
	<i>extra verhoging OZB 2%</i>						
	Nieuw begrotingsresultaat		-41,0	177,7	175,5	239,3	369,5

Vertaling Collegeprogramma 2014 - 2018

Projecten die in de 'wachtrij' zijn geplaatst

bedragen x 1.000							
Nr	Project	Investering	2.015,0	2.016,0	2.017,0	2.018,0	2.019,0
41,0	Ontwikkeling Winsum – Oost	in grex					
42,0	Uitbreiding parkeervoorziening station Sauwerd	50,0		-4,0	-3,9	-3,8	-3,8
43,0	Uitwerking Flora- en Faunawet	uren					
44,0	Inventarisatie karakteristieke panden en bescherming vastleggen in bestemmingsplan	uren / erfgoedcom.					
45,0	Herstructurering scholenbestand in de kleinere dorpen	uren					
46,0	(Onderzoek haalbaarheid) fietspaden Tinallinge – Baflo	onderzoek: 15.000	-15,0				
47,0	Afronding en uitvoering van het GVVP (o.a. uitbreiden 30 km zones, onderzoek verkeersveiligheid Baflo, bordensanering)	uren / reeds begroot					
48,0	(Evaluatie) subsidieregeling waardevolle bomen	uren / op termijn evt +					
49,0	Voorstel beheer speelvoorzieningen	uren					
50,0	Sportstimulering (bsc)	evaluatie 2016			PM	PM	PM
51,0	Herstructurering “probleemlocaties” (Bobenco / De Werf / PWS-terrein ca)	uren					
52,0	Aanleg en onderhoud fietspad Garnwerd – Winsum	264,3		-21,1	-20,7	-20,3	-19,9
	Totaal bruto		-15,0	-25,1	-24,6	-24,1	-23,7
	Versneld afschrijven						
41,0	Fietspad Winsum – Garnwerd			10,6	10,6	10,6	10,6
42,0	Uitbreiding parkeervoorziening station Sauwerd			2,0	2,0	2,0	2,0
	Totaal netto		-15,0	-12,5	-12,0	-11,5	-11,1

Vertaling Collegeprogramma 2014 - 2018

Projecten die zijn afgefallen

bedragen x 1.000							
Nr	Project	Investering	2.015,0	2.016,0	2.017,0	2.018,0	2.019,0
53,0	Verdere ontwikkeling transferium station Winsum	500,0		-40,0	-39,2	-38,4	-37,6
54,0	Fietsverbinding Ezinge – Winsum	100,0		-8,0	-7,8	-7,7	-7,5
55,0	Aanleg HOV-as (oorspronkelijk voorstel, busverbinding Onderdendamsterweg)	500,0		-32,5	-32,0	-31,5	-31,0
56,0	Verbetering verkeersveiligheid rond scholen (oorspronkelijk voorstel)	140,0	-12,6	-12,3	-12,0	-11,8	-11,5
	Totaal bruto		-12,6	-92,8	-91,0	-89,4	-87,6
	<i>Versneld afschrijven</i>						
53,0	Verdere ontwikkeling transferium station Winsum			20,0	20,0	20,0	20,0
54,0	Fietsverbinding Ezinge – Winsum			4,0	4,0	4,0	4,0
55,0	Aanleg HOV-as (oorspronkelijk voorstel, busverbinding Onderdendamsterweg)			12,5	12,5	12,5	12,5
	Totaal netto		-12,6	-56,3	-54,5	-52,9	-51,1

Vertaling Collegeprogramma 2014 - 2018

Projecten die zijn afgefallen

bedragen x 1.000							
Nr	Project	Investering	2.015,0	2.016,0	2.017,0	2.018,0	2.019,0
53,0	Verdere ontwikkeling transferium station Winsum	500,0		-40,0	-39,2	-38,4	-37,6
54,0	Fietsverbinding Ezinge – Winsum	100,0		-8,0	-7,8	-7,7	-7,5
55,0	Aanleg HOV-as	500,0		-32,5	-32,0	-31,5	-31,0
56,0	Verbetering verkeersveiligheid rond scholen (oorspronkelijk voorstel)	140,0	-12,6	-12,3	-12,0	-11,8	-11,5
	Totaal bruto		-12,6	-92,8	-91,0	-89,4	-87,6
	<i>Versneld afschrijven</i>						
53,0	Verdere ontwikkeling transferium station Winsum			20,0	20,0	20,0	20,0
54,0	Fietsverbinding Ezinge – Winsum			4,0	4,0	4,0	4,0
55,0	Aanleg HOV-as			12,5	12,5	12,5	12,5
	Totaal netto		-12,6	-56,3	-54,5	-52,9	-51,1